

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ
ΓΙΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ»

**ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ:
«ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ»**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ : ΚΑΖΑΝΑ ΓΕΩΡΓΙΑ (ΜΧΑΝ 1016)

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ – ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΜΕΛΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ : ΣΤΕΦΑΝΑΔΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ – ΑΝΑΠΛ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΜΕΛΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ : ΕΓΓΛΕΖΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ – ΛΕΚΤΟΡΑΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012

Πρόλογος

Η παγκοσμιοποίηση των αγορών χρήματος και κεφαλαίου, η χωρίς περιορισμούς δυνατότητα μεταφοράς κεφαλαίων ανά τον κόσμο, οι τεχνολογικές εξελίξεις που διευκολύνουν και απλοποιούν την πραγματοποίηση συναλλαγών και επενδύσεων παγκοσμίως, καθώς και οι διαφορές στο νομικό πλαίσιο ορισμένων χωρών που παρέχουν επιπλέον διευκολύνσεις στη λειτουργία των εταιριών και στη πραγματοποίηση συναλλαγών, έχουν οδηγήσει στη διαμόρφωση ευνοϊκών συνθηκών για την ανάπτυξη του οργανωμένου εγκλήματος και έχουν προσφέρει γόνιμο έδαφος για τη διαμόρφωση νέων μέσων, τρόπων και μεθόδων για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (ΞΧ) και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΧΤ).

Το οργανωμένο έγκλημα με τη μορφή του ΞΧ και της ΧΤ, πέραν από τις οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες που επιφέρει, αποτελεί μια διαρκή απειλή για το κύρος και την αξιοπιστία του διεθνούς, αλλά και του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος. Το τελευταίο, στην προσπάθειά του να περιορίσει όσο το δυνατό περισσότερο το εν λόγω φαινόμενο, έχει προβεί σε συγκεκριμένα μέτρα, τα οποία με τη χρήση της τεχνολογίας, προσπαθούν να εφαρμόσουν το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, με τρόπο απλό και κατανοητό, προστατεύοντας το κύρος και τη φήμη της κάθε τράπεζας και συμμορφούμενο με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία για την κάθε τράπεζα και τους εργαζόμενους σε αυτήν.

Η συμβολή του εσωτερικού ελέγχου στην πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι σημαντική, αφού μέσω των διαπιστώσεων των ελέγχων και των πορισμάτων διοχετεύει πληροφορίες προς τη Διοίκηση των Πιστωτικών Ιδρυμάτων για την τήρηση ή μη, από τις επιμέρους μονάδες των Τραπεζών, των κανονιστικών εγκυκλίων και των προβλεπομένων από τις αρμόδιες Αρχές προκειμένου να ληφθούν επιπλέον μέτρα όπου αυτό χρειάζεται.

Στην παρούσα μελέτη αναλύεται το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο που αφορά τον εν λόγω τομέα, ενώ μέσα από αναλυτικά παραδείγματα αναλύονται οι έννοιες και οι πρακτικές γνώσεις που πρέπει να γνωρίζουν όσοι απασχολούνται στο χρηματοπιστωτικό τομέα.

Ευχαριστώ θερμά τον Επιβλέποντα Καθηγητή μου κ. Σταϊκούρα και τους συναδέλφους και Προϊσταμένους μου για τη συμβολή για τη σύνταξη της παρούσας μελέτης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	6
1. Περιγραφή & χαρακτηριστικά ΞΧ.....	6
1.1 Ορισμοί.....	6
1.2 Εγκληματικές δραστηριότητες – βασικά αδικήματα.....	7
1.3 Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.....	8
1.4 Στάδια & τεχνικές.....	9
1.5 Κίνδυνοι για τις Τράπεζες.....	10
1.6 Στατιστικά στοιχεία.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	12
2. Θεσμικό Πλαίσιο.....	12
2.1 Διεθνείς φορείς αρμόδιοι για την πρόληψη από ΞΧ & ΧΤ.....	12
2.2 Εφαρμογή του Θεσμικού πλαισίου στην Ελλάδα.....	14
2.2.1 Ν. 3691/2008.....	14
2.2.2 ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, Παράρτημα 4 όπως ισχύει:.....	15
2.2.3 Ν. 3875/2010.....	15
2.2.4 Αποφάσεις υπ’ αριθμ. 2/452/1.11.2007 & 1/506/8.4.2009 του ΔΣ της ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ.....	16
2.2.5 Ν. 3867/2010.....	16
2.3 Η Αρχή Καταπολέμησης.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.....	20
3. Δέουσα Επιμέλεια.....	20
3.1 Μέθοδος διαχείρισης πελάτη.....	20
3.2 Η αρχή «Γνώρισε τον πελάτη σου».....	21
3.3 Η έννοια της «Δέουσας Επιμέλειας».....	21
3.3.1 Μέτρα συνήθους δέουσας επιμέλειας & πιστοποίηση ταυτότητας πελατών.....	22
3.4 Κατηγοριοποίηση πελατών.....	25
3.4.1 Αξιολόγηση με βάση τον κίνδυνο (Risk based approach).....	25
3.4.2 Η εφαρμογή «Δέουσας επιμέλειας» με βάση τον κίνδυνο.....	27
3.4.2.2. Πελάτες/ συναλλαγές μη αποδεκτού κινδύνου.....	36
3.5 Διαχείριση συναλλαγών υψηλού κινδύνου.....	38
3.5.1 Συναλλαγές σε μετρητά (καταθέσεις – αναλήψεις).....	38
3.5.2 Ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων.....	39
3.6 Παρακολούθηση & αξιολόγηση πελατειακής σχέσης και συναλλαγών πελατών (monitoring).....	39
3.7 Ασυνήθεις/Υποπτες Συναλλαγές.....	40
3.7.1 Ορισμοί.....	40
3.7.2 Διερεύνηση & εξέταση ασυνήθους/ύποπτης συναλλαγής.....	42
3.7.3 Διαδικασία αναφοράς ασυνήθων/ ύποπτων συναλλαγών.....	42
3.7.4 Τήρηση αρχείου.....	43
3.8 Τραπεζικό απόρρητο & ΞΧ/ΧΤ.....	44
3.9 Προβλεπόμενες κυρώσεις.....	44
3.9.1 Κυρώσεις για τον υπαίτιο πράξεων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.....	44
3.9.2 Κυρώσεις για τον υπάλληλο.....	45

3.9.3 Κυρώσεις για την Τράπεζα.....	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.....	47
4. Εσωτερικός Έλεγχος.....	47
4.1. Ορισμός.....	47
4.2. Οι αρμοδιότητες του εσωτερικού ελέγχου είναι οι παρακάτω:	47
4.3. Αποτελεσματικός Εσωτερικός Έλεγχος.....	48
4.3.1. Χαρακτηριστικά.....	48
4.4 Διάκριση ελέγχων και ελεγκτικό έργο.....	49
4.4.1 Οι έλεγχοι διακρίνονται:.....	49
4.4.2 Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου.....	49
4.4.3 Στάδια Προγραμματισμού ελέγχου.....	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.....	51
5. Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας «Δ και της θυγατρικής της «Ω»	51
5.1 Κλίμακα αξιολόγησης του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.....	51
5.2 Αποτελέσματα ελέγχων Καταστημάτων της Τράπεζας «Δ» και της Θυγατρικής της «Ω».....	52
5.2.1 Στατιστικά για το έτος 2010.....	52
5.2.2 Στατιστικά για το έτος 2011.....	57
5.3. Λειτουργική ενότητα ελέγχου «Πρόληψη και Καταστολή Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες».....	62
5.3.1. Στατιστικά ευρημάτων Ξεπλύματος Χρήματος Καταστημάτων «Δ» για τα έτη 2010 & 2011.....	64
Πίνακας 14 – Στατιστικά Ευρημάτων Καταστημάτων της «Δ» 2010 & το 2011 ..	64
5.3.2. Στατιστικά ευρημάτων Ξεπλύματος Χρήματος Καταστημάτων της Θυγατρικής «Ω» για τα έτη 2010 & 2011.....	67
5.4. Κοινοποίηση των διαπιστώσεων ελέγχου.....	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.....	71
6. Αδυναμία εφαρμογής των μέτρων δέουσας επιμέλειας.....	71
6.1 Ελλιπής Εκπαίδευση Προσωπικού.....	71
6.2 Άρνηση πελάτη.....	71
6.3 Αδυναμία επικαιροποίησης στοιχείων πελάτη.....	72
6.4 Δυσκολία κατηγοριοποίησης πελάτη.....	72
6.5 Παράγοντας Διοίκηση.....	72
6.6 Αδυναμίες στην παραμετροποίηση των συστημάτων.....	73
Συμπεράσματα.....	74
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	76

Εισαγωγή

Η δραστηριότητα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες είναι ένα φαινόμενο αναπόσπαστο με τις εξελίξεις και τις μεταλλάξεις των σύγχρονων κοινωνιών και οριοθετεί την προσπάθεια του οργανωμένου και όχι μόνο εγκλήματος να νομιμοποιήσει τα χρήματα που προέρχονται από τις πράξεις του. Το σημαντικό μέγεθος των χρηματικών αυτών ποσών, συνήθως διοχετεύεται, μέσω πολλαπλών συναλλαγών σε διάφορους επενδυτικούς στόχους με απώτερο στόχο την απομάκρυνση κάθε ύποπτου ίχνους που θα παρέπεμπε στην παράνομη πηγή προέλευσής τους. Αυτή η προσπάθεια «καθαρισμού του χρήματος», δηλαδή της απαλλαγής του από τα ίχνη της εγκληματικής προέλευσης, έχει χαρακτηριστεί ως η «αχίλλειος πτέρνα του οργανωμένου εγκλήματος», μία άποψη η οποία επιδέχεται κριτικής, αφού εμπεριέχει τον κίνδυνο να αγνοηθεί ο ιδιαίτερα σημαντικός τομέας της προληπτικής αντιεγκληματικής πολιτικής. Εκτός του ρευστού χρήματος, το οποίο αποτελεί και το βασικό μέσο των παράνομων συναλλαγών, ο όρος «νομιμοποίηση εσόδων» περιλαμβάνει και άλλες μορφές περιουσιακών στοιχείων όπως τίτλοι ακινήτων, κοσμήματα, αυτοκίνητα, πλοία και αεροπλάνα, έργα τέχνης και πολλά άλλα. Η διάσταση που αφορά τη «νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές πράξεις, τον διεθνή χρηματοπιστωτικό τομέα και την τραπεζική εποπτεία», έχει ως άξονα τον κεντρικό ρόλο που παίζουν τα τραπεζικά ιδρύματα στη διεθνή οικονομική ζωή και κατ' επέκταση στο παγκόσμιο κοινωνικό και πολιτικό γίγνεσθαι.

Ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου στα πιστωτικά ιδρύματα είναι ιδιαίτερα σημαντικός, καθώς βοηθάει τον εκάστοτε οργανισμό να επιτύχει τους αντικειμενικούς σκοπούς του, υιοθετώντας μία συστηματική, επαγγελματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών κινδύνων, των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και εταιρικής διακυβέρνησης.

Η Διοίκηση, μέσω του εσωτερικού ελέγχου λαμβάνει πληροφόρηση για την ορθή τήρηση και τη συμμόρφωση του προσωπικού με τις διαδικασίες, τις Πολιτικές και τις εγκυκλίους της Τράπεζας.

Στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας μελέτης, αναλύεται η έννοια της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και οι κίνδυνοι που ενέχουν οι Τράπεζες.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στο θεσμικό πλαίσιο ενώ στο τρίτο κεφάλαιο παραθέτονται τα μέτρα δέουσας επιμέλειας και οι υποχρεώσεις των Πιστωτικών Ιδρυμάτων προς τις αρμόδιες αρχές. Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύεται ο ρόλος του εσωτερικού ελέγχου ενώ στο πέμπτο απεικονίζονται στοιχεία από αποτελέσματα ελέγχων που διενεργήθηκαν σε Καταστήματα μιας Τράπεζας, την οποία ονομάζουμε «Δ» και της θυγατρικής της «Ω». **Η τυποποίηση της απεικόνισης αναφέρεται σε δείγμα από πραγματικά δεδομένα, ωστόσο τα αριθμητικά στοιχεία στους πίνακες και τα διαγράμματα έχουν προσδιορισθεί κατ' εκτίμηση της συντάκτριας της διπλωματικής εργασίας αυτής.**

Τέλος, παρατίθενται τα συμπεράσματα της μελέτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. Περιγραφή & χαρακτηριστικά ΞΧ

Στην παρούσα ενότητα ορίζεται η έννοια της «νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες και εγκληματικές δραστηριότητες/ ξέπλυμα χρήματος» (ΞΧ) και γίνεται αναφορά στα πρωτογενή εγκλήματα και στον τρόπο που χρησιμοποιείται ο χρηματοπιστωτικός τομέας, προκειμένου να νομιμοποιηθούν έσοδα από ΞΧ.

1.1 Ορισμοί

Ξέπλυμα χρήματος (ΞΧ)

Με τους όρους «νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες και εγκληματικές δραστηριότητες» ή «ξέπλυμα χρήματος» (ΞΧ) νοούνται εκείνες οι ενέργειες, πράξεις και παραλήψεις που αποβλέπουν στη μεταβολή του παράνομου χρήματος που προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες σε εισόδημα από νόμιμη προέλευση με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής του.

Σύμφωνα με το αρ. 2 του Ν.3691/2008, νομιμοποίηση εσόδων από τις εγκληματικές δραστηριότητες αποτελούν οι ακόλουθες πράξεις:

α) **Η μετατροπή ή η μεταβίβαση περιουσίας** εν γνώσει του γεγονότος ότι προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες, με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής της ή την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε εμπλέκεται στις δραστηριότητες αυτές, προκειμένου να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του.

β) **Η απόκρυψη ή η συγκάλυψη της αλήθειας** με οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο, όσον αφορά στη φύση, προέλευση, διάθεση, διακίνηση ή χρήση περιουσίας ή στον τόπο όπου αυτή αποκτήθηκε ή ευρίσκεται ή την κυριότητα επί περιουσίας ή σχετικών με αυτή δικαιωμάτων, εν γνώσει του γεγονότος ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες.

γ) **Η απόκτηση, κατοχή, διαχείριση ή χρήση περιουσίας**, εν γνώσει (κατά το χρόνο της κτήσης ή της διαχείρισης) του γεγονότος ότι η περιουσία προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες.

δ) **Η χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα** με την τοποθέτηση σε αυτόν ή τη διακίνηση μέσω αυτού εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, με σκοπό να προσδοθεί νομιμοφάνεια στα εν λόγω έσοδα.

ε) **Η σύσταση οργάνωσης ή ομάδας** δύο τουλάχιστον ατόμων για τη διάπραξη μιας ή περισσότερων από τις πράξεις που αναφέρονται στα παραπάνω στοιχεία α' έως δ' και η συμμετοχή σε τέτοια οργάνωση ή ομάδα.

Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες υπάρχει και όταν οι δραστηριότητες από τις οποίες προέρχεται η προς νομιμοποίηση περιουσία έλαβαν χώρα στο έδαφος άλλου κράτους, εφόσον αυτές θα ήταν βασικό αδίκημα αν διαπράδονταν στην Ελλάδα.

Στο σημείο αυτό θα ήταν χρήσιμο να γίνει διάκριση μεταξύ βρώμικου και μαύρου χρήματος:

- Το **μαύρο χρήμα** αφορά σε έσοδα από φοροδιαφυγή και κατάχρηση δημόσιου πλούτου, ενώ
- Το **βρώμικο χρήμα** εμπίπτει στις λοιπές εγκληματικές δραστηριότητες (π.χ. εγκληματική οργάνωση, δωροδοκία, εμπόριο ανθρώπων / σωματεμπορία, εμπόριο ναρκωτικών, εμπόριο όπλων/ πυρομαχικών / εκρηκτικών υλών / ραδιενεργών υλικών, αρχαιοκαπηλία, τοκογλυφία, διακίνηση λαθρομεταναστών κλπ.)

1.2 Εγκληματικές δραστηριότητες – βασικά αδικήματα

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν.3691/08, ως εγκληματικές δραστηριότητες νοούνται η διάπραξη ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα αδικήματα που καλούνται εφεξής «βασικά αδικήματα»:

- α) Εγκληματική οργάνωση (άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα (ΠΚ)),
- β) Τρομοκρατικές πράξεις και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (άρθρ. 187Α ΠΚ)
- γ) Παθητική δωροδοκία (άρθρο 235 ΠΚ),
- δ) Ενεργητική δωροδοκία (236 ΠΚ),
- ε) Δωροδοκία δικαστή (237 ΠΚ),
- στ) Εμπορία ανθρώπων (άρθρο 323Α ΠΚ),
- ζ) Απάτη με υπολογιστή (άρθρο 386Α ΠΚ),
- η) Σωματεμπορία (άρθρο 351 ΠΚ),
- θ) τα προβλεπόμενα στον «Κώδικα Νόμου για τα Ναρκωτικά» (άρθρα 20, 21, 22 και 23 του Ν.3459/2006/ ΦΕΚ 103 Α'),
- ι) τα προβλεπόμενα για «Όπλα, πυρομαχικά, εκρηκτικές ύλες κ.λπ.» (άρθρα 15 και 17 του Ν.2168/1993/ ΦΕΚ 147 Α'),
- ια) τα προβλεπόμενα για την «Προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» (άρθρα 53, 54, 55, 61 και 63 του Ν.3028/2002/ ΦΕΚ 153 Α'),

ιβ) τα προβλεπόμενα «Περί προστασίας εξ ιοντιζουσών ακτινοβολιών» (άρθρο 8 παράγραφοι 1 και 3 του ν.δ. 181/1974/ ΦΕΚ 347 Α'),

ιγ) τα προβλεπόμενα για την «Είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια» (άρθρο 87 παράγραφοι 5, 6, 7 και 8 και στο άρθρο 88 του Ν.3386/2005/ ΦΕΚ 212 Α'),

ιδ) τα προβλεπόμενα για την «Προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων» (άρθρα 3, 4 & 6 του Ν.2803/2000/ ΦΕΚ 48 Α'),

ιε) Δωροδοκία αλλοδαπού δημόσιου λειτουργού, όπως προβλέπεται στο άρθρο δεύτερο του Ν.2656/1998 «για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές» (ΦΕΚ 265 Α'),

ιστ) Δωροδοκία υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως προβλέπεται: α) στα άρθρα 2, 3 και 4 της Σύμβασης περί καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν.2802/2000 (ΦΕΚ 47 Α') και β) στα άρθρα τρίτο και τέταρτο του Ν.2802/2000,

ιζ) τα προβλεπόμενα για την «Προστασία της Κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης αγοράς» (άρθρα 29 και 30 του Ν.3340/2005/ ΦΕΚ 112 Α'),

ιη) Αδικήματα φοροδιαφυγής που προβλέπονται στα άρθρα 17,18 και 19 του Ν.2523/1997 (ΦΕΚ 179 Α'), όπως ισχύουν, και αδικήματα λαθρεμπορίας που προβλέπονται στα άρθρα 155, 156 και 157 του Ν.2360/2001 (ΦΕΚ 265 Α'), όπως ισχύουν. Η παρούσα παράγραφος προστέθηκε με το άρθρο 77 του Ν.3842/2010 και αφορά σε περιπτώσεις έκδοσης ή αποδοχής εικονικών φορολογικών στοιχείων, καθώς και περιπτώσεις έκδοσης πλαστών και νόθευσης φορολογικών στοιχείων, ανεξαρτήτως της αξίας αυτών, εφόσον τα σχετικά αδικήματα τελέσθηκαν από την ημερομηνία δημοσίευσης του Ν.3842/2010, δηλαδή από 23.4.2010 και μετά.

ιθ) Κάθε άλλο αδίκημα που τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας, της οποίας το ελάχιστο όριο είναι άνω των έξι μηνών και από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος.

1.3 Νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

Τα πρόσωπα που έχουν διαπράξει «βασικά αδικήματα» (που εμπίπτουν στην παραπάνω ενότητα) προσβλέπουν σε κάλυψη της εγκληματικής προέλευσης των κεφαλαίων τους ώστε να μη δημιουργήσουν υπόνοιες για τη νομιμότητα τους. Για να το πετύχουν αυτό διοχετεύουν το χρήμα που προήλθε από εγκληματικές δραστηριότητες σε νόμιμους διαύλους της οικονομίας (π.χ. τράπεζες, χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί,

έμποροι αγαθών μεγάλης αξίας, δημοπρασίες έργων τέχνης, καζίνο κλπ) με σκοπό να το νομιμοποιήσουν.

Ειδικά για τις τράπεζες, οι υπαίτιοι ΞΧ προσπαθούν να μεταβάλλουν τη μορφή του κεφαλαίου μέσα από πολύπλοκες συναλλαγές, διατηρώντας τον έλεγχο των χρημάτων και αποκρύπτοντας την πραγματική πηγή προέλευσης του κεφαλαίου.

1.4 Στάδια & τεχνικές

Σε συνέχεια των ανωτέρω, η διοχέτευση παράνομου χρήματος σε νόμιμους διαύλους της οικονομίας πραγματοποιείται σε τρία στάδια:

Πρώτο στάδιο: Τοποθέτηση (placement stage)

Στο πρώτο στάδιο γίνεται η είσοδος των παράνομων εσόδων στην τράπεζα. Συνήθως επιχειρείται ο κατακερματισμός μεγάλων ποσών μετρητών σε μικρότερα ποσά (άρα και λιγότερο ύποπτα), τα οποία είτε κατατίθενται σε έναν ή περισσότερους τραπεζικούς λογαριασμούς, είτε χρησιμοποιούνται για την αγορά άλλων μέσων πληρωμών (επιταγές, ανώνυμοι τίτλοι, εντολές μεταφοράς κεφαλαίων κλπ) και κατατίθενται σε τραπεζικούς λογαριασμούς, ακόμη και σε διαφορετικές χώρες.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (π.χ. από πώληση ναρκωτικών) αποτελεί η κατάθεση χαρτονομισμάτων μικρής ονομαστικής αξίας σε μία ή περισσότερες τράπεζες σε μικρά ποσά και από διάφορους καταθέτες.

Δεύτερο στάδιο: Διαστρωμάτωση (layering stage)

Στο δεύτερο στάδιο επιχειρείται η αποσύνδεση των κεφαλαίων από την πηγή προέλευσής τους, με τη διενέργεια πολύπλοκων και αλληπάλληλων συναλλαγών, τη χρήση πλαστών/ψευδών στοιχείων και την μη προσκόμιση απαραίτητων εγγράφων. Τα κεφάλαια διακινούνται μέσω αγοραπωλησιών επενδυτικών εργαλείων ή μέσω μιας σειράς λογαριασμών σε διάφορες τράπεζες ανά τον κόσμο. Αυτή η μέθοδος ξεπλύματος χρήματος, μέσω της μεγάλης διάσπασης των λογαριασμών είναι η πιο διαδεδομένη. Σε μερικές περιπτώσεις εμφανίζουν τις μεταφορές ποσών ως πληρωμές για αγαθά ή υπηρεσίες, δίνοντάς τους έτσι νόμιμη υπόσταση. Επίσης, είναι πιθανό να πραγματοποιείται προσπάθεια απόκρυψης των δικαιούχων και των συνεργατών των παράνομων εσόδων.

Τρίτο στάδιο: Ενσωμάτωση/Συγκέντρωση (Integration)

Στο τρίτο στάδιο ολοκληρώνεται η διαδικασία της νομιμοποίησης και τα παράνομα κεφάλαια επανεντάσσονται στη νόμιμη οικονομία, με τη μορφή επενδύσεων π.χ. σε ακίνητα, πολυτελή αντικείμενα κλπ. Το οικονομικό και κοινωνικό κόστος από το ξέπλυμα είναι σημαντικό και για το λόγο αυτό η νομοθεσία διαρκώς ανανεώνεται και συμπληρώνεται.

Ο κάτωθι πίνακας 1 συνοψίζει τα τρία στάδια διακίνησης παράνομου χρήματος όπως αναλύθηκαν στην παρούσα ενότητα:

Πίνακας 1- Στάδια διακίνησης Παράνομου χρήματος

(1) Τοποθέτηση / Εισαγωγή (Placement)	(2) Διαστρωμάτωση (Layering)	(3) Ενσωμάτωση/ Συγκέντρωση/ Ολοκλήρωση (Integration)
Τοποθέτηση του παράνομου χρήματος για πρώτη φορά στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.	Κυκλοφορία/Μετακίνηση των παράνομων χρημάτων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα με σκοπό να αποκρυφθεί η προέλευσή τους και να δημιουργηθεί αίσθηση νομιμότητας των εν λόγω συναλλαγών.	Ενσωμάτωση των παράνομων εσόδων στη νόμιμη οικονομική δραστηριότητα.
<u>Τεχνικές:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Κατάθεση μετρητών σε λογαριασμο • Εξαγωγή ή φυσική μεταφορά μετρητών • Μετατροπή μετρητών σε επιταγές/εμβάσματα • Πολλαπλές καταθέσεις με ποσά κάτω των 15.000€ • Χορήγηση μετρητών για αγορά αγαθών μεγάλης αξίας, ακινήτων, αυτοκινήτων κλπ • Ανάμειξη παράνομων εσόδων με νόμιμα • Υπερ- Υπό τιμολόγηση 	<u>Τεχνικές:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Αγοραπωλησία τίτλων/επενδυτικών προϊόντων (συχνά και με ζημιά) • Διενέργεια πολλαπλών εμβασμάτων με τη χρήση πολλών λογαριασμών και τραπεζών • Μεταφορά μετρητών σε τράπεζα του εξωτερικού • Διενέργεια πολλαπλών συναλλαγών (πολλών σύνθετων) • Ρευστοποίηση ειδών μεγάλης αξίας 	<u>Τεχνικές:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Αγοραπωλησία ακινήτων/κοσμημάτων/επιχειρήσεων • Επενδύσεις σε τίτλους (επενδυτικά προϊόντα) • Αποπληρωμή δανείων • Διενέργεια πολύπλοκων συναλλαγών
Εύκολος εντοπισμός Απαιτείται εγρήγορση και παρατηρητικότητα των υπαλλήλων Χρήση πληροφοριακών συστημάτων	Δύσκολος εντοπισμός Απαιτείται γνώση των συναλλαγών του πελάτη Χρήση πληροφοριακών συστημάτων	Δύσκολος εντοπισμός Πολλές φορές ο στόχος του ξεπλύματος χρήματος έχει ήδη επιτευχθεί

1.5 Κίνδυνοι για τις Τράπεζες

Μία ενδεχόμενη ανάμειξη Τράπεζας ή άλλου Χρηματοπιστωτικού Οργανισμού σε νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, θα έθιγε τη φερεγγυότητα και την σταθερότητα τους, αλλά και την αξιοπιστία όλου του χρηματοπιστωτικού συστήματος, κλονίζοντας την εμπιστοσύνη του κοινού.

Ειδικότερα, οι βασικότεροι εκ των κινδύνων που ενέχονται σε τέτοια περίπτωση αναλύονται παρακάτω:

Κίνδυνος Φήμης

Επέρχεται ζημιά από απώλεια πελατών ή μελλοντικών εσόδων, λόγω χειροτέρευσης της φήμης της Τράπεζας ή αποτυχία εκπλήρωσης των προσδοκιών των μετόχων/ διοίκησης/ στελεχών κλπ για την απόδοση και τη συμπεριφορά του οργανισμού.

Λειτουργικός κίνδυνος

Επέρχονται ζημιές που προκύπτουν από ανεπάρκεια ή αποτυχία εσωτερικών διαδικασιών, ανθρώπων & συστημάτων ή από εξωτερικά γεγονότα.

Νομικός κίνδυνος

Επιβολή κυρώσεων, ποινών, ποινικών διώξεων από αποφάσεις των εποπτικών αρχών και νομικές διαφορές με πελάτες ή λοιπούς αντισυμβαλλόμενους.

1.6 Στατιστικά στοιχεία

Σύμφωνα με πρόσφατη σχετική έρευνα της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank) με τον τίτλο «Shadow Economies All over the World, New Estimates for 162 Countries from 1999 to 2007» η Ελλάδα κατατάσσεται στην 57η θέση της Παγκόσμιας παραοικονομίας με ποσοστό που ανέρχεται περίπου στο 31% του επίσημου ΑΕΠ το 2007.

Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση της «Αρχής καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης», η Αρχή κατά τη διάρκεια του 2010 δέχθηκε 2.982 αρχικές αναφορές ύποπτων συναλλαγών, εκ των οποίων 1.151 ήταν από Τράπεζες. Συνολικά 108 υποθέσεις εστάλησαν για περαιτέρω έρευνα στις εισαγγελικές αρχές της χώρας, ενώ προέκυψαν 93 διαταγές για δέσμευση χρημάτων αξίας 5.295.958,01 Ευρώ και 8.948,39 δολαρίων. Τέλος, δεσμεύθηκαν 4 ακίνητα, 6 οχήματα, καθώς και το περιεχόμενο 8 τραπεζικών θυρίδων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2. Θεσμικό Πλαίσιο

Το κανονιστικό πλαίσιο για ΞΧ & ΧΤ έχει αναπτυχθεί τόσο σε διεθνές, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο και αφορά σε δραστηριότητες, μέτρα και πρότυπα σχετικά με:

- την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες,
- την ποινικοποίηση της νομιμοποίησης τέτοιων εσόδων,
- την καταστολή της νομιμοποίησης τέτοιων εσόδων,
- τις υποχρεώσεις επαγγελματιών και επιχειρήσεων που δεν εντάσσονται στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και
- τη διεθνή δικαστική συνεργασία και συνδρομή.

Στην παρούσα ενότητα αναφέρονται συνοπτικά οι αρμόδιοι φορείς για ΞΧ & ΧΤ και περιγράφεται συνοπτικά το διεθνές και ελληνικό θεσμικό πλαίσιο, από το οποίο προκύπτουν υποχρεώσεις για τις τράπεζες και το λοιπό χρηματοπιστωτικό τομέα.

2.1 Διεθνείς φορείς αρμόδιοι για την πρόληψη από ΞΧ & ΧΤ

FATF

Ο κύριος φορέας για την καταπολέμηση της χρήσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την τέλεση οικονομικών εγκλημάτων (ΞΧ, ΧΤ & απάτη στη χρήση μέσων πληρωμών) είναι η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force - FATF). Το έργο της FATF συνίσταται στην καθιέρωση διεθνών πολιτικών και προτύπων που αφορούν στην καταπολέμηση ΞΧ & ΧΤ και στην επίβλεψη των μελών της για την εφαρμογή των σχετικών μέτρων. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, η FATF εξέδωσε 40 συστάσεις και 9 ειδικές συστάσεις, οι οποίες συνιστούν κατευθύνσεις για τη θέσπιση θεσμικών ρυθμίσεων αντιμετώπισης του ΞΧ και της ΧΤ.

MONEYVAL

Η Επιτροπή MONEYVAL ασχολείται με την αξιολόγηση των μέτρων που λαμβάνονται κατά ΞΧ & ΧΤ και εκδίδει εκθέσεις με συστάσεις για τους τρόπους βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των εθνικών πλαισίων και τη δυνατότητα συνεργασίας των κρατών σε διεθνές επίπεδο για την καταπολέμηση ΞΧ & ΧΤ.

OFAC

Το Γραφείο Αλλοδαπών Περιουσιακών Στοιχείων του Υπουργείου Οικονομικών των ΗΠΑ (Office of Foreign Assets – OFAC), εκδίδει λίστες με φυσικά και νομικά πρόσωπα για την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά του ΞΧ & της ΧΤ.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκδίδουν λίστες με φυσικά και νομικά πρόσωπα υποκείμενων σε περιοριστικά μέτρα κατά του ΞΧ & της ΧΤ.

Το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ

Το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, μέσω της Επιτροπής Κυρώσεων, εκδίδει λίστες με φυσικά και νομικά πρόσωπα για την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων και κυρώσεων με σκοπό τη διατήρηση ή την αποκατάσταση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

EBA

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EBA- European Banking Authority) έχει κανονιστικές εξουσίες. Αντίστοιχες επιτροπές είναι η ESMA για την Κεφαλαιαγορά και η EΙΟΡΑ για τις ασφαλιστικές εταιρείες.

WOLFSBERG GROUP

Το Wolfsberg Group αποτελείται από τις μεγαλύτερες τράπεζες με διεθνή παρουσία (Banco Santander, Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Barclays, Citigroup, Credit Suisse, Deutsche Bank, Goldman Sachs, HSBC, JP Morgan Chase, Société Générale & UBS) και έχει στόχο την ανάπτυξη προτύπων σχετικά με την πολιτική για ΞΧ & ΧΤ και την αρχή «Γνώρισε τον πελάτη σου (Know Your Customer - KYC)».

EGMONT GROUP

Το Egmont Group αποτελείται από Επιτροπές (FIU - Financial Intelligence Units) χωρών από όλο τον κόσμο με υποστηρικτικό σκοπό σε θέματα οικονομικών εγκλημάτων και καταπολέμησης ΞΧ & ΧΤ.

BCBS (ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ)

Η Επιτροπή της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία εκδίδει εκθέσεις για τη γενικότερη θεώρηση του τραπεζικού συστήματος. Επικουρικός στόχος της επιτροπής είναι η διατύπωση θέσεων σε θέματα πρόληψης της χρησιμοποίησης του τραπεζικού συστήματος για την νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και καταστολής της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας προκειμένου να υπάρχει ομοιόμορφη ερμηνεία και κοινή αντιμετώπιση από τις εθνικές εποπτικές αρχές.

IMF (ΔΙΕΘΝΕΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ)

Το ΔΝΤ είναι διεθνής διακυβερνητικός οικονομικός οργανισμός για:

- την προώθηση της διεθνούς νομισματικής συνεργασίας, της συναλλαγματικής σταθερότητας και της ανταλλαγής πληροφοριών,
- την ενδυνάμωση της οικονομικής ανάπτυξης και αύξηση της απασχόλησης
- την παροχή προσωρινής οικονομικής βοήθειας σε χώρες για την εξισορρόπηση του ισοζυγίου πληρωμών.

Σχετικά με το ΞΧ & τη ΧΤ, το ΔΝΤ έχει επεκτείνει τη δράση του στην παρακολούθηση της συμμόρφωσης των κρατών – μελών σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα τραπεζικής εποπτείας.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ

Η Παγκόσμια Τράπεζα είναι διεθνής διακυβερνητικός οικονομικός οργανισμός για:

- την καταπολέμηση της φτώχειας και τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων του αναπτυσσόμενου κόσμου,
- την παροχή πιστώσεων, αναλύσεων και συμβουλευτικής υποστήριξης,
- την παροχή τεχνικής βοήθειας σε χώρες μεσαίου και χαμηλού εισοδήματος.

Η Παγκόσμια Τράπεζα δραστηριοποιείται στην καταπολέμηση του ΞΧ και της ΧΤ μέσω του προγράμματος αξιολόγησης του χρηματοπιστωτικού τομέα και των εθνικών μέτρων για την πρόληψη του ΞΧ και της ΧΤ.

INTERPOL

Η Interpol αποτελεί το μεγαλύτερο διεθνή αστυνομικό οργανισμό με αποστολή τη διασυνοριακή αστυνομική συνεργασία για την ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα εντοπισμού, παγώματος και κατάσχεσης εγκληματικών κεφαλαίων. Επίσης, η Interpol υιοθετεί νόμους και κανονισμούς που για την πρόσβαση σε οικονομικά στοιχεία εγκληματικών οργανώσεων με στόχο την καταπολέμηση της ΧΤ.

2.2 Εφαρμογή του Θεσμικού πλαισίου στην Ελλάδα

Το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο, για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας περιλαμβάνει τα εξής:

2.2.1 Ν. 3691/2008

Ο Ν.3691/2008, ο οποίος ενσωματώνει την 3η οδηγία (2005/60/ΕΚ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της ΕΕ, την οδηγία 2006/70/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (εκτελεστική της 3ης) και ορισμένες Συστάσεις της F.A.T.F, εφαρμόζει

μεταξύ άλλων, διατάξεις για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

2.2.2 ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, Παράρτημα 4 όπως ισχύει:

✓ ΕΤΠΘ 281/5/17.3.2009 της ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η συγκεκριμένη πράξη διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές για την πρακτική εφαρμογή του Ν.3691/08 όσον αφορά στην πρόληψη της χρησιμοποίησης των εποπτευομένων από την Τράπεζα της Ελλάδος (ΔΕ) πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

✓ . ΕΤΠΘ 285/6/9.7.2009 της ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Μέσω της συγκεκριμένης απόφασης δημοσιεύεται ενδεικτική τυπολογία ασυνήθων ή ύποπτων συναλλαγών κατά την έννοια των παραγράφων 13-14 του άρθρου 4 του Ν.3691/2008.

✓ ΕΤΠΘ 290/11.11.2009 της ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η εν λόγω απόφαση καθορίζει το πλαίσιο επιβολής διοικητικών κυρώσεων στα εποπτευόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύματα, σύμφωνα με το άρθρο 52 του Ν.3691/2008. Συγκεκριμένα, μέσω της συγκεκριμένης απόφασης ορίζονται και παρουσιάζονται:

- Ο βαθμός σπουδαιότητας των επιμέρους υποχρεώσεων των εποπτευόμενων, από την ΔΕ, ιδρυμάτων, των στελεχών τους και των υπαλλήλων τους, κατά είδος, καθώς και
- Τα κριτήρια προσδιορισμού και επιμέτρησης των διοικητικών κυρώσεων που επιβάλλονται στα ανωτέρω πρόσωπα, σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις τους, που απορρέουν από τις εκάστοτε ισχύουσες κανονιστικές διατάξεις.

Ειδικότερα, περιλαμβάνονται τρεις επιμέρους ενότητες, όπου αναφέρονται οι βασικές υποχρεώσεις και ο βαθμός σπουδαιότητας της ύπαρξης και τήρησης αυτών, ως εξής:

- α) υποχρεώσεις της Τράπεζας (ως νομικό πρόσωπο),
- β) υποχρεώσεις του αρμόδιου διευθυντικού στελέχους του άρθρου 44 του Ν.3691/2008,
- γ) υποχρεώσεις στελεχών – υπευθύνων υπηρεσιακών μονάδων και λοιπών υπαλλήλων.

2.2.3 Ν. 3875/2010

Ο Ν.3875/2010 αφορά στην κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, γνωστή ως «Σύμβαση του

Παλέρμο». Στη συγκεκριμένη Σύμβαση επέρχεται τροποποίηση των άρθρων περί εγκληματικής (187) και τρομοκρατικής οργάνωσης (187Α) του Ποινικού Κώδικα και ειδικότερα, αποσυνδέεται η πράξη χρηματοδότησης τρομοκρατικής οργάνωσης ή μεμονωμένου τρομοκράτη από την τέλεση εγκλημάτων (που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 187Α ΠΚ). Επίσης, τροποποιείται ο Ν.3691/2008 (άρθρα 51 και 52) σε ότι αφορά την ευθύνη των νομικών προσώπων για τις πράξεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα που τελέσθηκαν προς όφελος τους και τις διοικητικές κυρώσεις με έμφαση στην αύξηση των σχετικών προστίμων.

2.2.4 Αποφάσεις υπ' αριθμ. 2/452/1.11.2007 & 1/506/8.4.2009 του ΔΣ της ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

Οι συγκεκριμένες αποφάσεις εφαρμόζονται από εταιρείες ΑΕΔΑΚ και αφορούν στην πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

2.2.5 Ν. 3867/2010

Η Τράπεζα της Ελλάδος με το συγκεκριμένο νόμο ανέλαβε την εποπτεία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων υποκαθιστώντας, ως επί το πλείστον, στις αρμοδιότητές της, την Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΕΠ.Ε.Ι.Α.), νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) του Υπουργείου Οικονομικών.

Η Διεύθυνση Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΔΕΙΑ) της Τράπεζας της Ελλάδος είναι επιφορτισμένη με την άσκηση της χρηματοοικονομικής εποπτείας επί των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Η ΔΕΙΑ καλύπτει τις επιτακτικές ανάγκες αναδιάρθρωσης της εποπτείας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, σε συμμόρφωση και προσαρμογή με τις αντίστοιχες ρυθμίσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αρμόδιες αρχές για την εποπτεία της εφαρμογής του Ν.3691/08 και των σχετικών αποφάσεων είναι:

- **Η Τράπεζα της Ελλάδος για:**
  - ✓ Τα Πιστωτικά Ιδρύματα,
  - ✓ Τις Εταιρίες Χρηματοδοτικής Μίσθωσης
  - ✓ Τις Εταιρίες Πρακτορείας Επιχειρηματικών Απαιτήσεων Τρίτων,
  - ✓ Τα Ανταλλακτήρια Συναλλάγματος,

- ✓ Τις Επιχειρήσεις Παροχής Υπηρεσιών Διαμεσολάβησης στη Μεταφορά Κεφαλαίων,
  - ✓ Τις Εταιρίες Παροχής Πιστώσεων,
  - ✓ Τις Ασφαλιστικές & Αντασφαλιστικές Εταιρίες,
  - ✓ Τους Ασφαλιστικούς Διαμεσολαβητές.
  - ✓ Άλλες επιχειρήσεις, των οποίων η κύρια δραστηριότητα συνίσταται στην Απόκτηση Συμμετοχών ή στην άσκηση παρόμοιας δραστηριότητας και
  - ✓ Τις Ταχυδρομικές Εταιρίες, στην έκταση που ασκούν τη δραστηριότητα της διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων. Η Τράπεζα της Ελλάδος, στα πλαίσια της εποπτείας της επί των εταιρειών αυτών, συνεργάζεται με το Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών & Δικτύων και Επικοινωνιών και με την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων.
- **Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για:**
- ✓ Τις Ανώνυμες Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου,
  - ✓ Τις Ανώνυμες Εταιρίες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (Α.Ε.Δ.Α.Κ.)
  - ✓ Τις Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων σε ακίνητη περιουσία
  - ✓ Τις Ανώνυμες Εταιρίες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών
  - ✓ Τις Ανώνυμες Εταιρίες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών και
  - ✓ Τις Ανώνυμες Εταιρίες Επενδυτικής Διαμεσολάβησης
- **Η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων για:**
- ✓ Τους Ορκωτούς Ελεγκτές – Λογιστές και
  - ✓ Τις Εταιρίες Ορκωτών Ελεγκτών – Λογιστών
- **Το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (Γενική Διεύθυνση Φορολογικών Ελέγχων) για:**
- ✓ Τις εταιρίες Κεφαλαίου Επιχειρηματικών Συμμετοχών,
  - ✓ Τις Εταιρίες Παροχής Επιχειρηματικού Κεφαλαίου,
  - ✓ Τους Φορολογικούς ή Φοροτεχνικούς Συμβούλους και τις Εταιρείες Παροχής Φορολογικών ή Φοροτεχνικών Συμβουλών,
  - ✓ Τους Λογιστές που δεν συνδέονται με σχέση εξαρτημένης εργασίας και τους ιδιώτες ελεγκτές,
  - ✓ Τους Κτηματομεσίτες και τις Κτηματομεσιτικές Εταιρείες,
  - ✓ Τους Οίκους Δημοπρασίας,
  - ✓ Τους εμπόρους αγαθών μεγάλης αξίας,
  - ✓ Τους Εκπλειστηριαστές και
  - ✓ Τους Ενεχυροδανειστές.
- **Η Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Τυχερών Παιχνιδιών του Ν.3229/04 (ΦΕΚ 38Α') για:**
- ✓ Τις επιχειρήσεις Καζίνο
  - ✓ Τα Καζίνο πλοίων με ελληνική σημαία,

- ✓ Τις επιχειρήσεις, τους οργανισμούς και τους άλλους φορείς που διοργανώνουν ή διεξάγουν τυχερά παιχνίδια και
- ✓ Τα Πρακτορεία
- **Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για:**
  - ✓ Τους Συμβολαιογράφους και
  - ✓ Τους Δικηγόρους
- **Το Υπουργείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας για:**
  - ✓ Φυσικά Πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες σε εταιρείες
  - ✓ Νομικά Πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες σε εταιρείες
  - ✓ Εμπιστεύματα (Trusts)

2.3 Η Αρχή Καταπολέμησης

Η εθνική μονάδα για την καταπολέμηση ΞΧ & ΧΤ είναι η Αρχή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (στο εξής θα αναφέρεται ως Αρχή καταπολέμησης).

Σκοπός της Αρχής καταπολέμησης είναι η λήψη και εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων για την πρόληψη και καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και ο έλεγχος των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης των προσώπων που αναφέρονται στις κάτωθι περιπτώσεις:

Η Αρχή απαρτίζεται από τρεις αυτοτελείς Μονάδες υπό κοινό Πρόεδρο, ως εξής:

- Α' Μονάδα Διερεύνησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών

Η Α' Μονάδα συγκεντρώνει, διερευνά και αξιολογεί τις αναφορές υπόπτων ή ασυνήθων συναλλαγών που υποβάλλουν στην Αρχή οι τράπεζες (και τα λοιπά υπόχρεα πρόσωπα), καθώς και τις πληροφορίες που διαβιβάζονται στην Αρχή από άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς ή περιέρχονται σε αυτήν από τα μέσα ενημέρωσης, το διαδίκτυο ή οποιαδήποτε άλλη πηγή και αφορούν επιχειρηματικές, επαγγελματικές ή συναλλακτικές δραστηριότητες που ενδεχομένως σχετίζονται με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Ομοίως, διερευνά και αξιολογεί κάθε τέτοια πληροφορία που διαβιβάζεται στην Αρχή από φορείς της αλλοδαπής, με τους οποίους και συνεργάζεται για την παροχή κάθε δυνατής συνδρομής.

- Β' Μονάδα Οικονομικών Κυρώσεων κατά Υπόπτων Τρομοκρατίας

Η Β' Μονάδα συγκεντρώνει και αξιολογεί τις πληροφορίες που διαβιβάζονται στην Αρχή από τις αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές ή περιέρχονται σε αυτήν με οποιονδήποτε

άλλον τρόπο και αφορούν στην τέλεση τρομοκρατικών πράξεων και στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Ομοίως, διερευνά και αξιολογεί κάθε τέτοια πληροφορία που διαβιβάζεται στην Αρχή από φορείς της αλλοδαπής, με τους οποίους και συνεργάζεται για την παροχή κάθε δυνατής συνδρομής.

Στο τέλος κάθε έτους η Β' Μονάδα υποβάλλει έκθεση των πεπραγμένων της στους Υπουργούς Εξωτερικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Προστασίας του Πολίτη.

- Γ' Μονάδα Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης

Η Γ' Μονάδα δέχεται τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης των προσώπων που υποχρεούνται σε υποβολή τέτοιας δήλωσης και τις αξιολογεί. Επίσης, διερευνά πληροφορίες σχετικά με τη μη υποβολή ή με ανακρίβειες των δηλώσεων αυτών, προβαίνοντας σε δειγματοληπτικό, κατά την κρίση της, ή στοχευμένο έλεγχο της περιουσιακής κατάστασης των υπόχρεων προσώπων. Ο έλεγχος, πέραν της διαπίστωσης της υποβολής και του αληθούς περιεχομένου της δήλωσης, περιλαμβάνει σε κάθε περίπτωση τη διακρίβωση, κατά πόσον η απόκτηση νέων περιουσιακών στοιχείων ή η επαύξηση υφιστάμενων δικαιολογείται από το ύψος των πάσης φύσεως εσόδων των υπόχρεων σε δήλωση προσώπων, σε συνδυασμό με τις δαπάνες διαβίωσής τους. Η Μονάδα μπορεί να καλεί τους ελεγχόμενους για να δώσουν διευκρινίσεις ή να προσκομίσουν συμπληρωματικά παραστατικά στοιχεία εντός ρητής προθεσμίας.

Μετά το πέρας ενός ελέγχου, η Γ' Μονάδα αποφασίζει αν πρέπει να τεθεί η υπόθεση στο αρχείο ή να παραπεμφθεί με αιτιολογημένο πόρισμά της στον αρμόδιο Εισαγγελέα.

Υπόθεση που αρχειοθετήθηκε μπορεί οποτεδήποτε να ανασυρθεί για να συνεχισθεί ο έλεγχος ή να συσχετισθεί με οποιαδήποτε άλλη έρευνα της Αρχής.

Στο τέλος κάθε έτους η Μονάδα υποβάλλει έκθεση των πεπραγμένων της στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής και στους Υπουργούς Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3. Δέουσα Επιμέλεια

3.1 Μέθοδος διαχείρισης πελάτη

Καθ' όλη τη διάρκεια της επιχειρηματικής σχέσης πελάτη – τράπεζας, η διαχείριση του πελάτη διακρίνεται στα εξής στάδια:

- Σύναψη επιχειρηματικής σχέσης – εφαρμογή αρχής «Γνώρισε τον πελάτη σου – Know Your Customer (KYC)»
- Αξιολόγηση και κατηγοριοποίηση πελάτη
- Παρακολούθηση συναλλακτικής δραστηριότητας πελάτη

Οι απαραίτητες ενέργειες που περιλαμβάνονται σε κάθε στάδιο παρουσιάζονται συνοπτικά στον κάτωθι πίνακα 2 και θα αναλυθούν εκτενέστερα παρακάτω:

Πίνακας 2 – Μέθοδος διαχείριση πελάτη

(1) Γνώρισε τον Πελάτη σου Know your client (KYC)	(2) Αξιολόγηση & Κατηγοριοποίηση του Πελάτη	(3) Παρακολούθηση συναλλακτικής συμπεριφοράς πελατών
Εφαρμογή μέτρων απλουστευμένης ή δέουσας ή αυξημένης δέουσας επιμέλειας	Κατηγοριοποίηση πελάτη σε κατηγορία κινδύνου	Διαρκής παρακολούθηση των λογαριασμών και των συναλλαγών των πελατών
Ενέργειες: <ul style="list-style-type: none"> • Πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη • Πιστοποίηση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου • Συλλογή πληροφοριών για το σκοπό και τη σκοπούμενη φύση της επιχειρηματικής σχέσης ή σημαντικών συναλλαγών ή δραστηριοτήτων του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου • Δημιουργία οικονομικού-συναλλακτικού προφίλ των πελατών • Παρακολούθηση των πελατών και των συναλλαγών τους (monitoring) • Εφαρμογή διαδικασίας για τον εντοπισμό, τη διαχείριση και την αναφορά των ύποπτων συναλλαγών • Διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου • Τήρηση αρχείου 	Κατηγορίες κινδύνου: <ul style="list-style-type: none"> • Πελάτες χαμηλού κινδύνου • Πελάτες κανονικού κινδύνου • Πελάτες υψηλού κινδύνου 	Ενέργειες: <ul style="list-style-type: none"> • Σύγκριση συναλλαγών με το προφίλ του πελάτη, με προφίλ συναλλαγών ομοειδών πελατών και με τυπολογία ύποπτων/ασυνήθων συναλλαγών • Ικανότητα αναγνώρισης συναλλαγών δικαιολογημένων από τη δραστηριότητα του πελάτη • Τήρηση αρχείου για μελλοντικό έλεγχο • Διερεύνηση των ειδοποιήσεων που παράγονται από το πληροφοριακό σύστημα • Εφαρμογή διαδικασίας για τον εντοπισμό, τη διαχείριση και την αναφορά των ύποπτων συναλλαγών • Διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου • Τήρηση αρχείου

3.2 Η αρχή «Γνώρισε τον πελάτη σου»

Η αρχή «Γνώρισε τον πελάτη σου – Know your Customer» ισχύει όχι μόνο στην Ευρώπη, αλλά και διεθνώς. Στη χώρα μας ορίζεται βάσει του Ν.3691/2008 (ΦΕΚ Α' 166/5.8.2008) και της σχετικής απόφασης της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων (ΕΤΠΘ) 281/5/17.3.2009 της Τράπεζας της Ελλάδος (ΦΕΚ Β' 650/9-4-2009) που **υποχρεώνουν τις τράπεζες να μην πραγματοποιούν συναλλαγή, αν δεν έχουν πιστοποιήσει και επαληθεύσει την ταυτότητα του συναλλασσόμενου**. Επομένως, οφείλουν να ζητούν από τους πελάτες νομιμοποιητικά έγγραφα, έγγραφα πιστοποίησης της ταυτότητας του πελάτη, δικαιολογητικά συναλλαγών και να τηρούν τα στοιχεία αυτά σε αρχείο.

Με την εφαρμογή της αρχής «γνώρισε τον πελάτη σου», γίνεται γνωστή η πραγματική ταυτότητα του πελάτη, το επαγγελματικό του προφίλ και οι προθέσεις του, αναφορικά με τον τρόπο λειτουργίας και χρήσης των τραπεζικών προϊόντων που του προσφέρει η Τράπεζα. Προς το σκοπό αυτό απαιτείται:

- η προσκόμιση και συλλογή των προβλεπόμενων από το νόμο και τις σχετικές διατάξεις της Τράπεζας της Ελλάδος ή των λοιπών εποπτικών φορέων δικαιολογητικών / νομιμοποιητικών εγγράφων και
- η συλλογή και κατοχή επαρκών πληροφοριών για κάθε πελάτη.

Η συλλογή και επεξεργασία των ανωτέρω στοιχείων αποτελούν τα κριτήρια αξιολόγησης της συνολικής εικόνας του πελάτη.

Προς διευκόλυνση των τραπεζών προκειμένου να συλλέξουν πληροφορίες για το οικονομικό/συναλλακτικό προφίλ των πελατών και να ενημερώσουν για την υποχρέωση παροχής στοιχείων, έχει εκδοθεί από την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών το έντυπο «Συστηθήκατε». Το φυλλάδιο απευθύνεται στους πελάτες και διατίθενται μέσω των καταστημάτων όλων των τραπεζών, σε ελληνική και αγγλική έκδοση. Το έντυπο αναφέρει όσα η νομοθεσία ορίζει σχετικά με τα απαιτούμενα στοιχεία που πιστοποιούν την ταυτότητα των πελατών και το λόγο τήρησης αυτών.

3.3 Η έννοια της «Δέουσας Επιμέλειας»

Σύμφωνα με το παράρτημα IV της απόφασης της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων ΠΔΤΕ 2577/2006 της Τράπεζας της Ελλάδος, ως δέουσα επιμέλεια νοείται η λήψη των προβλεπόμενων μέτρων για τη γνώση των υφιστάμενων και νέων πελατών της τράπεζας με βάση επαρκείς διαδικασίες και η συνεχής παρακολούθηση της συναλλακτικής τους δραστηριότητας. Δηλαδή, δέουσα επιμέλεια είναι το σύνολο των υποχρεώσεων της Τράπεζας σχετικά με την πιστοποίηση ταυτότητας των πελατών, τη διαμόρφωση του προφίλ τους και την αξιολόγηση της συναλλακτικής τους δραστηριότητας σε σχέση με ζητήματα ΞΧ & ΧΤ.

Για πελάτες και συναλλαγές υψηλού κινδύνου πρέπει να ακολουθούνται διαδικασίες αυξημένης δέουσας επιμέλειας.

3.3.1 Μέτρα συνήθους δέουσας επιμέλειας & πιστοποίηση ταυτότητας πελατών

Στα μέτρα δέουσας επιμέλειας περιλαμβάνονται:

- Η πιστοποίηση και η επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη με την προσκόμιση των απαιτούμενων **δικαιολογητικών και νομιμοποιητικών εγγράφων**, όπως αναφέρονται στη σχετική νομοθεσία και καταγράφονται στις διαδικασίες της Τράπεζας.
- Η πιστοποίηση της ταυτότητας του **πραγματικού δικαιούχου** ή των πραγματικών δικαιούχων νομικών προσώπων και οντοτήτων.
- Η **συλλογή πληροφοριών** για το σκοπό και τη σκοπούμενη φύση της επιχειρηματικής σχέσης ή σημαντικών συναλλαγών ή δραστηριοτήτων του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου.
- Η **δημιουργία οικονομικού/συναλλακτικού προφίλ** των πελατών (φυσικών και νομικών προσώπων).
- Η **εξέταση συναλλαγών / δραστηριοτήτων** που δύναται να μη συνάδουν με το προφίλ του πελάτη.

Τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται:

- Όταν συνάπτονται επιχειρηματικές σχέσεις (πχ άνοιγμα λογαριασμού σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, μίσθωση θυρίδας, χορήγηση δανείου κλπ).
- Όταν διενεργείται οποιαδήποτε συναλλαγή το ποσό της οποίας είναι ισότιμο των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ τουλάχιστον, είτε διενεργείται με μία πράξη είτε με περισσότερες, μεταξύ των οποίων φαίνεται να υπάρχει κάποια σχέση.
- Όταν **υπάρχει υπόνοια** νομιμοποίησης εσόδων από ΞΧ και ΧΤ, ανεξάρτητα από οποιοδήποτε κατώτερο όριο, παρέκκλιση ή εξαίρεση.
- Όταν **υπάρχουν αμφιβολίες** για την ακρίβεια, την πληρότητα ή την καταλληλότητα των στοιχείων που προσκομίστηκαν για την πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας:
  - ✓ του πελάτη,
  - ✓ άλλου προσώπου για λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο πελάτης
  - ✓ του πραγματικού δικαιούχου.

Σχετικά με την πιστοποίηση ταυτότητας των πελατών πρέπει να τηρούνται τα εξής:

1. Φυσικά Πρόσωπα

Τα στοιχεία που απαιτούνται κατ' ελάχιστον για την πιστοποίηση της ταυτότητας των φυσικών προσώπων είναι τα εξής:

Πίνακας 3 – Στοιχεία πιστοποίησης ταυτότητας ΦΠ

Στοιχεία που απαιτούνται από το Νόμο και την απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος	Έγγραφα που μπορούν να πιστοποιήσουν τα στοιχεία αυτά (ανάλογα με την περίπτωση)
1. Ονοματεπώνυμο και πατρώνυμο, 2. Αριθμός δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου 3. Εκδούσα αρχή 4. Ημερομηνία και τόπος γέννησης	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δελτίο Αστυνομικής Ταυτότητας ▪ Διαβατήριο σε ισχύ ▪ Ταυτότητα υπηρετούντων στα Σώματα Ασφαλείας & στις Ένοπλες Δυνάμεις
5. Παρούσα Διεύθυνση κατοικίας 6. Τηλέφωνο Επικοινωνίας 7. Ασκούμενο Επάγγελμα και παρούσα επαγγελματική διεύθυνση 8. Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Πρόσφατος λογαριασμός Οργανισμού Κοινής Ωφελείας ▪ Μισθωτήριο Συμβόλαιο κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης που έχει κατατεθεί σε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ) ▪ Παραστατικά έγγραφα εκδόσεως Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας (π.χ. εκκαθαριστικό σημείωμα, βεβαίωση χορήγησης ΑΦΜ) ▪ Ισχύουσα άδεια παραμονής αλλοδαπού ▪ Βεβαίωση του εργοδότη ▪ Αντίγραφο τελευταίας μισθοδοσίας ▪ Δήλωση έναρξης επιτηδεύματος ▪ Επαγγελματική ταυτότητα ▪ Παραστατικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης
9. Υπόδειγμα υπογραφής πελάτη	-----

Τα παραπάνω έγγραφα πρέπει να επιδεικνύονται πρωτότυπα και να τηρείται αρχείο με τα αντίγραφα.

Στις περιπτώσεις αλλοδαπών υπηκόων τρίτων χωρών που στερούνται ισχύοντος διαβατηρίου κατά την ανανέωση της άδειας παραμονής τους, καθώς και πρόσωπα στα οποία έχει χορηγηθεί το καθεστώς του πρόσφυγα.

Όσον αφορά αλλοδαπούς υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι αδυνατούν να προσκομίσουν ισχύον διαβατήριο, δύναται να γίνει δεκτή από την Τράπεζα η «ειδική άδεια διαμονής» τους σε συνδυασμό με το μη ισχύον διαβατήριό τους, ή σε περίπτωση που τα ανωτέρω πρόσωπα δεν το έχουν στην κατοχή τους, με υπεύθυνη δήλωσή τους στην οποία θα αιτιολογείται ειδικώς η μη προσκόμιση του ανωτέρω εγγράφου. Η «ειδική άδεια διαμονής» δίδεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας και κατόπιν εισήγησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

- Αντίστοιχα, στις περιπτώσεις αλλοδαπών υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών στους οποίους έχει αναγνωρισθεί το καθεστώς του πρόσφυγα και τους έχει χορηγηθεί το «Ειδικό Δελτίο Ταυτότητας Αλλοδαπού Φυγάδα», εφόσον τα πρόσωπα αυτά δεν έχουν στην κατοχή τους ισχύον διαβατήριο, μπορεί να γίνει δεκτό για την πιστοποίηση της ταυτότητάς τους το ανωτέρω Ειδικό Δελτίο Ταυτότητας.

2. Νομικά Πρόσωπα

Η πληρότητα των απαιτούμενων νομιμοποιητικών εγγράφων για την πιστοποίηση ταυτότητας των νομικών προσώπων ή οντοτήτων, καθώς και του πραγματικού δικαιούχου, βεβαιώνεται από τη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών της Τράπεζας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Απόφασης ΕΤΠΘ 281/5/17.3.2009. Για την πιστοποίηση της ταυτότητας των νομικών προσώπων απαιτείται η πιστοποίηση και η επαλήθευση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου και του νομίμου εκπροσώπου, σύμφωνα με τη διαδικασία πιστοποίησης της ταυτότητας φυσικού προσώπου.

Σχετικά με τα ανωτέρω σημειώνονται τα εξής:

- Η πιστοποίηση και επαλήθευση των στοιχείων ταυτότητας του πελάτη, άλλου προσώπου για λογαριασμό του οποίου ενεργεί ο πελάτης και του πραγματικού δικαιούχου, πραγματοποιείται πριν από τη σύναψη επιχειρηματικών σχέσεων ή τη διενέργεια της συναλλαγής.

Κατά παρέκκλιση, επιτρέπεται να ολοκληρώνεται η επαλήθευση των στοιχείων ταυτότητας των ανωτέρω προσώπων το συντομότερο δυνατό, εφόσον ο κίνδυνος διάπραξης των αδικημάτων που αφορούν στο ξέπλυμα χρήματος και στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας είναι μικρός. Στις περιπτώσεις αυτές, οι εν λόγω διαδικασίες επαλήθευσης περατώνονται το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) ημερών μετά την αρχική επαφή.

- Όταν ο συμβαλλόμενος ή συναλλασσόμενος ενεργεί για λογαριασμό άλλου, εκτός από την απόδειξη της δικής του ταυτότητας, οφείλει να προβαίνει σε σχετική δήλωση και να αποδεικνύει τα στοιχεία του τρίτου, φυσικού ή νομικού προσώπου, για λογαριασμό του οποίου ενεργεί. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να εξακριβώνεται η αλήθεια των στοιχείων αυτών και όταν ο συμβαλλόμενος ή συναλλασσόμενος δεν προβεί στην ως άνω δήλωση, αλλά υπάρχει αμφιβολία για το αν ενεργεί για δικό του λογαριασμό.
- Σε περίπτωση κοινών λογαριασμών καταθέσεων, τίτλων ή άλλης φύσεως χρηματοοικονομικών προϊόντων, πρέπει να εφαρμόζεται η ίδια διαδικασία πιστοποίησης ταυτότητας των πελατών για όλους τους δικαιούχους.
- Οι αιτήσεις ενοικίασης θυρίδων από πρόσωπα που δεν τηρούν λογαριασμό στην Τράπεζα αντιμετωπίζονται με ιδιαίτερη προσοχή και ακολουθούνται όλες οι υφιστάμενες διαδικασίες πιστοποίησης ταυτότητας.
- Δεν επιτρέπεται να τηρούνται μυστικοί, ανώνυμοι ή μόνο αριθμημένοι λογαριασμοί ή λογαριασμοί με εικονικά ονόματα ή λογαριασμοί που δεν εμφανίζουν το πλήρες όνομα του δικαιούχου του λογαριασμού σύμφωνα με τα έγγραφα πιστοποίησης.
- Ειδικά για τις τράπεζες, συνεκτιμάται και το συνολικό χαρτοφυλάκιο που διατηρεί ο συναλλασσόμενος σε αυτές (και ενδεχομένως σε άλλες εταιρείες του ομίλου) προκειμένου να εξακριβωθεί η συνάφεια και συμβατότητα της εξεταζόμενης συναλλαγής με το χαρτοφυλάκιο αυτό

- Αν σε μία συναλλαγή ή σε σειρά συνδεδεμένων συναλλαγών συμμετέχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο δύο ή περισσότερα πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί ή άλλα υπόχρεα πρόσωπα, καθένας από αυτούς οφείλει να εφαρμόσει τα μέτρα δέουσας επιμέλειας. Τα ανωτέρω ισχύουν ιδίως για ασφαλιστικά συμβόλαια, αγοραπωλησίες μετοχών, συμβολαίων παραγωγών, ομολόγων ή άλλων χρηματοπιστωτικών προϊόντων και για συναλλαγές με κάρτες οποιασδήποτε φύσεως.

3.4 Κατηγοριοποίηση πελατών

3.4.1 Αξιολόγηση με βάση τον κίνδυνο (Risk based approach)

Σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων (ΕΤΠΘ) 281/5/17.3.2009 της Τράπεζας της Ελλάδος, η τράπεζα οφείλει να διατηρεί μηχανισμό συνεχούς αξιολόγησης σχετικά με το βαθμό έκθεσης της σε κίνδυνο από δραστηριότητες ΞΧ & ΧΤ.

Βασική μεθοδολογία προσέγγισης ΞΧ & ΧΤ είναι η αξιολόγηση με βάση τον κίνδυνο (risk-based approach). Η προσέγγιση αυτή συνίσταται στον εντοπισμό, στην αξιολόγηση των κινδύνων και στην ανάπτυξη στρατηγικής για τη διαχείριση και την ελαχιστοποίηση των κινδύνων που εντοπίζονται.

Στόχος της προσέγγισης με βάση τον κίνδυνο είναι να διασφαλίζεται ότι τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ανταποκρίνονται στους κινδύνους που εντοπίζονται.

Η πολιτική εντοπισμού και διαχείρισης των εν λόγω κινδύνων υλοποιείται μέσα από:

- τη λήψη συνδυασμένων μέτρων πρόληψης,
- την πιστοποίηση της ταυτότητας των πελατών,
- την εφαρμογή κανόνων δέουσας επιμέλειας,
- την ανίχνευση και
- τον εντοπισμό των ύποπτων συναλλαγών, της παρακολούθησης των συναλλαγών, της αναφοράς, και της τήρησης αρχείου.

Όλοι οι πελάτες και όλες οι συναλλαγές δεν ενέχουν τον ίδιο κίνδυνο. Για την αξιολόγηση του συνολικού κινδύνου, λαμβάνονται υπόψη, κατ' ελάχιστον, τα παρακάτω κριτήρια:

- **Ο κίνδυνος πελάτη (customer risk):**

- ✓ Εξετάζεται ο τύπος πελάτη και ο κίνδυνος που απορρέει από την επιχειρηματική ή επαγγελματική δραστηριότητά του (πχ πολύπλοκη δομή ιδιοκτησίας νομικών προσώπων, εταιρίες με ανώνυμες μετοχές, εταιρίες που έχουν συσταθεί σε

υπεράκτια κέντρα, Πολιτικώς Εκτεθειμένα Πρόσωπα, πελάτες με μεγάλες συναλλαγές σε μετρητά κτλ).

- ✓ Εξετάζεται ο κίνδυνος που απορρέει από τη συναλλακτική συμπεριφορά του πελάτη (π.χ. διενέργεια συναλλαγών χωρίς εμφανή νόμιμο οικονομικό/εμπορικό σκοπό, δυσκολίες στην εξακρίβωση της πηγής και προέλευσης των περιουσιακών στοιχείων του πελάτη, απροθυμία από τον πελάτη να αποκαλύψει τους πραγματικούς ιδιοκτήτες νομικού προσώπου κτλ).

Πίνακας 4 – Κριτήρια κινδύνων

Επιχειρηματικά κριτήρια	Κριτήρια συναλλακτικής συμπεριφοράς
<ul style="list-style-type: none"> • Offshore εταιρείες • Καζίνο • Έμποροι πολύτιμων λίθων/μετάλλων/κοσμημάτων • Έμποροι αυτοκινήτων/σκαφών/δερμάτινων ειδών • Εκπλειστηριαστές/ενεχειροδανειστές • Μεσίτες/έμποροι/αντιπρόσωποι • Κατασκευαστές/κτηματομεσίτες • Οποιαδήποτε επιχείριση με έντονη δραστηριότητα σε μετρητά (πρατήρια καυσίμων, fast food, εστιατόρια, αίθουσα παιγνίων με ηλεκτρονικά κλπ) • Δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, φοροτεχνικοί • Ταξιδιωτικά πρακτορεία • Εισαγωγικές/εξαγωγικές εταιρείες • Shell banks • Μη τραπεζικοί χρηματοοικονομικοί οργανισμοί 	<ul style="list-style-type: none"> • Παροχή ανεπαρκών ή ψευδών πληροφοριών από πελάτη • Καταθέσεις που δε συνάδουν με το προφίλ του πελάτη και εμβάσματα στο εξωτερικό • Ευρεία διακίνηση μετρητών • Συναλλαγές σχεδιασμένες προκειμένου να παρακάμπτονται κριτήρια εντοπισμού (πχ πολλές καταθέσεις σε ποσά κάτω των 15.000€) • Συχνές συναλλαγές σε διαφορετικά καταστήματα της τράπεζας • Έκδοση επιταγής ή εμβάσματος αντί μετρητών • Συχνές καταθέσεις μετρητών ή επιταγών τρίτων σε λογαριασμό και έκδοση επιταγής • Συχνές καταθέσεις μέσω ATM • Ξαφνική έντονη δραστηριότητα αδρανούς λογαριασμού

- **Ο κίνδυνος του χρησιμοποιούμενου προϊόντος/υπηρεσίας (product/service risk):**

- ✓ Εξετάζεται ο κίνδυνος από τα προϊόντα και υπηρεσίες που παρέχονται στον πελάτη (π.χ. εμβάσματα, υπηρεσίες private banking, επενδυτικά προϊόντα κτλ).
- ✓ Εξετάζεται ο κίνδυνος από τη διενέργεια συναλλαγών που ευνοούν την ανωνυμία του πελάτη (π.χ. πελάτες εξ' αποστάσεως).

- **Ο κίνδυνος χώρας (country/geographic risk):**

- ✓ Εξετάζεται ο κίνδυνος που απορρέει από τη χώρα ή περιοχή προέλευσης ή προορισμού των κεφαλαίων ή διεξαγωγής των εργασιών ή καταγωγής του πελάτη.

Σε συνέχεια των κύριων κριτηρίων που παρατίθενται παραπάνω, τα ειδικότερα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση και την κατάταξη των πελατών σε βαθμό κινδύνου είναι:

- η χώρα προέλευσης ή διεξαγωγής εργασιών του πελάτη,
- η επαγγελματική δραστηριότητα του φυσικού προσώπου ή ο τομέας δραστηριοποίησης του νομικού προσώπου,
- η χώρα προέλευσης και προορισμού των κεφαλαίων,
- η πολυπλοκότητα των συναλλαγών,
- ο όγκος, το μέγεθος και το είδος των επιχειρηματικών συναλλαγών,
- το νομικό καθεστώς και η χώρα ίδρυσης του νομικού προσώπου,
- οι συναλλαγές με τη χρήση νέων τεχνολογιών,
- ο πραγματικός ιδιοκτήτης ή δικαιούχος του νομικού προσώπου,
- η απόκλιση από το οικονομικό/συναλλακτικό προφίλ του πελάτη.

Τα παραπάνω κριτήρια χρησιμοποιούνται συνδυαστικά από τα συστήματα πληροφορικής που διαθέτει η Τράπεζα.

3.4.2 Η εφαρμογή «Δέουσας επιμέλειας» με βάση τον κίνδυνο

Για την καλύτερη παρακολούθηση του κινδύνου, αλλά και την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των αντίστοιχων μέτρων επιμέλειας, οι πελάτες κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες κινδύνου:

- χαμηλού,
- κανονικού,
- υψηλού,

οι οποίες συνοδεύονται από τα αντίστοιχα μέτρα επιμέλειας, περιοδικής παρακολούθησης και ελέγχων.

Συγκεκριμένα, στους:

- πελάτες χαμηλού κινδύνου εφαρμόζονται μέτρα απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας,
- πελάτες κανονικού κινδύνου εφαρμόζονται μέτρα δέουσας επιμέλειας και
- πελάτες υψηλού κινδύνου εφαρμόζονται μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας.

Ταυτόχρονα, για κατηγορίες πελατών που εμφανίζουν χαρακτηριστικά που υπερβαίνουν την κατηγορία υψηλού κινδύνου, δεν πρέπει να συνάπτεται ή πρέπει να διακόπτεται η υπάρχουσα επιχειρηματική σχέση.

Οι κατηγορίες των πελατών βάσει κινδύνου αναλύονται εκτενέστερα κάτωθι

Πίνακας 5 – Κατηγοριοποίηση πελατών βάσει κινδύνων

Πελάτες Χαμηλού Κινδύνου	Πελάτες Κανονικού Κινδύνου	Πελάτες Υψηλού Κινδύνου
Εφαρμογή μέτρων απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας	Εφαρμογή μέτρων δέουσας επιμέλειας	Εφαρμογή μέτρων <u>αυξημένης</u> δέουσας επιμέλειας
<p>Πρόσωπα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εισηγμένες εταιρείες • Εταιρείες που λειτουργούν ως οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες • Ελληνική δημόσια αρχή ή ΝΠΔΔ ή επιχείρηση ή οργανισμός που ανήκει κατά 51% στο Δημόσιο • Δημόσιες αρχές ή δημόσιοι οργανισμοί 	<p>Πρόσωπα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Όλα τα πρόσωπα που δεν ανήκουν στις άλλες δύο κατηγορίες <p><u>Μέτρα δέουσας επιμέλειας:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη • Πιστοποίηση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου ή των πραγματικών δικαιούχων των νομικών προσώπων και οντοτήτων • Συλλογή πληροφοριών για το σκοπό η τη σκοπούμενη φύση της επιχειρηματικής σχέσης ή σημαντικών συναλλαγών ή δραστηριοτήτων του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου • Δημιουργία οικονομικού-συναλλακτικού προφίλ των πελατών • Ενδελεχή εξέταση των συναλλαγών 	<p>Πρόσωπα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Λογαριασμοί πελατών μη κατοίκων • Πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα • Εταιρείες με ανώνυμες μετοχές • Λογαριασμοί υπεράκτιων εταιρειών (offshore) και εταιρειών ειδικού σκοπού • Στερούμενα νομικής προσωπικότητας σχήματα ή οντότητες που διαχειρίζονται κεφάλαια ή άλλες ομάδες περιουσιακών στοιχείων • Λογαριασμοί ενώσεων προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα • Λογαριασμοί διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων σημαντικών πελατών • Έναρξη επιχειρηματικής σχέσεις και συναλλαγές χωρίς φυσική παρουσία του πελάτη • Διασυνοριακές σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης • Χώρες οι οποίες δεν εφαρμόζουν επαρκώς τις συστάσεις της FATF
<ul style="list-style-type: none"> • Μόνο νομιμοποίηση εκπροσώπων • Εντάσσονται στη συγκεκριμένη κατηγορία με απόφαση ανωτέρου διοικητικού στελέχους της τράπεζας • Επικαιροποιούνται από το Κατάστημα ανά έτος 		<ul style="list-style-type: none"> • Τα μέτρα εξειδικεύονται ανά κατηγορία • Αξιολογούνται από το Κατάστημα ανά έτος • Αποστέλλεται συγκεντρωτική αναφορά στο αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος • Συντάσσεται αναφορά προς το Δ.Σ.

3.4.2.1 Πελάτες Χαμηλού Κινδύνου

Ως πελάτες χαμηλού κινδύνου θεωρούνται:

- Πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικός οργανισμός που εδρεύει στην Ευρωπαϊκή Ένωση ή πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικός οργανισμός που εδρεύει σε τρίτη χώρα η οποία επιβάλλει υποχρεώσεις τουλάχιστον ισοδύναμες προς αυτές της ΕΕ
- Εισηγμένες εταιρίες σε μία ή περισσότερες οργανωμένες αγορές της ΕΕ
- Εταιρίες που λειτουργούν ως οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (Ο.Σ.Ε.Κ.Α.), δηλαδή Α.Ε.Δ.Α.Κ. (Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων) και Α.Ε.Ε.Χ. (Ανώνυμες Εταιρείες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου)
- Ελληνικές Δημόσιες αρχές ή Νομικά Πρόσωπα Δημόσιου Δικαίου (ΝΠΔΔ) ή οργανισμοί, στους οποίους το Δημόσιο κατέχει ποσοστό τουλάχιστον 51%
- Δημόσιες αρχές ή Δημόσιοι Οργανισμοί, οι οποίοι πληρούν όλα τα ακόλουθα κριτήρια:
  - ✓ τους έχει ανατεθεί δημόσιο λειτουργήμα σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις Συνθήκες για τις Κοινότητες ή το παράγωγο κοινοτικό δίκαιο,
  - ✓ η ταυτότητά τους είναι δημοσίως γνωστή, διαφανής και καθορισμένη,
  - ✓ οι δραστηριότητες και οι λογιστικές τους πρακτικές είναι διαφανείς,
  - ✓ είτε είναι υπόλογοι σε κοινοτικό θεσμικό όργανο ή σε αρχές κράτους- μέλους, είτε εφαρμόζονται κατάλληλες διαδικασίες που διασφαλίζουν την εποπτεία και τον έλεγχο της δραστηριότητάς τους

Στις παραπάνω περιπτώσεις, οι Τράπεζες έχουν την υποχρέωση να συγκεντρώσουν επαρκείς πληροφορίες ώστε να κρίνουν εάν ο πελάτης μπορεί να εξαιρεθεί και να εφαρμοστούν μέτρα απλουστευμένης επιμέλειας.

Οι πελάτες χαμηλού κινδύνου εντάσσονται στη συγκεκριμένη κατηγορία από συγκέντρωση των σχετικών στοιχείων και νομιμοποίηση των εκπροσώπων με τη συνήθη διαδικασία.

Σημειώνεται ότι τα φυσικά πρόσωπα που συναλλάσσονται για λογαριασμό των ανωτέρω πελατών, δεν εξαιρούνται από τις διατάξεις σχετικά με την πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητάς τους.

Στις παραπάνω περιπτώσεις δεν εφαρμόζονται απλουστευμένα μέτρα επιμέλειας όταν υπάρχει υποψία ΞΧ ή/ και ΧΤ.

3.4.2.2 Πελάτες Κανονικού κινδύνου

Στην κατηγορία κανονικού κινδύνου εντάσσονται οι περισσότεροι πελάτες. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει όλα τα πρόσωπα που δεν ανήκουν στις άλλες δύο κατηγορίες (Χαμηλού και Υψηλού Κινδύνου).

Στους πελάτες κανονικού κινδύνου εφαρμόζονται μέτρα «δέουσας επιμέλειας», όπως αναλύθηκαν παραπάνω, σχετικά με την:

- Πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη.

- Πιστοποίηση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου ή των πραγματικών δικαιούχων νομικών προσώπων και οντοτήτων.
- Συλλογή πληροφοριών για το σκοπό και τη σκοπούμενη φύση της επιχειρηματικής σχέσης ή σημαντικών συναλλαγών ή δραστηριοτήτων του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου.
- Δημιουργία οικονομικού/συναλλακτικού προφίλ των πελατών.
- Ενδελεχή εξέταση των συναλλαγών.

3.4.2.3 Πελάτες Υψηλού κινδύνου

Στις κατηγορίες Υψηλού Κινδύνου εντάσσονται οι εξής:

- Πελάτες μη κάτοικοι
- Πολιτικώς Εκτεθειμένα Πρόσωπα
- Εταιρίες με ανώνυμες μετοχές
- Υπεράκτιες εταιρίες – off shore (εταιρίες εξωχώριων δραστηριοτήτων) και εταιρίες ειδικού σκοπού
- Στερούμενα νομικής προσωπικότητας σχήματα ή οντότητες, που διαχειρίζονται κεφάλαια ή άλλες ομάδες περιουσιακών στοιχείων (Trust)
- Ενώσεις προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα
- Λογαριασμοί διαχείρισης χαρτοφυλακίου & περιουσιακών στοιχείων σημαντικών πελατών
- Έναρξη Επιχειρηματικής Σχέσης & Συναλλαγές χωρίς φυσική παρουσία του πελάτη
- Διασυννοριακές σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης
- Χώρες οι οποίες δεν εφαρμόζουν επαρκώς τις συστάσεις της FATF

Για την εν λόγω κατηγορία πελατών προβλέπεται να πραγματοποιείται **επιναξιολόγηση σε ετήσια, τουλάχιστον, βάση για τον πελάτη και τη συναλλακτική σχέση**. Για το σκοπό αυτό:

- Το κατάστημα ή η υπηρεσιακή μονάδα πρέπει να συντάσσει και να αποστέλλει συγκεντρωτική αναφορά με τα αποτελέσματα της επιναξιολόγησης των πελατών υψηλού κινδύνου προς το «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος».
- Το «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος» έχει την υποχρέωση να επεξεργάζεται συνολικά τις εκθέσεις και να υποβάλλει συνολική έκθεση με εισήγηση διακοπής της επιχειρηματικής σχέσης με ορισμένους εκ των πελατών υψηλού κινδύνου προς το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας.
- Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας είναι υπεύθυνο για τη λήψη σχετικής απόφασης.

Για τις περιπτώσεις πελατών που εντάσσονται υποχρεωτικά στην κατηγορία υψηλού κινδύνου εφαρμόζονται μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας, τα οποία εξειδικεύονται ανά κατηγορία και αναλύονται παρακάτω:

1. Πελάτες μη κάτοικοι

Για τη συγκεκριμένη κατηγορία πελατών που ο τόπος κατοικίας τους είναι εκτός Ελλάδος, ζητούνται οι ίδιες πληροφορίες και εφαρμόζονται οι ίδιες διαδικασίες που ισχύουν για την πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας πελατών που κατοικούν μόνιμα στην Ελλάδα.

Ειδικότερα απαιτούνται:

- A) Για τους πελάτες που προέρχονται από χώρες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
- Διαβατήρια σε ισχύ ή
  - δελτία ταυτότητας που έχουν εκδοθεί στη χώρα υπηκοότητας τους για πελάτες προερχόμενους από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
- B) Για τους πελάτες που προέρχονται από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Διαβατήριο σε ισχύ
  - Προσωρινή άδεια παραμονής ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο, βίζα εισόδου ή σφραγίδα εισόδου.

Απαραίτητα καταγράφονται :

- Το ονοματεπώνυμο
- Ο αριθμός
- Η ημερομηνία
- Η χώρα έκδοσης του διαβατηρίου του πελάτη.

Όταν υπάρχουν αμφιβολίες για την ταυτότητα του προσώπου, εξακριβώνονται τα στοιχεία των εγγράφων και η γνησιότητα από την πρεσβεία ή το Προξενείο της χώρας του.

Η πιστοποίηση των κάτωθι υπολοίπων στοιχείων:

- Παρούσα Διεύθυνση κατοικίας
- Τηλέφωνο Επικοινωνίας
- Ασκούμενο Επάγγελμα και παρούσα επαγγελματική διεύθυνση
- Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ)

πραγματοποιείται με την προσκόμιση πρωτότυπων αντίστοιχων εγγράφων με αυτά που ζητούνται από τους κατοίκους Ελλάδος.

Το σύνολο των παραπάνω εγγράφων πρέπει να έχουν εκδοθεί από δημόσια ή δημοτική αρχή ή επιχείρηση κοινής ωφέλειας της χώρας μόνιμης κατοικίας του πελάτη και στην περίπτωση που έχουν συνταχθεί σε μη κατανοητή γλώσσα, να συνοδεύονται από επίσημη μετάφραση.

2. Πολιτικώς Εκτεθειμένα Πρόσωπα

Ως Πολιτικώς Εκτεθειμένα Πρόσωπα (ΠΕΠ), νοούνται τα φυσικά πρόσωπα στα οποία έχει ή είχε ανατεθεί σημαντικό δημόσιο λειτούργημα, οι άμεσοι στενοί συγγενείς τους και τα πρόσωπα που είναι γνωστά ως στενοί συνεργάτες τους όπως αυτά ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία και τις αποφάσεις της Τράπεζας της Ελλάδος.

Στα Πολιτικώς Εκτεθειμένα Πρόσωπα (ΠΕΠ), περιλαμβάνονται:

- Οι αρχηγοί κρατών, οι αρχηγοί κυβερνήσεων, οι υπουργοί, οι αναπληρωτές υπουργοί και οι υφυπουργοί, τα μέλη κοινοβουλίων,
- τα μέλη ανώτατων δικαστηρίων, συνταγματικών δικαστηρίων και άλλων υψηλού επιπέδου δικαστικών οργάνων των οποίων οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε περαιτέρω ένδικα μέσα, πλην εξαιρετικών περιστάσεων,
- τα μέλη ελεγκτικών δικαστηρίων,
- τα μέλη διοικητικών συμβουλίων κεντρικών τραπεζών,
- οι πρεσβευτές και οι επιτετραμμένοι διπλωμάτες,
- οι υψηλόβαθμοι αξιωματικοί ενόπλων δυνάμεων,
- τα μέλη διοικητικών, διαχειριστικών ή εποπτικών οργάνων κρατικών επιχειρήσεων.

Στην κατηγορία αυτή δεν εντάσσονται πρόσωπα που κατέχουν ενδιάμεσες ή χαμηλές θέσεις της υπαλληλικής ιεραρχίας. Επίσης, το πρόσωπο που παύει να κατέχει σημαντικό δημόσιο λειτούργημα για περίοδο ενός έτους δεν θεωρείται ΠΕΠ.

Η Τράπεζα υιοθετεί τα πιο κάτω επιμέρους μέτρα σε περίπτωση που κατά τη διενέργεια ελέγχου διαπιστωθεί ότι ο πελάτης ανήκει στην κατηγορία των ΠΕΠ, τότε:

1. Εντάσσεται στην κατηγορία υψηλού κινδύνου.
2. Απαιτείται η συλλογή πληροφοριών και η προσκόμιση εγγράφων για να διαπιστώνεται η πηγή του πλούτου και η προέλευση των κεφαλαίων.
3. Απαιτείται η αυξημένη και συνεχής παρακολούθηση της επιχειρηματικής σχέσης.

Σχετικά με τα ΠΕΠ που είναι εγκατεστημένα στην Ελλάδα εφαρμόζονται μέτρα συνήθους δέουσας επιμέλειας και κατατάσσονται στην κατηγορία κανονικού κινδύνου.

Στις περιπτώσεις λογαριασμών Νομικών Προσώπων ή οντοτήτων, κατά τη διαδικασία νομιμοποίησης τους ελέγχεται κατά πόσον οι πραγματικοί δικαιούχοι, νόμιμοι εκπρόσωποι και πρόσωπα εξουσιοδοτημένα να χειρίζονται τον οικείο λογαριασμό αποτελούν ΠΕΠ.

3. Εταιρίες με ανώνυμες μετοχές

Η Τράπεζα οφείλει να εφαρμόζει πρόσθετα μέτρα επιμέλειας σε εταιρίες με ανώνυμες μετοχές, ως ακολούθως:

1. Η τήρηση των διαδικασιών πιστοποίησης και επαλήθευση της ταυτότητας των πραγματικών δικαιούχων, των νομίμων εκπροσώπων και των ατόμων που είναι εξουσιοδοτημένα να χειρίζονται τους τραπεζικούς λογαριασμούς της εταιρείας, πριν

από το άνοιγμα του λογαριασμού, με τη βοήθεια αξιόπιστων και ανεξάρτητων πηγών ή/και με επίσκεψη στα γραφεία της εταιρείας για το σκοπό αυτό.

2. Η πληρότητα των απαιτούμενων νομιμοποιητικών εγγράφων βεβαιώνεται από τη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών κατά τη διαδικασία νομιμοποίησης της εταιρίας και υλοποιούνται όλα τα αναφερόμενα στη διαδικασία πιστοποίησης για τα Νομικά Πρόσωπα.
3. Στα πλαίσια της νομιμοποίησης των εταιριών, η Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών λαμβάνει γραπτή δήλωση υπογεγραμμένη από το νόμιμο εκπρόσωπο, με την οποία δεσμεύεται ότι, σε περίπτωση που οι μετοχές των πραγματικών δικαιούχων μεταβιβαστούν σε τρίτο ή συμβεί οποιαδήποτε ουσιώδης μεταβολή στο καθεστώς της εταιρείας, αυτός θα το ανακοινώσει αμέσως στην Τράπεζα, εκτός αν υπάρχει αντίστοιχη δέσμευση σε συναφθείσα με την εταιρεία σύμβαση.
4. Σε περίπτωση που γνωστοποιηθεί αλλαγή στους πραγματικούς δικαιούχους της εταιρείας:
  - Αποστέλλεται για νέα νομιμοποίηση στη Νομική Υπηρεσία.
  - Συντάσσεται Έκθεση αξιολόγησης από την αρμόδια μονάδα που χειρίζεται το λογαριασμό η οποία υπογράφεται από το Διευθυντή, προκειμένου να εξεταστεί αν ενδείκνυται η συνέχιση της επιχειρηματικής σχέσης.
  - Η Έκθεση κοινοποιείται στη Διεύθυνση Συμμόρφωσης.
5. Οι μονάδες που είναι αρμόδιες για το χειρισμό των λογαριασμών, οφείλουν να:
  - συγκρίνουν σε τακτά χρονικά διαστήματα την πραγματική κίνηση του λογαριασμού με την αναμενόμενη, σύμφωνα με το οικονομικό/συναλλακτικό της προφίλ. Σημαντικές αποκλίσεις διερευνώνται και τα αποτελέσματα καταχωρούνται στο σχετικό φάκελο της εταιρίας,
  - εξετάζουν αν η εταιρεία που ζητεί το άνοιγμα λογαριασμού έχει εγκαταστήσει την κεντρική της διοίκηση, υποκαταστήματα, θυγατρικές εταιρείες ή δραστηριοποιείται με οποιοδήποτε τρόπο σε άλλες χώρες.

4. Υπεράκτιες εταιρίες – off shore (εταιρίες εξωχώριων δραστηριοτήτων) και εταιρίες ειδικού σκοπού

Στις περιπτώσεις που ο συναλλασσόμενος είναι εταιρία εξωχώριων δραστηριοτήτων, δηλαδή δεν έχει εμπορική ή παραγωγική δραστηριότητα στον τόπο εγκατάστασής της, όπως η υπεράκτια (off-shore) εταιρεία ή η εταιρεία του Α.Ν. 89/67, όπως ισχύει, ή είναι οντότητα ειδικού σκοπού (special purpose vehicle) πρέπει να εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

1. Στα πλαίσια της νομιμοποίησης των ανωτέρω, η πιστοποίηση ταυτότητας των εν λόγω νομικών Προσώπων και η πληρότητα των απαιτούμενων νομιμοποιητικών εγγράφων βεβαιώνεται από τη Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών κατά τη διαδικασία νομιμοποίησης της Εταιρίας, όπου καταγράφεται και η διάρθρωση της κυριότητας και του ελέγχου της εταιρίας, ενώ υλοποιούνται όλα τα αναφερόμενα στη διαδικασία πιστοποίησης για τα Νομικά Πρόσωπα.
2. Για τον εντοπισμό των πραγματικών δικαιούχων απαιτείται:

- α) είτε η έγγραφη δήλωση του νομίμου εκπροσώπου της εταιρείας με την προσκόμιση των απαραίτητων εγγράφων πιστοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητάς τους,
- β) είτε η πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητάς τους, βάσει εγγράφων, δεδομένων ή πληροφοριών από αξιόπιστη και ανεξάρτητη πηγή.

Για τα ανωτέρω τηρείται φάκελος της υπεράκτιας εταιρείας, όπου φυλάσσονται όλα τα σχετικά έγγραφα, τα οποία είναι επικαιροποιημένα και τίθενται (εφόσον ζητηθούν αρμοδίως) στη διάθεση της Τράπεζας της Ελλάδος.

3. Στα πλαίσια της νομιμοποίησης η εκάστοτε Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών λαμβάνει γραπτή δήλωση από το νόμιμο εκπρόσωπο με την οποία δεσμεύεται ότι, σε περίπτωση που οι μετοχές των πραγματικών δικαιούχων μεταβιβαστούν σε τρίτο ή συμβεί οποιαδήποτε σημαντική μεταβολή στο καθεστώς της εταιρείας, θα το ανακοινώσει άμεσα στην Τράπεζα.
4. Σε περίπτωση αλλαγής στους πραγματικούς δικαιούχους της εταιρείας:
- Αποστέλλεται για νέα νομιμοποίηση στην εκάστοτε Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών
  - Γίνεται επανάληψη των βημάτων για τον πραγματικό δικαιούχο
  - Συντάσσεται Έκθεση αξιολόγησης από την αρμόδια μονάδα που χειρίζεται το λογαριασμό η οποία υπογράφεται από το Διευθυντή και τον αρμόδιο Γενικό Διευθυντή, προκειμένου να εξεταστεί αν ενδείκνυται η συνέχιση της επιχειρηματικής σχέσης.
  - Έκθεση κοινοποιείται στην εκάστοτε Διεύθυνση Συμμόρφωσης.

5. Οι μονάδες που είναι αρμόδιες για το χειρισμό των λογαριασμών συγκρίνουν σε τακτά χρονικά διαστήματα την πραγματική κίνηση του λογαριασμού της εταιρείας με την αναμενόμενη, σύμφωνα με το οικονομικό/συναλλακτικό της προφίλ. Σημαντικές αποκλίσεις διερευνώνται και τα αποτελέσματα καταχωρούνται στο σχετικό φάκελο της εταιρείας και υποβάλλεται αναφορά στο αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος

Για τα ανωτέρω τηρείται φάκελος της υπεράκτιας εταιρείας, από τη μονάδα που χειρίζεται το λογαριασμό όπου φυλάσσονται όλα τα σχετικά έγγραφα.

5. Στερούμενα νομικής προσωπικότητας σχήματα ή οντότητες, που διαχειρίζονται κεφάλαια ή άλλες ομάδες περιουσιακών στοιχείων (Trust)

Τα σχήματα εμπιστευματικής διαχείρισης δεν αποτελούν χωριστή νομική οντότητα και, ως εκ τούτου, η σύναψη της επιχειρηματικής σχέσης γίνεται μέσω των εμπιστευματοδόχων, οι οποίοι ενεργούν εκ μέρους του εμπιστεύματος.

Η Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών προβαίνει στη νομιμοποίηση των νομικών αυτών σχημάτων και οντοτήτων και τηρούνται όλα τα προβλεπόμενα στη διαδικασία νομιμοποίησης των νομικών προσώπων. Κατά τη διαδικασία αυτή πρέπει να γίνεται κατανοητή η διάρθρωση της κυριότητας και του ελέγχου του εμπιστεύματος.

Σύμφωνα με τη λίστα εγγράφων που καταρτίζει η εκάστοτε Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών, μεταξύ των οποίων και τα έγγραφα σύστασης του εμπιστεύματος, διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

1. Επαληθεύεται το όνομα και η ημερομηνία σύστασης, η ταυτότητα των εμπιστευματοπαρόχων, εμπιστευματοδόχων και πραγματικών δικαιούχων.

2. Η φύση και ο σκοπός της σύστασης και των δραστηριοτήτων του σχήματος αυτού καθώς και η πηγή και προέλευση των χρημάτων.
3. Λαμβάνονται πληροφορίες για τον πραγματικό δικαιούχο (υπογραφή σχετικού εντύπου)
4. Γίνεται Πιστοποίηση ταυτότητας πραγματικών δικαιούχων.

Πραγματικός δικαιούχος για τη συγκεκριμένη κατηγορία πελατών νοείται:

- το φυσικό πρόσωπο ή τα φυσικά πρόσωπα που δικαιούνται ποσοστό 25% τουλάχιστον των περιουσιακών στοιχείων της νομικής οντότητας ή του νομικού σχήματος, εφόσον οι μελλοντικοί δικαιούχοι έχουν ήδη προσδιορισθεί,
- η κατηγορία προσώπων προς το συμφέρον της οποίας κυρίως έχει συσταθεί ή λειτουργεί η νομική οντότητα ή το νομικό σχήμα, εφόσον οι δικαιούχοι του νομικού προσώπου ή του νομικού σχήματος δεν έχουν προσδιορισθεί ακόμη,
- το φυσικό πρόσωπο ή τα φυσικά πρόσωπα που ασκούν έλεγχο σε ποσοστό 25% τουλάχιστον επί των περιουσιακών στοιχείων της νομικής οντότητας ή του νομικού σχήματος.

6. Ενώσεις προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα

Στις περιπτώσεις λογαριασμών στο όνομα φορέων, οργανισμών, οργανώσεων, σωματείων, κοινωνιών και άλλων μορφών ενώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή κοινωφελούς σκοπού, καθώς και αφανών εταιρειών τηρούνται τα ακόλουθα:

1. στα πλαίσια της νομιμοποίησης τους, η πληρότητα των απαιτούμενων νομιμοποιητικών εγγράφων βεβαιώνεται από την εκάστοτε Διεύθυνση Νομικών Υπηρεσιών κατά τη διαδικασία νομιμοποίησης της Εταιρίας, όπου καταγράφεται και η διάρθρωση της κυριότητας και του ελέγχου της εταιρίας, ενώ υλοποιούνται όλα τα αναφερόμενα στη διαδικασία πιστοποίησης για τα Νομικά Πρόσωπα.
2. Στη λίστα των νομιμοποιητικών εγγράφων που καταρτίζει η Διεύθυνση νομικών Υπηρεσιών περιλαμβάνονται:
  - Επικυρωμένο αντίγραφο της συστατικής πράξης τους (καταστατικού, ιδιωτικού συμφωνητικού, κ.ά.), της άδειας λειτουργίας τους, του πιστοποιητικού εγγραφής τους και του αριθμού μητρώου τους που τηρείται σε οποιαδήποτε δημόσια αρχή.
  - Τηρούνται οι διαδικασίες πιστοποίησης ταυτότητας που αφορούν στα φυσικά πρόσωπα όλων των ατόμων που έχουν δικαίωμα υπογραφής και διαχείρισης του λογαριασμού.

7. Λογαριασμοί διαχείρισης χαρτοφυλακίου & περιουσιακών στοιχείων σημαντικών πελατών

Στις περιπτώσεις διαχείρισης χαρτοφυλακίου περιουσιακών στοιχείων σημαντικών πελατών, η Μονάδα που χειρίζεται τους λογαριασμούς ως εξής:

1. Τηρεί τις διαδικασίες Πιστοποίησης ταυτότητας των πραγματικών δικαιούχων των εν λόγω λογαριασμών
2. Ελέγχει εάν ο δικαιούχος του λογαριασμού είναι Πολιτικώς Εκτεθειμένο Πρόσωπο

3. Διευκρινίζει την πηγή προέλευσης των κεφαλαίων των περιουσιακών στοιχείων που τίθενται υπό διαχείριση και την αναμενόμενη χρήση του λογαριασμού από τους δικαιούχους.

8. Έναρξη Επιχειρηματικής Σχέσης & Συναλλαγές χωρίς φυσική παρουσία του πελάτη

Στις περιπτώσεις που εκτελούνται συναλλαγές χωρίς τη φυσική παρουσία των πελατών και ειδικά το άνοιγμα λογαριασμού (μέσω τηλεφώνου, διαδικτύου κλπ) για την αντιμετώπιση του κινδύνου που απορρέει από τέτοιου είδους συναλλαγές εφαρμόζονται κατά περίπτωση τα ακόλουθα:

1. Η ταυτότητα του πελάτη εξακριβώνεται με πρόσθετα αποδεικτικά έγγραφα, δεδομένα ή πληροφορίες.
2. Ζητείται από τον πελάτη η αποστολή των επικυρωμένων φωτοαντιγράφων των εγγράφων πιστοποίησης ταυτότητας π.χ. διαβατήριο, δελτίο ταυτότητας,
3. Για τον έλεγχο ή την πιστοποίηση των υποβληθέντων εγγράφων μπορεί να λαμβάνεται επιβεβαιωτική πιστοποίηση από πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό εγκατεστημένο σε χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτος με ισοδύναμο καθεστώς εποπτείας,
4. Το ονοματεπώνυμο, διεύθυνση και υπογραφή του πελάτη επαληθεύεται από ΠΙ που λειτουργεί στη χώρα καταγωγής του,
5. Λαμβάνεται συστατική επιστολή από τρίτο υπόχρεο πρόσωπο που εφαρμόζει τις διαδικασίες πιστοποίησης του Ν. 3691/2008,
6. Η πρώτη πληρωμή, στο πλαίσιο της επιχειρηματικής σχέσης ή των μεμονωμένων συναλλαγών, πραγματοποιείται μέσω λογαριασμού, ο οποίος έχει ανοιχθεί επ' ονόματι του πελάτη σε ΠΙ εγκατεστημένο σε χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτους με ισοδύναμο καθεστώς εποπτείας.

Οι ίδιες απαιτήσεις εφαρμόζονται για εταιρείες ή οργανισμούς που ζητούν το άνοιγμα λογαριασμού μέσω του ταχυδρομείου ή του διαδικτύου.

3.4.2.2. Πελάτες/ συναλλαγές μη αποδεκτού κινδύνου

Στα πλαίσια της αξιολόγησης με βάση τον κίνδυνο (risk-based approach) και της αρχής «γνώρισε τον πελάτη σου», η Τράπεζα αξιολογεί και αποφασίζει για την έναρξη ή μη έναρξη της συνεργασίας με τον πελάτη, καθώς και για τη διενέργεια ή μη διενέργεια συναλλαγής. Παρακάτω, παρατίθενται παραδείγματα πελατών και συναλλαγών μη αποδεκτού κινδύνου.

Πελάτες που απαγορεύεται να ανοίξουν λογαριασμό λόγω του υψηλού κινδύνου που προκύπτει από τις δραστηριότητές τους, είναι οι εξής:

- πελάτες που δεν παρέχουν επαρκείς πληροφορίες για την εξακρίβωση της ταυτότητάς τους ή αρνούνται να παρέχουν τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την πιστοποίηση της ταυτότητας, ή της νομιμοποίησής τους,
- πρόσωπα τα οποία παρέχουν λανθασμένη πληροφόρηση, ή πληροφόρηση που έρχεται σε αντίθεση με υφιστάμενες πληροφορίες, ή/και δεν είναι εφικτό να διασταυρωθεί,
- πρόσωπα το όνομα των οποίων περιλαμβάνεται στους καταλόγους προσώπων ή οντοτήτων υποκείμενων σε περιοριστικά μέτρα που εκδίδονται βάσει σχετικών Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ,
- πρόσωπα για τα οποία υπάρχουν πληροφορίες αξιόπιστων πηγών για εμπλοκή τους σε παράνομες δραστηριότητες (πχ διακίνηση ναρκωτικών, τρομοκρατία, οργανωμένο έγκλημα) ή για τα οποία διενεργείται έρευνα για τη συμμετοχή τους σε παράνομες δραστηριότητες,
- εικονικές τράπεζες (Shell Banks), δηλαδή Οικονομικοί Οργανισμοί χωρίς φυσική παρουσία σε κάποια χώρα (όπως ορίζονται από την Οδηγία της ΕΕ 60/2005),
- πρόσωπα για τα οποία υφίστανται αμφιβολίες/υπόνοιες για την προέλευση των κεφαλαίων τους,
- καζίνο και εταιρίες στοιχημάτων που λειτουργούν χωρίς άδεια ή εποπτεία, περιλαμβανομένων των on-line εταιριών τυχερών παιχνιδιών,
- πελάτες που παρέχουν χρηματοοικονομικές ή ασφαλιστικές υπηρεσίες χωρίς άδεια ή έλεγχο από εποπτική αρχή,
- ενώ επίσης δεν επιτρέπεται το άνοιγμα και η τήρηση μυστικών, ανώνυμων ή μόνο αριθμημένων λογαριασμών ή λογαριασμών με εικονικά ονόματα, ή λογαριασμούς που δεν εμφανίζονται με το πλήρες όνομα του δικαιούχου σύμφωνα με τα έγγραφα πιστοποίησης της ταυτότητας.

Συναλλαγές που απαγορεύονται, λόγω του υψηλού κινδύνου που ενέχουν:

- συναλλαγές με πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς για τους οποίους υπάρχουν πληροφορίες από αξιόπιστες πηγές ότι συμμετέχουν σε δραστηριότητες ΞΧ ή/και ΧΤ,
- συναλλαγές μεταφοράς κεφαλαίων (έκδοση/πληρωμή εμβασμάτων ή τραπεζικών επιταγών) για διερχόμενους πελάτες, έναντι μετρητών για ποσά άνω των 15.000 ευρώ, με εξαίρεση συγκεκριμένες συναλλαγές, όπως οι τελευταίες ορίζονται στις διαδικασίες εφαρμογής της Πολιτικής,
- συναλλαγές μεταφοράς κεφαλαίων (έκδοση εντολής πληρωμής) χωρίς την αναγραφή πλήρους στοιχείων εντολέα, σύμφωνα με τον κανονισμό 1781/2006/ΕΚ,

- συναλλαγές κατάθεσης μετρητών σημαντικού ύψους, χωρίς να αιτιολογείται από το οικονομικό συναλλακτικό προφίλ του πελάτη και χωρίς την προσκόμιση των αποδεικτικών στοιχείων και εγγράφων που δικαιολογούν την πηγή προέλευσης των κεφαλαίων,
- συναλλαγές ανάληψης ποσού μεγαλύτερου των 50.000 ευρώ σε μετρητά, εκτός εάν συντρέχουν ειδικοί και επαρκώς τεκμηριωμένοι λόγοι που καθιστούν αναγκαία την ανάληψη σε μετρητά.

3.5 Διαχείριση συναλλαγών υψηλού κινδύνου

Παρόλο που οι συναλλαγές σε μετρητά και οι μεταφορές κεφαλαίου δεν εντάσσονται τυπικά στις 10 κατηγορίες υψηλού κινδύνου, πρέπει να εξετάζονται με ιδιαίτερη προσοχή, διότι ενέχουν σημαντικό κίνδυνο ΞΧ & ΧΤ.

3.5.1 Συναλλαγές σε μετρητά (καταθέσεις – αναλήψεις)

Οι συναλλαγές μετρητών θεωρούνται υψηλού κινδύνου διότι είναι δύσκολος ο εντοπισμός της πηγής προέλευσης και των εμπλεκομένων στη διακίνηση των χρημάτων. Προς αποφυγή αυτού, οι τράπεζες έχουν τις παρακάτω υποχρεώσεις:

- ✓ Σε περίπτωση αιτήματος ανάληψης ποσού σε μετρητά μεγαλύτερου των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ, τα χρήματα αποδίδονται στον πελάτη μέσω έκδοσης τραπεζικής επιταγής ή εντολής πληρωμής σε τραπεζικό λογαριασμό, εκτός αν συντρέχουν ειδικοί και επαρκώς τεκμηριωμένοι λόγοι που καθιστούν αναγκαία την ανάληψη σε μετρητά (πχ πληρωμή μισθοδοσίας από τεχνική εταιρία κλπ).
- ✓ Σε περίπτωση κατάθεσης σε μετρητά άνω των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ συνιστάται να ζητούνται πρόσθετα δικαιολογητικά (πχ έντυπο ανάληψης από λογαριασμό σε άλλη τράπεζα, πώληση περιουσιακού στοιχείου, αποδείξεις κερδών από τυχερά παιχνίδια κλπ), προκειμένου να τεκμηριώνεται η πηγή προέλευσης των χρημάτων και να διαπιστώνεται ότι το ύψος και η φύση της συναλλαγής συνάδει με το οικονομικό/συναλλακτικό προφίλ του πελάτη.
- ✓ Είναι ευνόητο ότι αν από τα συλλεχθέντα στοιχεία δεν αιτιολογείται επαρκώς η συναλλαγή θα πρέπει να αποστέλλεται αναφορά προς τη Διεύθυνση Συμμόρφωσης.
- ✓ Επισημαίνεται ότι δεν επιτρέπεται η έκδοση Τραπεζικών Επιταγών και η έκδοση/πληρωμή εμβασμάτων σε μη πελάτες, έναντι μετρητών), με εξαίρεση συναλλαγές πληρωμών για οφειλές Δημοσίου.

3.5.2 Ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων

Οι συναλλαγές μεταφοράς κεφαλαίων μπορούν να χρησιμεύσουν ως εργαλεία συναλλακτικής μεθόδευσης στο στάδιο της διαστρωμάτωσης παράνομου χρήματος. Για το λόγο αυτό και προκειμένου να διασφαλίζεται ο εντοπισμός των αποστολέων κεφαλαίων, πρέπει να τηρούνται τα κάτωθι:

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 1781/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου «περί των πληροφοριών για τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών», βασική υποχρέωση των Τραπεζών είναι να διασφαλίζουν ότι οι μεταφορές χρηματικών ποσών συνοδεύονται από πλήρεις πληροφορίες για τον εντολέα (ονοματεπώνυμο, ταχυδρομική διεύθυνση ή αρ. διαβατηρίου/ταυτότητας & ημερομηνία – τόπος γέννησης, αριθμός λογαριασμού ή αποκλειστικός αναγνωριστικός κωδικός).

Η τράπεζα του δικαιούχου θα πρέπει να προσέχει ιδιαίτερως, αναλόγως του εκτιμώμενου βαθμού κινδύνου, όταν διαπιστώνει ότι οι πληροφορίες για τον πληρωτή είτε δεν παρέχονται ή είναι ελλιπείς και να αναφέρει ύποπτες συναλλαγές στις αρμόδιες Αρχές.

Δεδομένου ότι οι ανώνυμες μεταφορές χρηματικών ποσών συνιστούν δυνητική απειλή, από άποψη χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, είναι σκόπιμο να παρέχεται στην Τράπεζα του δικαιούχου η δυνατότητα να αποφεύγει ή να διορθώνει τέτοιες καταστάσεις όταν διαπιστώνει ότι δεν έχουν δοθεί πληροφορίες για τον πληρωτή ή ότι οι παρεχόμενες πληροφορίες είναι ελλιπείς. Από την άποψη αυτή, θα πρέπει να υπάρχει ευελιξία όσον αφορά την έκταση των πληροφοριών για τον πληρωτή, αναλόγως του βαθμού κινδύνου. Επιπλέον, η ακρίβεια και η πληρότητα των πληροφοριών για τον πληρωτή θα πρέπει να εξακολουθήσουν να αποτελούν ευθύνη του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή. Όταν ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμής του πληρωτή είναι εγκατεστημένος εκτός του εδάφους της Κοινότητας, θα πρέπει να εφαρμόζονται ενισχυμένα μέτρα επιμελείας ως προς τον πελάτη.

3.6 Παρακολούθηση & αξιολόγηση πελατειακής σχέσης και συναλλαγών πελατών (monitoring)

Στο πλαίσιο εφαρμογής μέτρων δέουσας επιμέλειας περιλαμβάνεται η ενδεδειγμένη εξέταση των συναλλαγών και δραστηριοτήτων των πελατών και των πραγματικών δικαιούχων, καθώς και η διαρκής παρακολούθηση των λογαριασμών και των συναλλαγών των πελατών.

Σκοπός της εν λόγω ενέργειας είναι:

- η γνώση ότι οι συναλλαγές ή οι δραστηριότητες των πελατών ανταποκρίνονται στο οικονομικό συναλλακτικό προφίλ που έχει διαμορφωθεί,
- ο εντοπισμός των ύποπτων συναλλαγών, των συναλλαγών ή των δραστηριοτήτων από τις οποίες εκτιμάται ότι προκύπτουν αποχρώσεις ενδείξεις ή υπόνοιες για πιθανή απόπειρα ή διάπραξη αδικημάτων που συνδέονται με το ΞΧ και τη ΧΤ, με βάση την αξιολόγηση των στοιχείων της συναλλαγής (φύση, πολυπλοκότητα, ύψος, χρήση μετρητών κλπ) και του προσώπου (επάγγελμα, οικονομική επιφάνεια, επιχειρηματική συμπεριφορά κλπ),

- ο εντοπισμός των ασυνήθων συναλλαγών ή δραστηριοτήτων που δεν συνάδουν με τη συναλλακτική ή επαγγελματική συμπεριφορά του συναλλασσόμενου και του πραγματικού δικαιούχου ή με την οικονομική τους επιφάνεια ή που δεν έχουν προφανή σκοπό ή κίνητρο οικονομικής, επαγγελματικής ή προσωπικής φύσεως.

Τυχόν συναλλαγές που αναγνωρίζονται ως ύποπτες, αξιολογούνται με αυξημένη δέουσα επιμέλεια, ενώ μετά την εξέτασή τους, εφόσον υφίστανται αμφιβολίες ως προς τη νόμιμη προέλευση των κεφαλαίων, ακολουθείται η διαδικασία αναφοράς προς τη Διεύθυνση Συμμόρφωσης.

3.7 Ασυνήθεις/Ύποπτες Συναλλαγές

Η Τράπεζα υποχρεούται να εξετάζει με ιδιαίτερη προσοχή όλες τις ασυνήθεις και ύποπτες συναλλαγές. Οι υπάλληλοι που χειρίζονται, παρακολουθούν ή ελέγχουν, με οποιοδήποτε τρόπο, συναλλαγές πελατών κατά τον εντοπισμό ύποπτης ή ασυνήθους συναλλαγής ή δραστηριότητας πελάτη οφείλουν να υποβάλλουν αναφορά προς τη Διεύθυνση Συμμόρφωσης.

3.7.1 Ορισμοί

- Ύποπτη συναλλαγή νοείται η συναλλαγή ή οι συναλλαγές ή δραστηριότητες από τις οποίες εκτιμάται ότι προκύπτουν ενδείξεις ή υπόνοιες για πιθανή απόπειρα ή διάπραξη αδικημάτων σχετικών με το ξέπλυμα χρήματος ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας με βάση την αξιολόγηση των στοιχείων της συναλλαγής (φύση της συναλλαγής, κατηγορία χρηματοπιστωτικού μέσου, συχνότητα, πολυπλοκότητα και ύψος της συναλλαγής, χρήση ή μη μετρητών) και του προσώπου (επάγγελμα, οικονομική επιφάνεια, συναλλακτική ή επιχειρηματική συμπεριφορά, φήμη, παρελθόν, επίπεδο διαφάνειας του νομικού προσώπου-πελάτη, άλλα σημαντικά χαρακτηριστικά).
- Ασυνήθης νοείται η συναλλαγή ή οι συναλλαγές ή οι δραστηριότητες που δεν συνάδουν με τη συναλλακτική, επιχειρηματική ή επαγγελματική συμπεριφορά του συναλλασσόμενου ή του πραγματικού δικαιούχου ή με την οικονομική τους επιφάνεια ή που δεν έχουν προφανή σκοπό ή κίνητρο οικονομικής, επαγγελματικής ή προσωπικής φύσεως.
- Το «Αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος» του άρθρου 44 του Ν.3691/2008 για την πρόληψη νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας σε επίπεδο Ομίλου ορίζεται με απόφαση του Δ.Σ. της Τράπεζας και είναι υπεύθυνο για τα κατωτέρω:
  - ✓ Λήψη αναφορών από υπαλλήλους της εταιρείας για ασυνήθεις ή ύποπτες συναλλαγές, καθώς και σχετικών πληροφοριών,

- ✓ Δημιουργία κατάλληλων διαδικασιών για την αξιοποίηση του πληροφοριακού συστήματος της εταιρίας και συναξιολόγηση των ευρημάτων με συγκέντρωση πληροφοριών από αξιόπιστες πηγές,
- ✓ Υποβολή εμπιστευτικών αναφορών στην Αρχή καταπολέμησης, σε περίπτωση που, μετά την αξιολόγηση που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, κρίνει ότι υπάρχει υπόνοια ΞΧ ή ΧΤ,
- ✓ Άμεση επαφή με την Αρχή καταπολέμησης, τόσο κατά την έναρξη όσο και καθ' όλη τη διάρκεια της διερεύνησης των υποθέσεων που εξετάζονται, μετά την υποβολή σχετικής αναφοράς και απάντηση στα ερωτήματα και σε τυχόν διευκρινήσεις που θα ζητηθούν,
- ✓ Διαρκής παρακολούθηση με ιδιαίτερη προσοχή των συναλλαγών των προσώπων για τα οποία έχει υποβληθεί αναφορά στην Αρχή καταπολέμησης,
- ✓ Τήρηση αρχείου με στατιστικά στοιχεία όσον αφορά τις εσωτερικές αναφορές προς το αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος, καθώς και στις αναφορές του τελευταίου προς την Αρχή καταπολέμησης,
- ✓ Παρακολούθηση και αξιολόγηση της ορθής και αποτελεσματικής εφαρμογής της πολιτικής που έχει θεσπίσει ο Όμιλος για την πρόληψη και καταστολή του ΞΧ και ΧΤ και των μέτρων αποτελεσματικής εφαρμογής της,
- ✓ Συμμετοχή στη δημιουργία και αξιολόγηση σε περιοδική βάση του εγχειριδίου διαδικασιών και ελέγχων καταπολέμησης του ΞΧ και της ΧΤ,
- ✓ Διασφάλιση ότι τηρούνται οι απαιτούμενες καταστάσεις με τις κατηγορίες πελατών χαμηλού και υψηλού κινδύνου,
- ✓ Υποβολή προς τη Διοίκηση της Τράπεζας, ετήσιας έκθεσης επαναξιολόγησης των πελατών υψηλού κινδύνου, με ανάλυση κατά κατηγορία κινδύνου,
- ✓ Ανταπόκριση σε γραπτά ερωτήματα που θέτει η Τράπεζα της Ελλάδος, καθώς και παροχή με ασφαλή τρόπο κάθε στοιχείου που ζητείται ως προς τα θέματα αρμοδιότητάς της,
- ✓ Παροχή καθοδήγησης στους υπαλλήλους του Ομίλου σε θέματα που σχετίζονται με την πρόληψη και καταστολή του ΞΧ και της ΧΤ,
- ✓ Συμμετοχή στην προετοιμασία και εφαρμογή του εγκεκριμένου από τον Όμιλο ετήσιου προγράμματος εκπαίδευσης του προσωπικού,
- ✓ Συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης σχέσεων τραπεζικής ανταπόκρισης με άλλα πιστωτικά ιδρύματα,
- ✓ Αξιολόγηση των διαδικασιών που εφαρμόζουν τρίτα μέρη για τη διεξαγωγή της διαδικασίας πιστοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας των πελατών και υποβολή σχετικής εισήγησης στη Διοίκηση του Ομίλου,
- ✓ Λήψη ή εισήγηση, κατά περίπτωση, διορθωτικών μέτρων σε θέματα πρόληψης και καταστολής ΞΧ και ΧΤ σύμφωνα με τις διαπιστώσεις των πορισμάτων ελέγχου της Τράπεζας της Ελλάδος,
- ✓ Αξιολόγηση των πορισμάτων της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης για τη λήψη διορθωτικών μέτρων σε θέματα πρόληψης και καταστολής ΞΧ και ΧΤ,
- ✓ Μέριμνα ώστε τα καταστήματα και οι εταιρίες του Ομίλου να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την πλήρη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του Νόμου και των σχετικών διατάξεων,

- ✓ Υποχρέωση σύνταξης ετήσιας έκθεσης, η οποία αποτελεί σημαντικό στοιχείο αξιολόγησης του βαθμού συμμόρφωσης του Ομίλου με τις διατάξεις για το ξέπλυμα χρήματος και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Η ετήσια έκθεση αξιολογείται από το ΔΣ της Τράπεζας, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου και υποβάλλεται εντός του Μαρτίου στην Τράπεζα της Ελλάδος.

3.7.2 Διερεύνηση & εξέταση ασυνήθους/ύποπτης συναλλαγής

Η Τράπεζα υποχρεούται να εξετάζει με ιδιαίτερη προσοχή κάθε συναλλαγή που από τη φύση της μπορεί να συνδεθεί με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Τέτοιες συναλλαγές είναι οι ύποπτες και ασυνήθεις συναλλαγές που πιθανό να σχετίζονται με τα βασικά εγκλήματα που αναφέρθηκαν στην ενότητα 1.4, καθώς και κάθε πολύπλοκη ή ασυνήθιστα μεγάλη συναλλαγή.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, κάθε τραπεζικός λειτουργός έχει την υποχρέωση να διερευνά κάθε συναλλαγή που δεν δικαιολογείται επαρκώς (πχ συναλλαγές μεγάλων ποσών, συναλλαγές δυσανάλογες με το οικονομικό/ συναλλακτικό προφίλ του πελάτη κλπ) ζητώντας από τον πελάτη αιτιολόγηση των στοιχείων που καθιστούν τη συναλλαγή ασυνήθιστη και προσκόμιση όλων των απαραίτητων εγγράφων πιστοποίησης του.

Για κάθε συναλλαγή μεγάλου ποσού απαιτείται πιστοποίηση της αιτιολογίας που δηλώνει ο πελάτης με αποδεικτικά έγγραφα.

Σε περίπτωση που επιτευχθεί αιτιολόγηση της συναλλαγής τηρείται σε ξεχωριστό αρχείο σχετική αναφορά με όλα τα συνοδευτικά έγγραφα που αιτιολογούν τη μη αναφορά προς το «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος». Η αναφορά πρέπει να φέρει ημερομηνία και υπογραφή του αρμόδιου υπαλλήλου ή του Διευθυντή της Υπηρεσιακής Μονάδας.

Σε περίπτωση που η συναλλαγή δεν αιτιολογείται επαρκώς ή ο πελάτης εμφανίζεται απρόθυμος ή αρνείται να δώσει πληροφορίες και στοιχεία, υποβάλλεται αναφορά προς το «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος», σύμφωνα με την ακόλουθη διαδικασία.

3.7.3 Διαδικασία αναφοράς ασυνήθων/ ύποπτων συναλλαγών

Αναφορά προς το «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος» στοιχειοθετείται για κάθε συναλλαγή ή συναλλακτική συμπεριφορά πελάτη που εγείρει υποψίες και δεν αιτιολογείται επαρκώς. Δεν αναφέρονται μόνο οι διενεργηθείσες συναλλαγές, αλλά ακόμα και εκείνες που γίνεται απόπειρα χωρίς να ολοκληρώνονται. Η σύνταξη της αναφοράς πρέπει να γίνεται σύμφωνα με το έντυπο αναφοράς υπόπτων/ ασυνήθων συναλλαγών.

Στο έντυπο αναφοράς καταγράφονται πληροφορίες για τον πελάτη και τη συναλλαγή ή την απόπειρα συναλλαγής, ενώ είναι απαραίτητο να αποτυπώνονται όλες οι λεπτομέρειες της συναλλαγής και της επαγγελματικής δραστηριότητας του πελάτη. Κάθε

αναφορά πρέπει να συνοδεύεται με την κατά το δυνατό πληρέστερη συγκέντρωση των εγγράφων που πιστοποιούν την ταυτότητα του πελάτη, με ιδιαίτερη έμφαση στα επαγγελματικά του στοιχεία, καθώς και με τα αντίγραφα των υπογεγραμμένων από τον πελάτη παραστατικών της συναλλαγής.

Κατά κανόνα, η αναφορά υποβάλλεται από τον επικεφαλής των καταστημάτων ή των άλλων Διευθύνσεων της Τράπεζας και του Ομίλου. Σε περίπτωση όμως που ο Διευθυντής ή ο αναπληρωτής κωλύεται ή αρνείται ή αμελεί ή δεν συμμερίζεται τις υπόνοιες του υπάλληλου που χειρίστηκε τη συναλλαγή, τότε ο υπάλληλος μπορεί να αναφέρεται απευθείας στο «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος».

Γενικά, σε περίπτωση ασυνήθιστης συναλλαγής, ακολουθείται η εξής ροή εργασιών: οι υπάλληλοι και τα στελέχη αναφέρουν το γεγονός κατευθείαν στο Διευθυντή ή τον αναπληρωτή της μονάδας στην οποία υπάγονται, ο οποίος αναφέρεται αμέσως στο «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος».

Επισημαίνεται ότι η Τράπεζα οφείλει να ενημερώσει άμεσα την Αρχή καταπολέμησης για κάθε ύποπτη συναλλαγή, επομένως η αναφορά προς το «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος» πρέπει να υποβάλλεται άμεσα μετά τη διενέργεια ή την απόπειρα διενέργειας ασυνήθιστης συναλλαγής.

Η αναφορά είναι άκρως εμπιστευτική και ο υπάλληλος που την υποβάλλει προστατεύεται βάσει του Ν. 3691 (αρ. 30). Έτσι, σε περίπτωση υπόνοιας για ύποπτη συναλλαγή, ο υπάλληλος δεν φέρει ευθύνη για παροχή πληροφοριών σχετικά με πελάτη προς τον αρμόδιο φορέα. Αντίθετα, ο πελάτης φέρει ευθύνη όταν δεν δίνει στοιχεία και μπορεί να θεωρηθεί συνένοχος.

3.7.4 Τήρηση αρχείου

Το κατάστημα ή η αρμόδια Διεύθυνση που έχει την επαφή με τον πελάτη φυλάσσει, κατ' ελάχιστον, τα ακόλουθα έγγραφα για τουλάχιστον πέντε έτη, από τη λήξη της επιχειρηματικής σχέσης με τους πελάτες ή την εκτέλεση της κάθε συναλλαγής, εκτός αν επιβάλλεται από διάταξη νόμου, η τήρησή τους για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα:

- τα στοιχεία πιστοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας του πελάτη κατά τη σύναψη κάθε είδους σύμβασης,
- τα νομιμοποιητικά έγγραφα, τα αντίγραφα εγγράφων με βάση τα οποία έγινε η πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη, καθώς και πρωτότυπα ή αντίγραφα παραστατικά κάθε είδους συναλλαγών,
- τη σχετική αλληλογραφία με τους πελάτες,
- τα εσωτερικά έγγραφα που αφορούν αναφορές

Ειδικά για τις αναφορές, πρέπει να τηρείται:

- αρχείο με τις αναφορές από τους υπαλλήλους προς το διευθυντή, οι οποίες έχουν αποσταλεί στο «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος», με συνημμένα όλα τα συνοδευτικά έγγραφα.
- αρχείο με τις αναφορές από τους υπαλλήλους προς το διευθυντή, που δεν έχουν αποσταλεί στο «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος», με όλα τα συνοδευτικά έγγραφα που αιτιολογούν τη μη αναφορά.

Όλα τα έγγραφα που τηρούνται στα αρχεία αναφορών φυλάσσονται σε ειδικό φάκελο και φέρουν ημερομηνία και υπογραφή των αρμόδιων υπαλλήλων ή διευθυντικών στελεχών.

3.8 Τραπεζικό απόρρητο & ΞΧ/ΧΤ

Η Τράπεζα οφείλει να τηρεί τη μυστικότητα των υποθέσεων των πελατών της και να συμμορφώνεται με τις διατάξεις του Ν.2472/97 περί Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και του Κώδικα Τραπεζικής Δεοντολογίας της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών για τη συλλογή και τήρηση πληροφοριών συναλλασσομένων, την εχεμύθεια και το τραπεζικό και επαγγελματικό απόρρητο.

Ως τραπεζικό απόρρητο ορίζεται η οφειλόμενη από τις τράπεζες επαγγελματική εχεμύθεια, η οποία αφορά σε όλα τα στοιχεία που είτε ο συναλλασσόμενος – πελάτης εμπιστεύθηκε σ' αυτές, είτε οι τράπεζες πληροφορήθηκαν κατά την άσκηση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας.

Το τραπεζικό απόρρητο διακρίνεται σε δύο κατηγορίες:

- Γενικό τραπεζικό απόρρητο: Το καθήκον εχεμύθειας απέναντι σε όλους τους συμβαλλόμενους, το οποίο αφορά σε όλες τις συναλλακτικές εργασίες.
- Απόρρητο καταθέσεων: Ειδική υποχρέωση που προκύπτει από τις συμβάσεις που αφορούν τις τραπεζικές καταθέσεις – λογαριασμούς (ΝΔ.1059/1971)

3.9 Προβλεπόμενες κυρώσεις

Η τήρηση της πολιτικής και των διαδικασιών για ΞΧ & ΧΤ είναι πολύ σημαντικές για τις Τράπεζες και τυχόν παραβίαση τους μπορεί να οδηγήσει σε επιβολή διοικητικών και ποινικών κυρώσεων. Χαρακτηριστικά, στις 27 Φεβρουαρίου και 13 Νοεμβρίου 2009 η Τράπεζα της Ελλάδος επέβαλε διοικητικά πρόστιμα για παραβάσεις σχετικές με αδυναμίες των συστημάτων και διαδικασιών για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες συνολικού ποσού 1.250.000 Ευρώ, το οποίο κατανεμήθηκε σε 10 εμπορικές τράπεζες, σε 2 συνεταιριστικές, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και σε 1 εταιρεία διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων.

Παρακάτω παρατίθενται αναλυτικά οι σχετικές κυρώσεις που προβλέπονται για τυχόν παραβίαση των σχετικών νομοθετικών διατάξεων.

3.9.1 Κυρώσεις για τον υπαίτιο πράξεων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

Σύμφωνα με το άρθρο 45 του Ν 3691/08, οι κυρώσεις που προβλέπονται για τον εγκληματία ΞΧ είναι κάθειρξη από 5 έως 10 έτη για φυσική ή ηθική αυτουργία και

χρηματική ποινή 20.000 έως 1.000.000 Ευρώ (και επιβαρυντικές περιπτώσεις). Επίσης, αντίστοιχες κυρώσεις προβλέπονται και στο άρθρο 187 §6 του Ποινικού Κώδικα.

Σημειώνεται ότι η ποινική ευθύνη για το βασικό έγκλημα δεν αποκλείει την τιμωρία του υπαίτιου και για το έγκλημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Σε περίπτωση άσκησης δραστηριοτήτων κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια ή υποτροπής ή δράσης για λογαριασμό, προς όφελος ή εντός των πλαισίων εγκληματικής ή τρομοκρατικής οργάνωσης ή ομάδας, ο υπαίτιος τιμωρείται με κάθειρξη τουλάχιστον 10 ετών και με χρηματική ποινή από 50.000 Ευρώ έως 2.000.000 Ευρώ.

3.9.2 Κυρώσεις για τον υπάλληλο

Σύμφωνα με το άρθρο 45 του Ν 3691/08, οι κυρώσεις που προβλέπονται για τον υπάλληλο συνοπτικά είναι οι εξής:

- Για βαριά αμέλεια → φυλάκιση μέχρι 2 ετών
- Για συνέργια → 10 έτη φυλάκιση & χρηματική ποινή από 30.000 έως 1.500.000 Ευρώ.

Αναλυτικότερα, με φυλάκιση μέχρι δύο ετών τιμωρείται ο υπάλληλος του υπόχρεου νομικού προσώπου ή όποιο άλλο υπόχρεο προς αναφορά ύποπτων συναλλαγών πρόσωπο παραλείπει από πρόθεση να αναφέρει αρμοδίως ύποπτες ή ασυνήθεις συναλλαγές ή δραστηριότητες ή παρουσιάζει ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία, κατά παράβαση των σχετικών νομοθετικών, διοικητικών ή κανονιστικών διατάξεων και κανόνων, εφόσον για την πράξη του δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από άλλες διατάξεις.

Με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και με χρηματική ποινή τριάντα χιλιάδες (30.000) Ευρώ έως ένα εκατομμύριο πεντακόσιες χιλιάδες (1.500.000) Ευρώ τιμωρείται ο υπαίτιος πράξεων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, αν έδρασε ως υπάλληλος υπόχρεου νομικού προσώπου ή αν το βασικό αδίκημα περιλαμβάνεται στα αδικήματα της ενότητας 1,3, ακόμη και αν για αυτά προβλέπεται ποινή φυλάκισης. Επίσης, προβλέπονται αυστηρότερες ποινές εφόσον ο υπαίτιος ασκεί τέτοιες δραστηριότητες κατ' επάγγελμα, ή κατά συνήθεια ή είναι υπότροπος.

Σε περίπτωση παράβασης υποχρέωσης φυσικού προσώπου, είναι πιθανόν να του επιβληθεί, εκτός από πρόστιμο και απομάκρυνση από τη θέση του για ορισμένο ή αόριστο χρόνο ή απαγόρευση ανάληψης άλλης σημαντικής θέσης.

Οι χρηματικές διοικητικές κυρώσεις (πρόστιμα) για τα μέλη Δ.Σ., διευθύνοντα σύμβουλο (ή Διοικητή), διευθυντικά στελέχη και υπαλλήλους του νομικού προσώπου επιβάλλονται λαμβανομένων υπόψη των κάτωθι κριτηρίων:

- Ο βαθμός υπαιτιότητας του εμπλεκόμενου φυσικού προσώπου.
- Η πλημμελής εκτέλεση των καθηκόντων του για τον έλεγχο επί των υπηρεσιών, υπαλλήλων και δραστηριοτήτων του εποπτευόμενου.

Σύμφωνα με το Ν.3932/2011, σε περίπτωση εφαρμογής κυρώσεων επιβαλλόμενων από διεθνείς οργανισμούς μέσω της Αρχής καταπολέμησης, όποιο υπόχρεο φυσικό πρόσωπο ή στέλεχος ή υπάλληλος υπόχρεου νομικού προσώπου αποκρύπτει την ύπαρξη επιχειρηματικής σχέσης ή περιουσιακών στοιχείων των προσώπων ή οντοτήτων, τα οποία ταυτίζονται με πρόσωπα ή οντότητες από αυτά που

διαλαμβάνονται στις παραπάνω αποφάσεις και κανονισμούς, προβλέπονται οι παρακάτω κυρώσεις:

- Για βαριά αμέλεια → μέχρι 10 έτη φυλάκιση & χρηματική ποινή από 10.000 έως 500.000 Ευρώ
- Για συνέργια → 2 έτη φυλάκιση & χρηματική ποινή από 5.000 έως 200.000 Ευρώ.

3.9.3 Κυρώσεις για την Τράπεζα

Σε περίπτωση που κάποια από τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στην ενότητα 1,3 πραγματοποιείται με σκοπό να προσπορίσει περιουσιακό όφελος σε νομικό πρόσωπο και μετά από προηγούμενη κλήτευση των υπευθύνων προς παροχή εξηγήσεων προ δέκα τουλάχιστον ημερών, επιβάλλονται οι ακόλουθες κυρώσεις (σύμφωνα με το κεφ. Η', άρθρα 45-52 του Ν.3691/2008):

- Για συνέργια → πρόστιμο από 50.000 έως 5.000.000 Ευρώ (σύμφωνα με τροποποίηση του Ν.3875/2010)
- Για βαριά αμέλεια → πρόστιμο από 10.000 έως 300.000 Ευρώ κατά των μελών του ΔΣ, του Διευθύνοντος Συμβούλου, των διευθυντικών στελεχών και άλλων υπαλλήλων της Τράπεζας, υπαίτιων για τις παραβάσεις ή ασκούντων ανεπαρκή έλεγχο και εποπτεία επί των υπηρεσιών, υπαλλήλων και δραστηριοτήτων της Τράπεζας
- απομάκρυνση των παραπάνω στελεχών από τη θέση τους για ορισμένο ή αόριστο χρονικό διάστημα
- απαγόρευση άσκησης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή εγκατάστασης υποκαταστημάτων ή αύξησης μετοχικού κεφαλαίου
- ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας

Σημειώνεται ότι το διοικητικό πρόστιμο επιβάλλεται πάντοτε, ανεξαρτήτως της επιβολής άλλων κυρώσεων.

Οι χρηματικές διοικητικές κυρώσεις (πρόστιμα) για το Νομικό πρόσωπο επιβάλλονται λαμβανομένων υπόψη των κάτωθι κριτηρίων:

- Ο βαθμός σπουδαιότητας και ο αριθμός των επί μέρους υποχρεώσεων που έχουν παραβιαστεί
- Ο βαθμός γενικής αξιολόγησης του εποπτευόμενου από την ΔΕ
- Το μέγεθος και το μερίδιο αγοράς του εποπτευόμενου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4. Εσωτερικός Έλεγχος

4.1. Ορισμός

Ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενική, διασφαλιστική και συμβουλευτική δραστηριότητα, σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες ενός οργανισμού. Βοηθάει τον οργανισμό να επιτύχει τους αντικειμενικούς σκοπούς του, υιοθετώντας μία συστηματική, επαγγελματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών κινδύνων, των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και εταιρικής διακυβέρνησης.

Ο Εσωτερικός έλεγχος αναφέρεται στη Διοίκηση μέσω της Επιτροπής Ελέγχου.

4.2. Οι αρμοδιότητες του εσωτερικού ελέγχου είναι οι παρακάτω:

1. Εξετάζει και αξιολογεί την ύπαρξη αποτελεσματικής οργανωτικής δομής και την ύπαρξη διαδικασιών εξουσιοδοτήσεων μέσα στην επιχείρηση και με τρίτους.
2. Ελέγχει την πληρότητα, ακρίβεια και αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων.
3. Αξιολογεί και αναπροσαρμόζει το σύστημα εσωτερικού ελέγχου.
4. Προβαίνει σε αξιολόγηση των κινδύνων και προσαρμόζει το πρόγραμμά του αναλόγως την ένταση του κινδύνου σε κάθε τομέα.
5. Παρακολουθεί την εφαρμογή και τη συνεχή τήρηση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας και του Καταστατικού της Τράπεζας, καθώς και της εν γένει νομοθεσίας.
6. Προγραμματίζει και τεκμηριώνει κάθε έλεγχο.
7. Παρακολουθεί τις διαδικασίες του τμήματος προσωπικού.
8. Εξετάζει τις μετρήσεις των επιδόσεων των διευθυντικών στελεχών όλων των βαθμίδων της ιεραρχίας πλην της ανώτατης διοίκησης με απώτερο σκοπό τη συνεχή βελτίωση της διαχείρισης των παραγωγικών μονάδων και πόρων.
9. Διαπιστώνει την κατανόηση των αρμοδιοτήτων και της αποστολής από τις διάφορες υπηρεσίες της επιχείρησης και ελέγχει κατά πόσο είναι άρτια στελεχωμένες, καθώς και αν αξιοποιείται κατάλληλα το ανθρώπινο δυναμικό τους.
10. Αξιολογεί την απόδοση των επενδύσεων με βάση τον αρχικό σχεδιασμό τους.
11. Εκτιμά το συνολικό αλλά και το επιμέρους κόστος των τμημάτων, το οποίο συγκρίνει με το προϋπολογισθέν, και από τη σύγκριση του με το αντίστοιχο όφελος προσδιορίζει επικερδείς ή ζημιολογικές δραστηριότητες. Εντοπίζει τα σημεία που επιδέχονται βελτίωση με άμεσα αποτελέσματα.
12. Εξετάζει την αποτελεσματικότητα της εποπτείας από τα στελέχη όλων των επιπέδων της ιεραρχίας.
13. Αξιολογεί τις πολιτικές για αποθάρρυνση και αποτροπή καταχρήσεων της απάτης, τον προσπορισμό οικονομικών ωφελειών εις βάρος της επιχείρησης, των φθορών και κλοπών, καθώς και το γενικότερο κλίμα αφοσίωσης των εργαζομένων στους κανόνες επιχειρησιακής ηθικής.

14. Εξετάζει την αξιοποίηση και την αποδοτικότητα των μέσων παραγωγής, τα προγράμματα παραγωγής και τη συντήρηση του μηχανολογικού εξοπλισμού, τη διάθεση των προϊόντων καθώς και το ύψος αλλά και τη διαχείριση των αποθεμάτων. Παράλληλα, παρακολουθεί αν τηρείται η προσδιορισθείσα πολιτική πωλήσεων και εισπράξεων όπως και η αντίστοιχη πολιτική διαχείρισης διαθεσίμων, καθώς και οι όροι τόσο του δανεισμού όσο και των λοιπών υποχρεώσεων της.

15. Αξιολογεί τον τρόπο επικοινωνίας και συνεργασίας των εργαζομένων τόσο εντός των τμημάτων όσο και στο σύνολο της επιχείρησης γενικότερα. Και οι ίδιοι οι εσωτερικοί ελεγκτές όμως, οφείλουν να κατανοούν τις ανθρώπινες σχέσεις και να διατηρούν ικανοποιητικές σχέσεις με τους ελεγχόμενους. Πρέπει να διαθέτουν δεξιότητες στην προφορική και γραπτή επικοινωνία, έτσι ώστε να μπορούν να διαβιάσουν ξεκάθαρα και αποτελεσματικά τέτοια θέματα όπως είναι οι αντικειμενικοί σκοποί του ελέγχου, οι αξιολογήσεις, τα συμπεράσματα, και οι συστάσεις του ελέγχου.

4.3. Αποτελεσματικός Εσωτερικός Έλεγχος

4.3.1. Χαρακτηριστικά

Για να χαρακτηριστεί ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου ως αποτελεσματικό θα πρέπει να πληροί ορισμένα κριτήρια που αν συνενωθούν μπορούν να εγγυηθούν την επιτυχία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου μιας Τράπεζας.

Αναλυτικά:

- **Ανεξαρτησία (Independence):** Η ανεξαρτησία είναι πρωταρχικό στοιχείο κατά τη διενέργεια του εσωτερικού ελέγχου, αν και ο εσωτερικός ελεγκτής δε δύναται να είναι τόσο ανεξάρτητος όσο ένας εξωτερικός ελεγκτής (ορκωτός ελεγκτής- λογιστής) που εκφράζει απόψεις προερχόμενες από τα αποτελέσματα του ελέγχου.

Επιπλέον, το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου δεν θα πρέπει να βρίσκεται κάτω από την ίδια διεύθυνση με κανένα άλλο τμήμα.

- **Υπευθυνότητα (Authoritativeness):** Η υπευθυνότητα δηλώνει ικανότητα οργάνωσης και αποτελεσματικότητας κατά την επίλυση προβλημάτων. Για να καταστεί αυτό δυνατό απαιτείται να προηγηθεί διαχωρισμός μεταξύ του οργάνου ελέγχου και διενέργεια ελέγχου.

- **Αποδοτικότητα (Efficiency):** Η δημιουργία ενός τμήματος εσωτερικού ελέγχου αποσκοπεί στην παραγωγή άμεσου ή έμμεσου κέρδους για την Τράπεζα. Για τον λόγο αυτό η εταιρεία θα πρέπει να επικεντρωθεί στη βελτίωση της διοίκησης και αποφυγής σφαλμάτων. Ωστόσο, αυτό που παρουσιάζει μεγάλη δυσκολία είναι η μέτρηση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου. Η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου διασφαλίζεται όταν εξακριβώνεται πιστή προσκόλληση στους στόχους και τους αντικειμενικούς του σκοπούς, ενώ η αποτίμηση της συμβάλει στον έλεγχο της εργασίας του εσωτερικού ελεγκτή.

4.4 Διάκριση ελέγχων και ελεγκτικό έργο

4.4.1 Οι έλεγχοι διακρίνονται:

- Βάσει του χρόνου:
  - ✓ Τακτικοί
  - ✓ Έκτακτοι
- Βάσει του αντικειμένου:
  - ✓ Προληπτικοί : είναι εκείνοι που προβλέπονται από το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας και διεξάγονται τακτικά στο Δίκτυο των Καταστημάτων και Κεντρικές Διευθύνσεις από τα Εντεταλμένα Όργανα.
  - ✓ Κατασταλτικοί: είναι εκείνοι που σχεδιάζονται και πραγματοποιούνται από τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου, σε τακτά χρονικά διαστήματα, αναλόγως των υφισταμένων δυνατοτήτων της Διεύθυνσης και τυχόν ειδικών λόγων που επιβάλλουν την διενέργεια αυτών, στο σύνολο των λειτουργιών της Τράπεζας.

4.4.2 Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου

Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου αποτελεί ένα οργανωμένο πλέγμα λειτουργιών και διαδικασιών, ένα σύστημα ελέγχων που εγκαθιδρύει η Διοίκηση και αποσκοπεί στην αποτελεσματική λειτουργία της επιχείρησης. Είναι δηλαδή όλα τα μέτρα και οι διαδικασίες που εφαρμόζονται στην επιχείρηση για την αποφυγή καταδολιεύσεων των εργαζομένων σε αυτήν, αλλά και όλα τα μέτρα και οι διαδικασίες που καλύπτουν ένα πολυσύνθετο εύρος δραστηριοτήτων της σύγχρονης επιχείρησης, όπως για παράδειγμα το πρόγραμμα προετοιμασίας, επαλήθευσης και κατανομής των διαφόρων μορφών επίβλεψης πάνω στις τρέχουσες αναφορές και αναλύσεις, που επιτρέπουν στα ανώτατα διευθυντικά στελέχη να διατηρούν τον έλεγχο στις διάφορες δραστηριότητες της επιχείρησης.

Τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου είναι μια σημαντική εργασία και προηγούνται των ελέγχων, ενώ παράλληλα αποτελούν τον κύριο άξονα αποτελεσματικής εργασίας των εσωτερικών ελεγκτών. Βασική προϋπόθεση για την κατάρτισή τους όμως, είναι η ύπαρξη καταγεγραμμένων διαδικασιών στην Τράπεζα, διότι κάθε πρόγραμμα ελέγχου ακολουθεί βήμα προς βήμα τη ροή των εργασιών με λογική σειρά, ενώ μετά το πέρας των ελέγχων, αναθεωρούνται και βελτιώνονται από τους ελεγκτές με την εισαγωγή νέων δεδομένων που προκύπτουν, κωδικοποιούνται και τέλος αν καταρτίζονται για πρώτη φορά, αρχειοθετούνται.

4.4.3 Στάδια Προγραμματισμού ελέγχου

Τα στάδια ενός ετησίου προγράμματος ελέγχων είναι τα εξής:

- ✓ Στάδια Γενικού Προγραμματισμού:
  - Σχεδιασμός προγράμματος από τα στελέχη της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου,
  - Υποβολή Γενικού Προγραμματισμού προς έγκριση από τη Διοίκηση
- ✓ Στάδια Ειδικού Προγραμματισμού:

- Σχεδιασμός ελεγκτικών ενεργειών,
- Κατανομή πόρων ελέγχου,
- Προγραμματισμός εργασιών,
- Υποβολή Ειδικού Προγραμματισμού προς έγκριση στη Διοίκηση

Το ελεγκτικό έργο χωρίζεται σε δύο κύριες φάσεις, τη διεξαγωγή του ελέγχου και την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων – πορισμάτων προς τη Διοίκηση και το Δίκτυο Καταστημάτων.

Στο πλαίσιο του ελέγχου οι ελεγκτές προβαίνουν στις παρακάτω ενέργειες:

- ✓ Συλλογή- εντοπισμός πληροφοριών/δεδομένων,
- ✓ Ανάλυση και αξιολόγηση των δεδομένων,
- ✓ Καταγραφή των παρατηρήσεων και σύνταξη πορίσματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

5. Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας «Δ και της θυγατρικής της «Ω»

5.1 Κλίμακα αξιολόγησης του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου

Σύμφωνα με τις διαπιστώσεις κάθε ελέγχου, αξιολογείται το επίπεδο του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου ως προς την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα των δικλίδων ασφαλείας που εφαρμόζονται στα Καταστήματα που ελέγχθηκαν. Η κατάταξη των Καταστημάτων γίνεται με βάση την 5βάθμια κλίμακα που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση των ελεγκτικών περιοχών από την Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου (Επαρκές, Ικανοποιητικό, Μερικώς Ικανοποιητικό, Μη Ικανοποιητικό, Ανεπαρκές).

Η αξιολόγηση ως **«επαρκές»** σημαίνει ότι τηρείται το θεσμικό πλαίσιο, οι Πολιτικές και η διαδικασίες της Τράπεζας.

Η αξιολόγηση ως **«ικανοποιητικό»** σημαίνει ότι η δομή του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της ελεγχθείσας Μονάδας συμμορφώνεται επαρκώς με το θεσμικό πλαίσιο, με τις πολιτικές και τις διαδικασίες της Τράπεζας.

Η αξιολόγηση ως **«μερικώς ικανοποιητικό»** υποδηλώνει αδυναμίες στην εφαρμογή του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου. Για τη βελτίωση της κατάστασης απαιτείται η εφεξής απαρέγκλιτη τήρηση των προβλεπόμενων διαδικασιών.

Η αξιολόγηση ως **«μη ικανοποιητικό»** υποδηλώνει σοβαρές αδυναμίες στην εφαρμογή του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου με αποτέλεσμα την ανάγκη λήψης μέτρων σε σύντομο χρονικό διάστημα, για τη μείωση της έκθεσης της ελεγχθείσας Μονάδας σε κινδύνους.

Η αξιολόγηση ως **«ανεπαρκές»** απαιτεί την ανάγκη λήψης άμεσων και σοβαρών μέτρων, σε σύντομο χρονικό διάστημα, για την μείωση των κινδύνων της ελεγχθείσας Μονάδας.

5.2 Αποτελέσματα ελέγχων Καταστημάτων της Τράπεζας «Δ» και της θυγατρικής της «Ω».

5.2.1 Στατιστικά για το έτος 2010¹

Κατά το έτος 2010 ελέγχθηκαν εβδομήντα τρία (55) Καταστήματα της Τράπεζας «Δ» και εκατόν σαράντα οκτώ (96) Καταστήματα της θυγατρικής της «Ω».

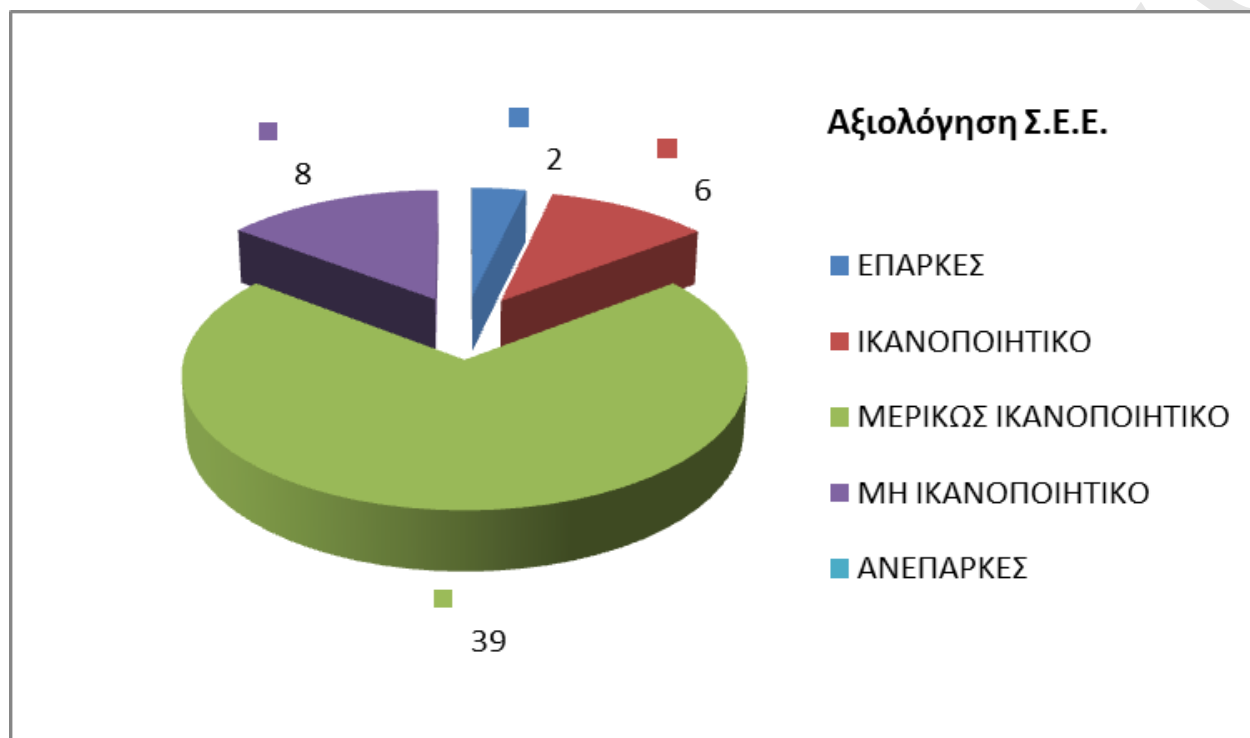
Όπως αποτυπώνεται στον κάτωθι Πίνακα 6 και στο Διάγραμμα 1, επί του συνόλου των **55 Καταστημάτων της Τράπεζας «Δ»** που ελέγχθηκαν ο βαθμός εφαρμογής του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου κρίθηκε **«επαρκής»** για **2** μόνο Καταστήματα, **«ικανοποιητικός»** για **6** Καταστήματα, **«μερικώς ικανοποιητικός»**, για **39** Καταστήματα και **«μη ικανοποιητικός»** για **8** Καταστήματα.

Πίνακας 6 – Αξιολόγηση Καταστημάτων «Δ» για το 2010

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΛΗΘΟΣ
ΕΠΑΡΚΕΣ	2
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	6
ΜΕΡΙΚΩΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	39
ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	8
ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ	0
Σύνολο ελέγχων	55

¹ Τα αριθμητικά στοιχεία στους πίνακες και τα διαγράμματα έχουν προσδιορισθεί κατ' εκτίμηση της συντάκτριας της διπλωματικής εργασίας αυτής.

Διάγραμμα 1 – Αξιολόγηση Καταστημάτων «Δ» για το 2010

Από τον έλεγχο σε 55 Καταστήματα της Τράπεζας «Δ» που διενεργήθηκε κατά έτος 2010 καταγράφηκαν συνολικά **2550 ευρήματα**. Εξ' αυτών τα **602 ευρήματα αφορούν στην περιοχή ελέγχου «ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ»**, ποσοστό που αγγίζει το **23,61%** επί του συνόλου και το καθιστά δεύτερο σε σειρά μετά από το 27,22% της περιοχής ελέγχου των Παραστατικών (Πίνακας 7).

Πίνακας 7 – Σύνολο ευρημάτων ελέγχου Καταστημάτων Τράπεζας «Δ» για το 2010

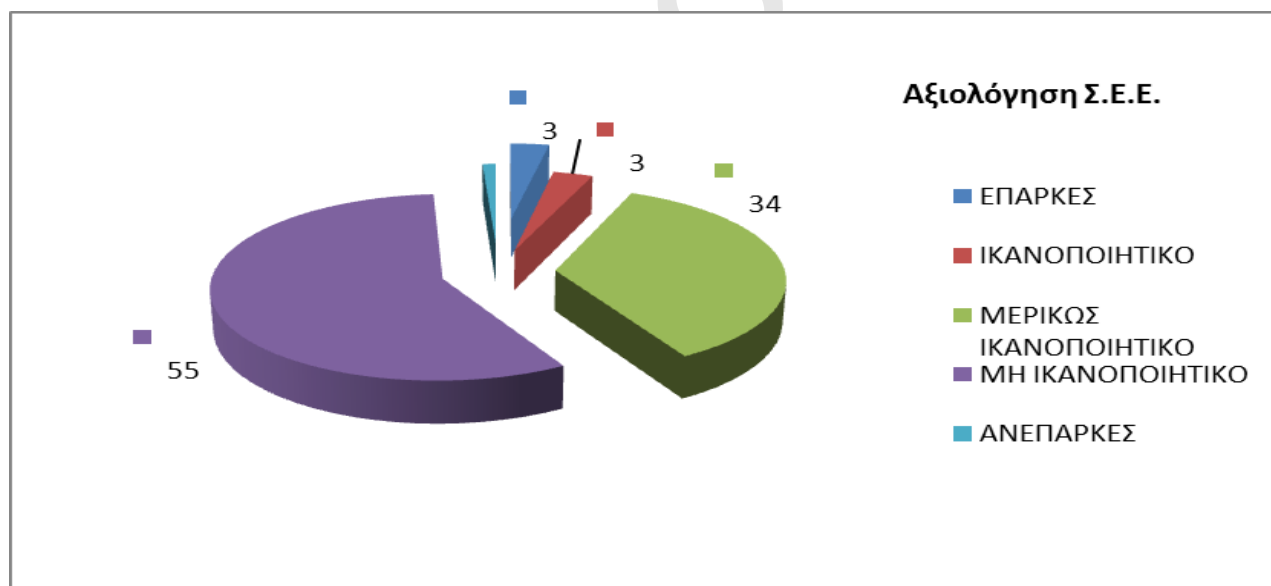
Α/Α	ΠΕΔΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΠΛΗΘΟΣ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ΞΕΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ	18	0,71%
2	ΑΤΜ	90	3,53%
3	ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΟΙΝΟ	20	0,78%
4	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΑΜΕΙΟΥ	95	3,73%
5	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	73	2,86%
6	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	385	15,10%
7	ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ	694	27,22%
8	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	22	0,86%
9	ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	602	23,61%
10	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	60	2,35%
11	ΦΥΣΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	76	2,98%
12	ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ-ΔΙΑΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΤΟΛΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΑΓΕΣ	301	11,80%
13	ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	110	4,31%
14	ΧΡΗΜΑΤΑΠΟΣΤΟΛΕΣ	4	0,16%
Σύνολο		2.550	100%

Όπως αποτυπώνεται στον κάτωθι Πίνακα 8 και στο Διάγραμμα 2, επί του συνόλου των **96 Καταστημάτων της θυγατρικής «Ω»** που ελέγχθηκαν, ο βαθμός εφαρμογής του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου κρίθηκε **«επαρκής»** για **3** Καταστήματα, **«ικανοποιητικός»** για **3** Καταστήματα, **«μερικώς ικανοποιητικός»** για **34** Καταστήματα, **«μη ικανοποιητικός»** για **55** και **«ανεπαρκής»** για **1** Κατάστημα.

Πίνακας 8 – Αξιολόγηση Καταστημάτων της «Ω» για το 2010

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΛΗΘΟΣ
ΕΠΑΡΚΕΣ	3
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	3
ΜΕΡΙΚΩΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	34
ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	55
ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ	1
Σύνολο ελέγχων	96

Διάγραμμα 2 – Αξιολόγηση Καταστημάτων «Ω» για το 2010

Από τον έλεγχο των 96 Καταστημάτων της «Ω» που διενεργήθηκε κατά έτος 2010 καταγράφηκαν συνολικά 1.890 ευρήματα. Εξ' αυτών τα 648 ευρήματα αφορούν στην περιοχή ελέγχου «ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ», ποσοστό που αγγίζει το 34,29% επί του συνόλου και το καθιστά πρώτο σε σειρά. (Πίνακας 9).

Πίνακας 9 - Σύνολο ευρημάτων ελέγχου Καταστημάτων «Ω» για το 2010

Α/Α	ΠΕΔΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΠΛΗΘΟΣ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ΑΤΜ	10	0,53%
2	ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΟΙΝΟ	65	3,44%
3	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΑΜΕΙΟΥ	201	10,63%
4	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	304	16,08%
5	ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ	100	5,29%
6	ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ	562	29,74%
7	ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	648	34,29%
Σύνολο		1.890	100%

5.2.2 Στατιστικά για το έτος 2011²

Κατά το έτος 2011 ελέγχθηκαν εβδομήντα τέσσερα (62) Καταστήματα της Τράπεζας «Δ» και εκατόν τριάντα (85) Καταστήματα της Θυγατρικής «Ω».

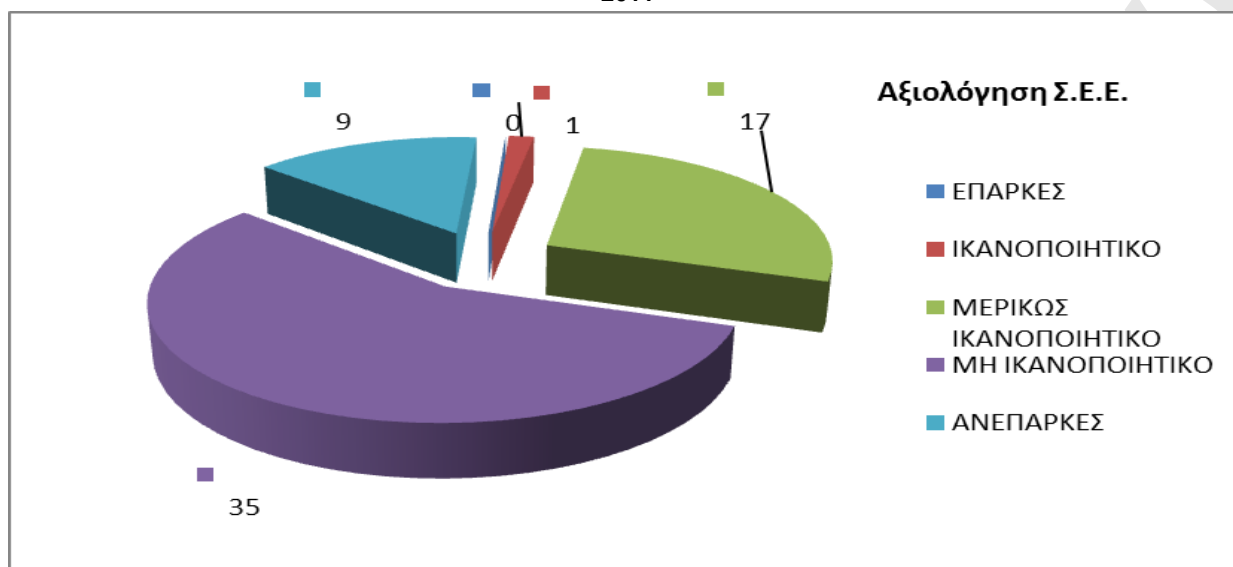
Όπως αποτυπώνεται στον κάτωθι Πίνακα 10 και στο Διάγραμμα 3, επί του συνόλου των **62 Καταστημάτων της «Δ»** που ελέγχθηκαν κατά το έτος 2011, ο βαθμός εφαρμογής του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου κρίθηκε **«ικανοποιητικός»** για **1** Κατάστημα, **«μερικώς ικανοποιητικός»** για **17** Καταστήματα, **«μη ικανοποιητικός»** για **35** και **«ανεπαρκής»** για **9** Καταστήματα.

Πίνακας 10 – Αξιολόγηση Καταστημάτων «Δ» για το 2011

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΛΗΘΟΣ
ΕΠΑΡΚΕΣ	0
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	1
ΜΕΡΙΚΩΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	17
ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	35
ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ	9
Σύνολο ελέγχων	62

² Τα αριθμητικά στοιχεία στους πίνακες και τα διαγράμματα έχουν προσδιορισθεί κατ' εκτίμηση της συντάκτριας της διπλωματικής εργασίας αυτής.

Διάγραμμα 3 - Αξιολόγηση Καταστημάτων «Δ» για το 2011

Από τον έλεγχο που διενεργήθηκε σε 62 Καταστήματα της Τράπεζας «Δ» κατά έτος 2011 καταγράφηκαν συνολικά **2.169** ευρήματα, μειωμένα κατά **381** σε σχέση με το 2010 (2.550). Εξ' αυτών τα **512** ευρήματα αφορούν στην περιοχή ελέγχου «ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ», ποσοστό που αγγίζει το 24,30% επί του συνόλου και το καθιστά δεύτερο σε σειρά μετά το 27,80% της περιοχής ελέγχου των Παραστατικών(Πίνακας 11).

Παρατηρείται ότι το πλήθος των ευρημάτων του έτος 2011 (2.169) έχει μειωθεί σημαντικά σε σχέση με αυτό του 2010 (2.550) και παράλληλα έχει μειωθεί και ο αριθμός των ευρημάτων που αφορούν στο ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ από 602 σε 527.

Πίνακας 11 – Σύνολο ευρημάτων ελέγχου Καταστημάτων «Δ» για το 2011

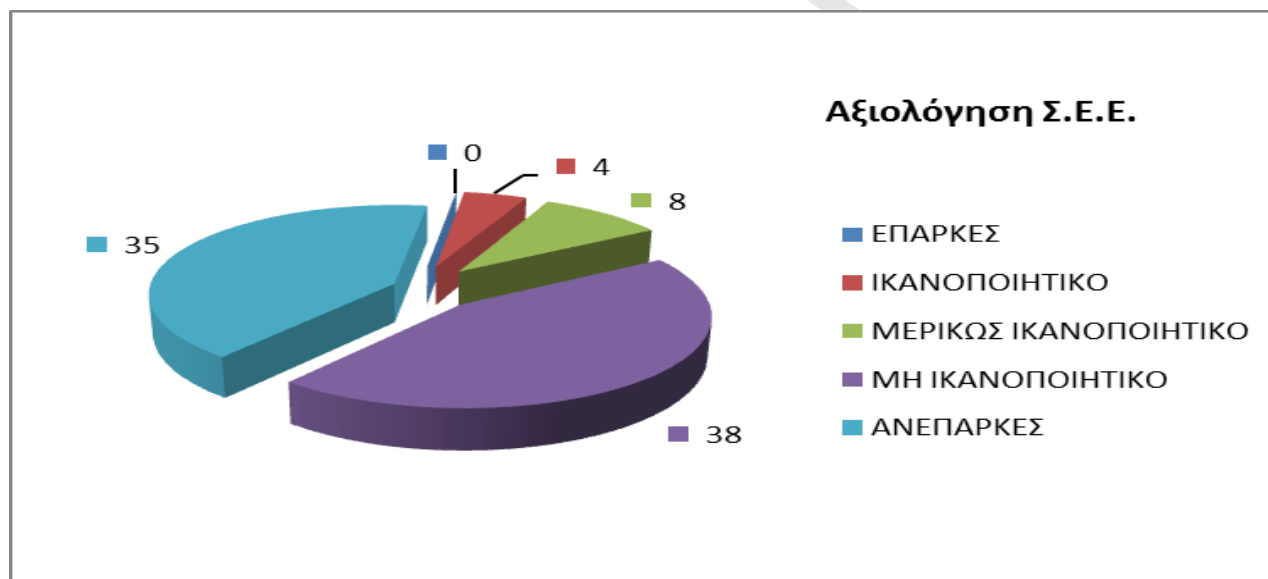
Α/Α	ΠΕΔΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΠΛΗΘΟΣ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ΞΕΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ	15	0,69%
2	ΑΤΜ	84	3,87%
3	ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΟΙΝΟ	14	0,65%
4	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΑΜΕΙΟΥ	89	4,10%
5	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	67	3,09%
6	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	320	14,75%
7	ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ	603	27,80%
8	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	20	0,92%
9	ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	527	24,30%
10	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	23	1,06%
11	ΦΥΣΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	72	3,32%
12	ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ-ΔΙΑΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΤΟΛΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΑΓΕΣ	249	11,80%
13	ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	81	3,73%
14	ΧΡΗΜΑΤΑΠΟΣΤΟΛΕΣ	5	0,23%
Σύνολο		2.169	100

Όπως αποτυπώνεται στον κάτωθι Πίνακα 12 και στο Διάγραμμα 4, επί του συνόλου των **85** Καταστημάτων της θυγατρικής «Ω» που ελέγχθηκαν κατά το έτος 2011, ο βαθμός εφαρμογής του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου κρίθηκε **«ικανοποιητικός»** για **4** Καταστήματα, **«μερικώς ικανοποιητικός»** για **8**, **«μη ικανοποιητικός»** για **38** και **«ανεπαρκής»** για **35** Καταστήματα.

Πίνακας 12 – Αξιολόγηση Καταστημάτων «Ω» για το 2011

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΠΛΗΘΟΣ
ΕΠΑΡΚΕΣ	0
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	4
ΜΕΡΙΚΩΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	8
ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	38
ΑΝΕΠΑΡΚΕΣ	35
Σύνολο ελέγχων	85

Διάγραμμα 4 - Αξιολόγηση Καταστημάτων «Ω» για το 2011

Από τον έλεγχο που διενεργήθηκε σε 85 Καταστήματα της «Ω» κατά έτος 2011 καταγράφηκαν συνολικά 1.701 ευρήματα, μειωμένα κατά 189 σε σχέση με το 2010 (1.890). Εξ' αυτών τα 514 ευρήματα αφορούν στην περιοχή ελέγχου «ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ», ποσοστό που αγγίζει το 34,22% επί του συνόλου και το καθιστά πρώτο σε σειρά (Πίνακας 13).

Παρατηρείται ότι το πλήθος των ευρημάτων του έτος 2011 (1.701) έχει μειωθεί σε σχέση με αυτό του 2010 (1.890) και παράλληλα έχει μειωθεί και ο αριθμός των ευρημάτων που αφορούν στο ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ από 648 σε 514.

Πίνακας 13 – Σύνολο ευρημάτων ελέγχου Καταστημάτων «Ω» για το 2011

Α/Α	ΠΕΔΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΠΛΗΘΟΣ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ
1	ΑΤΜ	7	0,41%
2	ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΚΟΙΝΟ	60	3,53%
3	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΑΜΕΙΟΥ	187	10,99%
4	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	271	15,93%
5	ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ	80	4,70%
6	ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ	514	30,22%
7	ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	582	34,22%
Σύνολο		1701	100%

5.3. Λειτουργική ενότητα ελέγχου «Πρόληψη και Καταστολή Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες».

Η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου της Τράπεζας «Δ», στο πλαίσιο του ελέγχου του Δικτύου Καταστημάτων τόσο της ίδιας όσο και της θυγατρικής της «Ω» και προκειμένου να λάβει μέτρα πρόληψης για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, έχει εντάξει στο ελεγκτικό πρόγραμμα μία ξεχωριστή ενότητα που αφορά αποκλειστικά στην τήρηση των οριζόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος, της Πολιτικής του Ομίλου και των σχετικών διαδικασιών.

Συγκεκριμένα στην ενότητα «ΕΛΕΓΧΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ» περιλαμβάνονται οι κάτωθι ερωτήσεις:

1. Τηρείται αρχείο αναφορών, οι οποίες έχουν αποσταλεί στο «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος», με συνημμένα όλα τα συνοδευτικά έγγραφα;
2. Τηρείται αρχείο με τις καταγραφές από τους υπαλλήλους προς το διευθυντή, που δεν έχουν αποσταλεί στο «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος», με όλα τα συνοδευτικά έγγραφα που αιτιολογούν τη μη αναφορά;
3. Τηρείται αρχείο με τις ειδοποιήσεις που έχουν παραχθεί από το πρόγραμμα που χρησιμοποιεί η Τράπεζα προκειμένου να εντοπίζει τις ασυνήθεις συναλλαγές και έχουν αποσταλεί στο αρμόδιο Τμήμα της Δ/σης Συμμόρφωσης με συνημμένα όλα τα απαραίτητα συνοδευτικά έγγραφα;
4. Τηρείται αρχείο με τις ειδοποιήσεις που έχουν παραχθεί από το πρόγραμμα που χρησιμοποιεί η Τράπεζα προκειμένου να εντοπίζει τις ασυνήθεις συναλλαγές που δεν αναφέρθηκαν στη Συμμόρφωση αλλά παρέμειναν στο Κατάστημα με επισυναπτόμενα τα έγγραφα που συλλέχθηκαν για την αιτιολόγηση της συναλλαγής;
5. Τηρείται φάκελος για το Ξέπλυμα Χρήματος με όλες τις σχετικές εγκυκλίους υπογεγραμμένες από το προσωπικό;
6. Όταν η κατάθεση πραγματοποιείται από τρίτο, καταχωρούνται τα ταυτοτικά στοιχεία του καταθέτη και αιτιολογείται η συναλλαγή;
7. Στις συναλλαγές 15.000 € και άνω αναγράφονται τα πλήρη ταυτοτικά στοιχεία των πελατών και λαμβάνει γνώση ο Προϊστάμενος του Καταστήματος;
8. Διενεργείται ενδελεχής έλεγχος στις συναλλαγές άνω των 50.000€;
9. Τηρούνται όλα τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά βάσει του εντύπου «Συστηθήκατε» της Τράπεζας Ελλάδος αναφορικά με τους νέους πελάτες της Τράπεζας;

10. Επικαιροποιούνται τα στοιχεία των ήδη υπαρχόντων πελατών και τηρούνται όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά πιστοποίησης;
11. Στους πελάτες με υψηλά υπόλοιπα λογαριασμών τηρείται πλήρες και επικαιροποιημένο αρχείο;
12. Οι «Καρτέλες των Πελατών» φέρουν δείγμα υπογραφής τους και ελέγχονται από τους Προϊσταμένους;
13. Αναφορικά με τα Νομικά Πρόσωπα τηρείται «Καρτέλα Πελάτη» η οποία φέρει δείγμα υπογραφής των νομίμων εκπροσώπων και των Προϊσταμένων;
14. Τηρούνται όλα τα νομιμοποιητικά έγγραφα των Νομικών Προσώπων υπογεγραμμένα αρμοδίως;
15. Τηρούνται τα πλήρη στοιχεία των νομίμων εκπροσώπων των Νομικών Προσώπων;
16. Τηρείται η σχετική γνωμάτευση νομιμοποίησης των Νομικών Προσώπων;
17. Διασφαλίζεται ότι δε διενεργούνται συναλλαγές Νομικών Προσώπων πριν δώσει την έγκριση η Νομική Υπηρεσία;

5.3.1. Στατιστικά ευρημάτων Ξεπλύματος Χρήματος Καταστημάτων «Δ» για τα έτη 2010 & 2011³

Στον παρακάτω πίνακα συνοψίζονται διαπιστώσεις αναφορικά με το ξέπλυμα χρήματος, που προέκυψαν από τους ελέγχους των Καταστημάτων της Τράπεζας «Δ» για τα έτη 2010 και 2011.

Πίνακας 14 – Στατιστικά Ευρημάτων Καταστημάτων της «Δ» 2010 & το 2011

ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΩΝ	ΠΛΗΘΟΣ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΤΟ 2010 (55 Καταστήματα)	ΠΛΗΘΟΣ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΤΟ 2011(62 Καταστήματα)
Δεν καταγράφονται όλες οι συναλλαγές που προβλέπεται	53	49
Δεν τηρείται αρχείο αναφορών προς τη Δ/ση Συμμόρφωσης	40	39
Δε συμπληρώνονται τα στοιχεία πελάτη στα παραστατικά συναλλαγών ποσών 15.000€ και άνω	45	40
Δε φέρει τις προβλεπόμενες υπογραφές η Καρτέλα Πελάτη	35	33
Δεν τηρούνται όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την πιστοποίηση της ταυτότητας των νομίμων εκπροσώπων των ΝΠ	42	39
Δεν τηρείται ορθά η διαδικασία κατάθεσης από τρίτο	43	40
Δεν καταχωρούνται τα βασικά και λοιπά στοιχεία των νέων πελατών στο σύστημα και δεν τηρούνται τα δικαιολογητικά ταυτοποίησης	50	45
Δεν επικαιροποιούνται τα βασικά και λοιπά στοιχεία των ήδη υπάρχοντων πελατών και δεν τηρούνται τα απαραίτητα δικαιολογητικά ταυτοποίησης.	48	44
Δεν επικαιροποιούνται τα βασικά και λοιπά στοιχεία των πελατών με μεγάλα υπόλοιπα λογαριασμών και δεν τηρούνται τα απαραίτητα δικαιολογητικά ταυτοποίησης.	51	37
Δεν έχουν γίνει επιμορφωτικά σεμινάρια στο προσωπικό	40	38

³ Τα αριθμητικά στοιχεία στους πίνακες και τα διαγράμματα έχουν προσδιορισθεί κατ' εκτίμηση της συντάκτριας της διπλωματικής εργασίας αυτής.

Δεν υπογράφουν οι Νόμιμοι Εκπρόσωποι των ΝΠ τις καρτέλες πελατών ΝΠ και δεν τίθεται η σφραγίδα του ΝΠ	53	41
Δεν τηρούνται τα λοιπά νομιμοποιητικά έγγραφα των Νομικών Προσώπων	48	36
Δεν τηρείται γνωμάτευση νομιμοποίησης του ΝΠ	29	20
Δεν τηρείται φάκελος με τις εγκυκλίους για το ΞΧ	25	11
ΣΥΝΟΛΟ	602	512

Αναλύοντας τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα, για τα έτη 2010 και 2011 αντίστοιχα, παρατηρούμε τα εξής:

- ✓ Σε **53 από τα 55** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **49 από τα 62** που ελέγχθηκαν το **2011 δεν τηρείται αρχείο με τις καταγραφές** από τους υπαλλήλους προς το διευθυντή, που δεν έχουν αποσταλεί στο «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος», με όλα τα συνοδευτικά έγγραφα που αιτιολογούν τη μη αναφορά.
- ✓ Σε **40 από τα 55** Καταστήματα της Τράπεζας «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **39 από τα 62** που ελέγχθηκαν το **2011 δεν τηρείται αρχείο αναφορών**, οι οποίες έχουν αποσταλεί στο «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος», με συνημμένα όλα τα συνοδευτικά έγγραφα.
- ✓ Σε **45 από τα 55** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **40 από τα 62** που ελέγχθηκαν το **2011 στα παραστατικά συναλλαγών 15.000 €** και άνω δεν αναγράφονται ο ΑΦΜ, τα στοιχεία ταυτότητας, το ονοματεπώνυμο, η διεύθυνση και το τηλέφωνο του συναλλασσόμενου και δεν υπάρχει θεώρηση Προϊσταμένου.
- ✓ Σε **35 από τα 55** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **33 από τα 62** που ελέγχθηκαν το **2011 η «Καρτέλα Πελάτη-Φυσικού Προσώπου», δεν είναι υπογεγραμμένη από τον πελάτη**, τον αρμόδιο υπάλληλο και θεωρημένη, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις κοινών λογαριασμών υπογράφει ο ένας δικαιούχος και στην καρτέλα του συνδικαιούχου.
- ✓ Σε **42 από τα 55** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **39 από τα 62** που ελέγχθηκαν το **2011 δεν τηρούνται όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την πιστοποίηση στοιχείων ταυτότητας του νόμιμου εκπροσώπου των Νομικών Προσώπων** καθώς και καρτέλα αυτού αρμοδίως υπογεγραμμένη.

- ✓ Σε **43 από τα 55** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **40 από τα 62** που ελέγχθηκαν το **2011** όταν διενεργείται **κατάθεση σε λογαριασμό τρίτου** προσώπου, δεν καταχωρούνται στο σχετικό παραστατικό το ονοματεπώνυμο του καταθέτη τα στοιχεία ταυτότητάς του και δεν αναγράφεται η αιτιολογία της κατάθεσης.
- ✓ Σε **48 από τα 55** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **45 από τα 62** που ελέγχθηκαν το **2011** **δεν έχουν καταχωρηθεί** στο σύστημα τα βασικά (ΑΔΤ, ΑΦΜ) και λοιπά (επαγγελματική δραστηριότητα) **στοιχεία των πελατών** που άνοιξαν **νέους λογαριασμούς** και δεν έχουν τηρηθεί όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την πιστοποίηση των στοιχείων τους.
- ✓ Σε **48 από τα 55** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **44 από τα 62** που ελέγχθηκαν το **2011** **στους ήδη υπάρχοντες πελάτες** **δε γίνεται επικαιροποίηση** των βασικών τους **στοιχείων στο σύστημα** και δεν τηρούνται όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την πιστοποίησή τους.
- ✓ Σε **51 από τα 55** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **37 από τα 62** που ελέγχθηκαν το **2011** στο σύστημα **δεν έχουν καταχωρηθεί** τα βασικά (ΑΔΤ, ΑΦΜ) και λοιπά (επαγγελματική δραστηριότητα) **στοιχεία των πελατών με τα υψηλότερα υπόλοιπα λογαριασμών** και δεν τηρούνται όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την πιστοποίηση των στοιχείων τους.
- ✓ Σε **53 από τα 55** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **41 από τα 62** που ελέγχθηκαν το **2011** **δεν τηρείται** υπογεγραμμένη η **«Καρτέλα Πελάτη – Νομικού Προσώπου»** από τους νόμιμους εκπροσώπους και δε φέρει σφραγίδα Νομικού Προσώπου και θεώρηση.
- ✓ Σε **48 από τα 55** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **36 από τα 62** που ελέγχθηκαν το **2011** δεν τηρούνται όλα τα νομιμοποιητικά έγγραφα των Νομικών Προσώπων υπογεγραμμένα αρμοδίως.
- ✓ Σε **29 από τα 55** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **20 από τα 62** που ελέγχθηκαν το **2011** δεν τηρείται η σχετική γνωμάτευση νομιμοποίησης των Νομικών Προσώπων που εκδίδει η Νομική Υπηρεσία της Τράπεζας και αναφέρει το Φυσικό Πρόσωπο που νομιμοποιείται να διενεργεί συναλλαγές στο λογαριασμό του ΝΠ, καθώς και την ημερομηνία λήξης της νομιμοποίησης αυτής.
- ✓ Σε **25 από τα 55** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **11 από τα 62** που ελέγχθηκαν το **2011** **δεν τηρείται φάκελος για το Ξέπλυμα Χρήματος** με όλες τις σχετικές εγκυκλίους υπογεγραμμένες από το προσωπικό ή στις περιπτώσεις όπου τηρείται δεν είναι πλήρως ενημερωμένος.

5.3.2. Στατιστικά ευρημάτων Ξεπλύματος Χρήματος Καταστημάτων της Ουγατρικής «Ω» για τα έτη 2010 & 2011⁴

Στον παρακάτω πίνακα συνοψίζονται οι διαπιστώσεις αναφορικά με το ξέπλυμα χρήματος, που προέκυψαν από τους ελέγχους των Καταστημάτων της «Ω» για τα έτη 2010 και 2011.

Πίνακας 15 – Στατιστικά Ευρημάτων Καταστημάτων «Ω» 2010 & 2011

ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΩΝ	ΠΛΗΘΟΣ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΤΟ 2010 (55 Καταστήματα)	ΠΛΗΘΟΣ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΤΟ 2011(62 Καταστήματα)
Δεν καταγράφονται όλες οι συναλλαγές που προβλέπεται	61	52
Δεν τηρείται αρχείο αναφορών προς τη Δ/ση Συμμόρφωσης	43	34
Δε συμπληρώνονται τα στοιχεία πελάτη στα παραστατικά συναλλαγών ποσών 15.000€ και άνω	45	41
Δε φέρει τις προβλεπόμενες υπογραφές η Καρτέλα Πελάτη	39	29
Δεν τηρούνται όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την πιστοποίηση της ταυτότητας των νομίμων εκπροσώπων των ΝΠ	45	39
Δεν τηρείται ορθά η διαδικασία κατάθεσης από τρίτο	43	42
Δεν καταχωρούνται τα βασικά και λοιπά στοιχεία των νέων πελατών στο σύστημα και δεν τηρούνται τα δικαιολογητικά ταυτοποίησης	52	45
Δεν επικαιροποιούνται τα βασικά και λοιπά στοιχεία των ήδη υπαρχόντων πελατών και δεν τηρούνται τα απαραίτητα δικαιολογητικά ταυτοποίησης.	63	44
Δεν επικαιροποιούνται τα βασικά και λοιπά στοιχεία των πελατών με μεγάλα υπόλοιπα λογαριασμών και δεν τηρούνται τα απαραίτητα δικαιολογητικά ταυτοποίησης.	56	39
Δεν έχουν γίνει επιμορφωτικά σεμινάρια στο προσωπικό	42	38

⁴ Τα αριθμητικά στοιχεία στους πίνακες και τα διαγράμματα έχουν προσδιορισθεί κατ' εκτίμηση της συντάκτριας της διπλωματικής εργασίας αυτής.

Δεν υπογράφουν οι Νόμιμοι Εκπρόσωποι των ΝΠ τις καρτέλες πελατών ΝΠ και δεν τίθεται η σφραγίδα του ΝΠ	46	41
Δεν τηρούνται τα λοιπά νομιμοποιητικά έγγραφα των Νομικών Προσώπων	52	38
Δεν τηρείται γνωμάτευση νομιμοποίησης του ΝΠ	29	19
Δεν τηρείται φάκελος με τις εγκυκλίους για το ΞΧ	32	13
ΣΥΝΟΛΟ	648	514

Αναλύοντας αντίστοιχα τα δεδομένα του παραπάνω Πίνακα 15, για τα έτη 2010 και 2011 αντίστοιχα, παρατηρούμε τα εξής:

- ✓ Σε **61 από τα 96** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **52 από τα 85** που ελέγχθηκαν το **2011 δεν τηρείται αρχείο με τις καταγραφές** από τους υπαλλήλους προς το διευθυντή, που δεν έχουν αποσταλεί στο «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος», με όλα τα συνοδευτικά έγγραφα που αιτιολογούν τη μη αναφορά.
- ✓ Σε **43 από τα 96** Καταστήματα της Τράπεζας «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **34 από τα 85** που ελέγχθηκαν το **2011 δεν τηρείται αρχείο αναφορών**, οι οποίες έχουν αποσταλεί στο «αρμόδιο διευθυντικό στέλεχος», με συνημμένα όλα τα συνοδευτικά έγγραφα.
- ✓ Σε **45 από τα 96** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **41 από τα 85** που ελέγχθηκαν το **2011 στα παραστατικά συναλλαγών 15.000 €** και άνω δεν αναγράφονται ο ΑΦΜ, τα στοιχεία ταυτότητας, το ονοματεπώνυμο, η διεύθυνση και το τηλέφωνο του συναλλασσόμενου και δεν υπάρχει θεώρηση Προϊσταμένου.
- ✓ Σε **39 από τα 96** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **29 από τα 85** που ελέγχθηκαν το **2011 η «Καρτέλα Πελάτη-Φυσικού Προσώπου», δεν είναι υπογεγραμμένη από τον πελάτη**, τον αρμόδιο υπάλληλο και θεωρημένη, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις κοινών λογαριασμών υπογράφει ο ένας δικαιούχος και στην καρτέλα του συνδικαιούχου.
- ✓ Σε **45 από τα 96** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **39 από τα 85** που ελέγχθηκαν το **2011 δεν τηρούνται όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την πιστοποίηση στοιχείων ταυτότητας του νόμιμου εκπροσώπου των Νομικών Προσώπων** καθώς και καρτέλα αυτού αρμοδίως υπογεγραμμένη.

- ✓ Σε **43 από τα 96** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **42 από τα 85** που ελέγχθηκαν το **2011** όταν διενεργείται **κατάθεση σε λογαριασμό τρίτου** προσώπου, δεν καταχωρούνται στο σχετικό παραστατικό το ονοματεπώνυμο του καταθέτη τα στοιχεία ταυτότητάς του και δεν αναγράφεται η αιτιολογία της κατάθεσης.
- ✓ Σε **52 από τα 96** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **45 από τα 85** που ελέγχθηκαν το **2011** **δεν έχουν καταχωρηθεί** στο σύστημα τα βασικά (ΑΔΤ, ΑΦΜ) και λοιπά (επαγγελματική δραστηριότητα) **στοιχεία των πελατών** που άνοιξαν **νέους λογαριασμούς** και δεν έχουν τηρηθεί όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την πιστοποίηση των στοιχείων τους.
- ✓ Σε **63 από τα 96** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **44 από τα 85** που ελέγχθηκαν το **2011** **στους ήδη υπάρχοντες πελάτες δε γίνεται επικαιροποίηση** των βασικών τους **στοιχείων στο σύστημα** και δεν τηρούνται όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την πιστοποίησή τους.
- ✓ Σε **56 από τα 96** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **39 από τα 85** που ελέγχθηκαν το **2011** στο σύστημα **δεν έχουν καταχωρηθεί** τα βασικά (ΑΔΤ, ΑΦΜ) και λοιπά (επαγγελματική δραστηριότητα) **στοιχεία των πελατών με τα υψηλότερα υπόλοιπα λογαριασμών** και δεν τηρούνται όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την πιστοποίηση των στοιχείων τους.
- ✓ Σε **46 από τα 96** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **41 από τα 85** που ελέγχθηκαν το **2011** **δεν τηρείται** υπογεγραμμένη η **«Καρτέλα Πελάτη – Νομικού Προσώπου»** από τους νόμιμους εκπροσώπους και δε φέρει σφραγίδα Νομικού Προσώπου και θεώρηση.
- ✓ Σε **52 από τα 96** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **38 από τα 85** που ελέγχθηκαν το **2011** δεν τηρούνται όλα τα νομιμοποιητικά έγγραφα των Νομικών Προσώπων υπογεγραμμένα αρμοδίως.
- ✓ Σε **29 από τα 96** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **19 από τα 85** που ελέγχθηκαν το **2011** δεν τηρείται η σχετική γνωμάτευση νομιμοποίησης των Νομικών Προσώπων που εκδίδει η Νομική Υπηρεσία της Τράπεζας και αναφέρει το Φυσικό Πρόσωπο που νομιμοποιείται να διενεργεί συναλλαγές στο λογαριασμό του ΝΠ, καθώς και την ημερομηνία λήξης της νομιμοποίησης αυτής.
- ✓ Σε **32 από τα 96** Καταστήματα της «Δ» που ελέγχθηκαν το **2010** και σε **13 από τα 85** που ελέγχθηκαν το **2011** **δεν τηρείται φάκελος για το Ξέπλυμα Χρήματος** με όλες τις σχετικές εγκυκλίους υπογεγραμμένες από το προσωπικό ή στις περιπτώσεις όπου τηρείται δεν είναι πλήρως ενημερωμένο.

5.4. Κοινοποίηση των διαπιστώσεων ελέγχου.

Αφού καταχωρηθούν όλες οι παρατηρήσεις- ευρήματα ηλεκτρονικά στο ελεγκτικό πρόγραμμα, στη συνέχεια παράγεται μία λίστα «Διαπιστώσεις Ελέγχου». Οι εν λόγω διαπιστώσεις υπογράφονται τόσο από τους ελεγκτές, όσο και από τον εκάστοτε Διευθυντή ή Προϊστάμενο. Στη συνέχεια και με βάση τις διαπιστώσεις, συντάσσεται η έκθεση ελέγχου η οποία αποστέλλεται στο Κατάστημα και στην αρμόδια Περιφερειακή Διεύθυνση.

Οι παρατηρήσεις που αφορούν στην ενότητα «Πρόληψη και Καταστολή Νομιμοποίησης εσόδων» κοινοποιούνται και στη Διεύθυνση Συμμόρφωσης της Τράπεζας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6. Αδυναμία εφαρμογής των μέτρων δέουσας επιμέλειας

Οι Τράπεζες προκειμένου να διαφυλάξουν το κύρος τους και να συμμορφωθούν με τα όσα επιτάσσουν οι Αρμόδιες Αρχές έχουν, θεσπίσει μέσω των διαδικασιών τους, των κανονιστικών εγκυκλίων και των Πολιτικών κάποια μέτρα δέουσας επιμέλειας όπως αυτά αναφέρονται παραπάνω. Ωστόσο σε αρκετές περιπτώσεις τα μέτρα αυτά δεν είναι δυνατό να εφαρμοσθούν στην πράξη και δεν είναι αποτελεσματικά. Οι παράγοντες οι οποίοι δυσκολεύουν την εφαρμογή των κανόνων δέουσας επιμέλειας ποικίλουν. Παρακάτω παρατίθενται κάποια κωλύματα που έχουν διαπιστωθεί κατά καιρούς από τον εσωτερικό έλεγχο της Τράπεζας «Δ» και της Θυγατρικής «Ω» και χρήζουν διόρθωσης.

6.1 Ελλιπής Εκπαίδευση Προσωπικού.

Το προσωπικό της Τράπεζας και ιδιαίτερα οι υπάλληλοι που διενεργούν εγχρήματες συναλλαγές (tellers), αλλά και το Ανώτερο προσωπικό πρέπει να έχει συμμετάσχει σε εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με την πρόληψη και καταστολή νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Ωστόσο, όπως προκύπτει από τις διαπιστώσεις του εσωτερικού ελέγχου, υπάρχει πολύ μεγάλο ποσοστό Καταστημάτων, το προσωπικό των οποίων δεν έχει παρακολουθήσει σχετικά σεμινάρια.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μη καταγραφή από τους ταμίες συναλλαγών (καταθέσεων, αναλήψεων, εμβασμάτων, επιταγών) που ενδεχομένως θα έπρεπε να καταγραφούν και να αξιολογηθούν από τον Προϊστάμενο για το αν χαρακτηρίζονται ύποπτες ή ασυνήθεις και στη συνέχεια ανάλογα με την επικινδυνότητα να αποσταλούν στο Αρμόδιο Διευθυντικό Στέλεχος της Διεύθυνσης Συμμόρφωσης.

6.2 Άρνηση πελάτη

Πολύ συχνά συναντάται το φαινόμενο άρνησης του πελάτη να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά που να αποδεικνύουν την προέλευση των χρημάτων που προτίθεται να καταθέσει σε νέο ή ήδη υπάρχων λογαριασμό (πχ από πώληση ακινήτου). Ορισμένοι πελάτες προσκομίζουν παραστατικό ανάληψης από άλλη Τράπεζα ή τις χρηματοταινίες άλλων τραπεζών με τις οποίες ήταν δεμένες οι δεσμίδες, ωστόσο αυτό δεν αποτελεί αποδεικτικό στοιχείο.

Επίσης, από τους ελέγχους που διενεργήθηκαν το 2010 και το 2011 διαπιστώθηκε η διενέργεια πολλών διατραπεζικών εμβασμάτων μεγάλων ποσών σε Τράπεζες άλλων χωρών και ιδιαίτερα της Ελβετίας και της Κύπρου για τα οποία οι πελάτες αρνούνται να προσκομίσουν δικαιολογητικά που να τεκμηριώνουν τη συναλλαγή.

6.3 Αδυναμία επικαιροποίησης στοιχείων πελάτη

Από τις διαπιστώσεις των ελέγχων του 2010 και 2011, προκύπτει ότι για ένα μεγάλο ποσοστό πελατών δεν έχουν επικαιροποιηθεί βασικά στοιχεία τους στο σύστημα της Τράπεζας και δεν υπάρχουν στο Φυσικό αρχείο πελατών Φυσικών ή Νομικών προσώπων τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την πιστοποίηση των στοιχείων τους. Αυτό συμβαίνει κατά κύριο λόγο επειδή οι λογαριασμοί έχουν μικρό υπόλοιπο και οι πελάτες δεν προσέρχονται για την επικαιροποίηση των στοιχείων τους.

6.4 Δυσκολία κατηγοριοποίησης πελάτη

Σύμφωνα με την Αρχή «Know your Customer», η Τράπεζα πρέπει να πιστοποιήσει και να επαλήθευσει την ταυτότητα του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου, να συλλέξει πληροφορίες για το σκοπό της επιχειρηματικής σχέσης ή των δραστηριοτήτων του πελάτη και να δημιουργήσει το οικονομικό- συναλλακτικό προφίλ του πελάτη.

Ωστόσο το γεγονός ότι οι πελάτες δεν προτίθενται να δώσουν πληροφορίες για την οικονομική τους δραστηριότητα και πολλές φορές ούτε εκκαθαριστικό εφορίας και απλά προσκομίζουν μία «Βεβαίωση Απόδοσης ΑΦΜ» καθιστά αδύνατη τη δημιουργία του οικονομικού προφίλ του πελάτη.

Επιπλέον, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις διενέργειας συναλλαγών επί επενδυτικών προϊόντων οι πελάτες αρνούνται να συμπληρώσουν τα απαιτούμενα έγγραφα προσυμβατικής ενημέρωσης, ανάμεσα στα οποία περιλαμβάνεται και ερωτηματολόγιο βάσει του οποίου γίνεται η κατηγοριοποίησή τους.

6.5 Παράγοντας Διοίκηση

Σύμφωνα με την ΕΤΠΘ 281/17.3.2009 της Τράπεζας της Ελλάδος, οι Τράπεζες υποχρεούνται να μην πραγματοποιούν συναλλαγή αν δεν έχουν πιστοποιήσει και επαληθεύσει την ταυτότητα του συναλλασσομένου. Αυτό έρχεται σε σύγκρουση με τη

στοχοθεσία που θέτει η Διοίκηση στα Καταστήματα προκειμένου να επιτευχθεί η εισροή νέων κεφαλαίων στην Τράπεζα. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση και την ανασφάλεια των καταθετών έχει ως αποτέλεσμα την πλημμυρή εφαρμογή των μέτρων δέουσας επιμέλειας.

6.6 Αδυναμίες στην παραμετροποίηση των συστημάτων

Στην Τράπεζα «Δ» έχουν εγκατασταθεί εφαρμογές παρακολούθησης συναλλαγών:

- για τον έλεγχο των μηνυμάτων πληρωμών που διέρχονται από το Swift (εισερχόμενα και εξερχόμενα) και την αντιπαραβολή τους με διεθνείς λίστες που έχουν συνταχθεί στα πλαίσια της καταπολέμησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες,
- για τη διαρκή παρακολούθηση των συναλλαγών και συσχετισμού του προφίλ του πελάτη με τη συναλλακτική του δραστηριότητα βάσει κριτηρίων αξιολόγησης κινδύνου και
- για την αντιπαραβολή των ονομάτων των πελατών με ονόματα Πολιτικής Εκτεθειμένων Προσώπων (ΠΕΠ) και ονόματα φυσικών και νομικών προσώπων που αναφέρονται στις λίστες OFAC, EU, UN και Individual.

Αναφορικά με το **σύστημα παρακολούθησης συναλλαγών**, υπάρχει κίνδυνος, σε περίπτωση δυσλειτουργίας του συστήματος ελέγχου, σε συνδυασμό με ενδεχόμενη καθυστέρηση ενημέρωσης των λιστών με τα ονόματα των ατόμων που σχετίζονται με ξέπλυμα χρήματος, να διενεργηθεί έμβασμα χωρίς να έχει ελεγχθεί.

Το **σύστημα παρακολούθησης συναλλαγών** με τη δεδομένη παραμετροποίηση παράγει **alerts μόνο για το 3% περίπου των συναλλαγών**. Οι ενεργοί κανόνες παραμετροποίησης είναι 7 και είναι οι εξής:

1. Ανάλυση μετρητών ποσού άνω των 250.000 ευρώ
2. Ημερήσιες καταθέσεις μετρητών σε πάνω από 2 καταστήματα ποσού ≥ 15.000
3. Κατάθεση μετρητών από τρίτο ποσού ≥ 15.000
4. Κατάθεση μετρητών ποσού άνω των 100.000 ευρώ
5. Κατάθεση πελάτη ΦΠ κατηγορίας υψηλού κινδύνου ποσού άνω των 14.000 ευρώ
6. Πελάτης ΝΠ υψηλού κινδύνου με πίστωση μεγαλύτερη του 20.000
7. Πιστώσεις ΦΠ > 500.000

Συμπεράσματα

Η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αποτελεί φαινόμενο παγκοσμίου εμβέλειας και έχει το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό να διαπράσσεται συχνά από φυσικά ή νομικά πρόσωπα υπεράνω υποψίας. Θα μπορούσε κάποιος να πει ότι έχει έναν εξευγενισμένο χαρακτήρα ως πράξη που προσπαθεί να αναπτυχθεί μέσω «νομότυπων» διαδικασιών, εκμεταλλευόμενο τα διάφορα νομοθετικά κενά όπου υπάρχουν αλλά και τον ελλιπή εποπτικό έλεγχο.

Ο νέος νόμος 3681/2008 επιδιώκει να ενσωματώσει διεθνείς οδηγίες και αποφάσεις και πλέον αναθέτει την ευθύνη και σε νέους παράγοντες, όπως π.χ. δικηγόροι, προκειμένου να διευρύνει τις εποπτικές δυνατότητες του κράτους όσο το δυνατόν περισσότερο. Με το νέο νόμο έγινε αναβάθμιση των εν γένει μηχανισμών της χώρας μας για την πρόληψη και καταστολή των αδικημάτων της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, καθώς και η προστασία της ακεραιότητας και φήμης του χρηματοπιστωτικού τομέα από τα ανωτέρω αδικήματα.

Ενσωματώθηκαν στη νομοθεσία της Ελλάδος ορισμένες συστάσεις της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής δράσης (FATF) που είναι ο πλέον αναγνωρισμένος διεθνής φορέας για τη θέσπιση διεθνών κριτηρίων και προτύπων για την αντιμετώπιση του ξεπλύματος χρήματος.

Η πραγματικότητα είναι ότι ο νέος νόμος έχει όλα όσα προβλέπει η διεθνής νομοθεσία για το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, όμως θα ήταν σκόπιμο να δοθεί έμφαση με επιμονή περισσότερο στους εποπτικούς ελέγχους και τη συχνότητα αυτών ενώ είναι εξίσου σημαντικό να υπάρχει συνεπής και άρτια εφαρμογή του νόμου όταν επιβάλλονται κυρώσεις στους ενόχους. Είναι γνωστό ότι στη χώρα μας τα ποσοστά της διαφθοράς είναι πολύ μεγάλα για μία χώρα που θέλει να κατατάσσεται ανάμεσα στις ανεπτυγμένες και όχι στις αναπτυσσόμενες χώρες, και βασική προϋπόθεση για τη μείωση της διαφθοράς και της παραοικονομίας είναι η εφαρμογή του νέου νόμου εις άρτιο, η έγκαιρη εκδίκαση των αντίστοιχων δικαστικών υποθέσεων που αφορούν παραπτώματα του νόμου αυτού και η συνεπής επιβολή κυρώσεων – ποινών στους ενόχους

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

- Τσιρίδης Π. Πολυχρόνης «Ο Νέος Νόμος για το Ξέπλυμα Χρήματος (Ν 3691/2008)» Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2009
- Στενιμαχίτης Κώστας «Ξέπλυμα βρώμικου Χρήματος & Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας», εκδόσεις ΑΤExcelixi
- Δήμου Νικόλαος «Ελεγκτική-Βασικές Αρχές Γενικής και Τραπεζικής Ελεγκτικής» εκδόσεις Έλλην, 2000
- Αγγελόπουλος Π. «Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα», Εκδόσεις Σταμούλη 2005
- Συμεωνίδου-Καστανίδου Ε. «Οργανωμένο έγκλημα και τρομοκρατία: σύγχρονες εξελίξεις στην ευρωπαϊκή και ελληνική έννομη τάξη», εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2005.
- Unger B. «The Scale and Impacts of Money Laundering», Utrecht University 2007
- Unger B, D. Masciandro, E. Takats. «Black Finance- The Economics of Money Laundering», Utrecht University 2007
- Golden T, S. Skalak, M.M. Clayton. «A Guide to Forensic Accounting Investigation», J. Wiley and Sons INC 2006
- Ε. Συμεωνίδου-Καστανίδου. «Το έγκλημα της νομιμοποίησης παρανόμων εσόδων μετά το ν. 3424/2005». Ερμηνευτικές προτάσεις.
- Εισήγηση σε Πρακτικά 4^{ου} Συνεδρίου ΕΕΠ «Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος- Καθαρή ή ελεύθερη κοινωνία» (υπο δημοσίευση).7^η σελ.

INTERNET

- ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ <http://www.bankofgreece.gr>
- ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ <http://www.hba.gr>
- ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ
<http://www.theiia.org/chapters/index.cfm?cid=286>
- ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ <http://www.naftemporiki.gr>
- ΗΜΕΡΗΣΙΑ <http://www.imerisia.gr/default.asp>
- ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ <http://www.kathimerini.gr>
- FATF- The Official Site, [http:// www.fatf-gafi.org](http://www.fatf-gafi.org)
- European Union http://www.europa.eu.int/comm/internal_market/en/smn
- Market news, Money Laundering, How to improve EU rules for prevention.
- OFFICE OF PUBLIC SECTOR INFORMATION <http://www.opsi.gov.uk>
- HM REVENUE AND CUSTOMS <http://www.hmrc.gov.uk>
- THE MONEY LAUNDERING COM <http://www.themoneylaundering.com>
- INTERNATIONAL MONEY LAUNDERING NETWORK <http://www.imolin.org>
- WIKIPEDIA <http://en.wikipedia.org>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1

Παραδείγματα

Παρακάτω περιγράφονται κάποιες χαρακτηριστικές υποθέσεις που απασχόλησαν την Αρχή καταπολέμησης και προωθήθηκαν στις εισαγγελικές αρχές κατά το έτος 2009. Ο τίτλος αναφέρει την ύποπτη συναλλακτική συμπεριφορά (Τυπολογία), ενώ στο μέσα πλαίσιο αναφέρεται η σχετιζόμενη εγκληματική δραστηριότητα που αποκαλύφθηκε μετά από έρευνα που διεξήχθη.

Τμηματικές καταθέσεις σε τραπεζικό λογαριασμό φυσικού προσώπου από τρίτα πρόσωπα με τα οποία δεν προκύπτει σχέση.

Φυσικά πρόσωπα, κυρίως αλλοδαποί, άνοιξαν λογαριασμούς σε διάφορα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας. Στη συνέχεια και για μικρό χρονικό διάστημα οι λογαριασμοί αυτοί πιστώνονταν με πληθώρα μικρών ποσών (κάτω από το όριο ελέγχου). Τέλος τα ποσά αναλαμβάνονταν πλήρως σε μετρητά και οι λογαριασμοί έκτοτε παραμένουν ανενεργοί.

Παρά το γεγονός ότι οι μεμονωμένες συναλλαγές ήταν κάτω από το όριο ελέγχου, το πλήθος, το συνολικό ύψος των καταθέσεων καθώς και η έλλειψη επαρκούς αιτιολόγησης αυτών αποτέλεσαν, σύμφωνα με τις διεθνείς τυπολογίες, ενδείξεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και οδήγησαν στην διεξαγωγή εξειδικευμένης έρευνας.

Κύκλωμα εκβιαστών

Η έρευνα αποκάλυψε ότι οι δικαιούχοι των λογαριασμών λειτουργούσαν ως παρένθετα πρόσωπα για λογαριασμό κυκλώματος εκβιαστών. Συγκεκριμένα τα μέλη του κυκλώματος εκμεταλλεζόμενα πληροφορίες σχετικά με κλοπές αυτοκινήτων, επικοινωνούσαν με τους ιδιοκτήτες με σκοπό να τους αποσπάσουν χρηματικά ποσά προκειμένου να τους επιστραφεί το όχημα το οποίο είχε κλαπεί. Τα θύματα κατέθεταν τα χρήματα στους προαναφερόμενους τραπεζικούς λογαριασμούς καθ' υπόδειξη των εκβιαστών. Κατά την διάρκεια της έρευνας διαπιστώθηκε ότι πολλές φορές η τηλεφωνική επικοινωνία με τα θύματα πραγματοποιείτο μέσα από τις εγκαταστάσεις σωφρονιστικών καταστημάτων γεγονός που υπήρξε καταλυτικό στην εξιχνίαση της υπόθεσης.

Πηγή: ετήσια έκθεση 2010 της Αρχής καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης

Τμηματικές καταθέσεις σε τραπεζικό λογαριασμό φυσικού προσώπου από τρίτα πρόσωπα με τα οποία δεν προκύπτει σχέση.

Πολιτικά εκτεθειμένο πρόσωπο (PEP) έχει κατηγορηθεί για ανάμιξη σε οικονομικές ατασθαλίες.

Συγκεκριμένα κατηγορείται ότι χρησιμοποίησε τη θέση του για να αποσπάσει μεγάλα ποσά από επαγγελματίες προκειμένου να έχουν προνομιακή μεταχείριση.

Φυσικό πρόσωπο, στενός συνεργάτης του πρώτου, πιστώνεται από τρίτα φυσικά πρόσωπα με τα οποία δεν προέκυψε να συνδέεται με επαγγελματική ή άλλη σχέση, κεφάλαια τα οποία αναλαμβάνονται σχεδόν άμεσα, κυρίως σε μετρητά, από τον δικαιούχο του λογαριασμού.

Τα φυσικά πρόσωπα που πραγματοποίησαν τις ανωτέρω καταθέσεις, προέκυψε ότι είναι υπάλληλοι επιχείρησης, η οποία δραστηριοποιείται σε αντικείμενο όμοιο με αυτό των καταγγελιών δωροδοκίας - εκβιασμού.

Οικονομικές ατασθαλίες σχετιζόμενες με πολιτικά εκτεθειμένο πρόσωπο (PEP) και ενδεχομένως δωροδοκία

Πηγή: ετήσια έκθεση 2010 της Αρχής καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης

Αγορά κερδισμένων λαχείων τυχερών παιχνιδιών του ΟΠΑΠ

Μέσω υπαλλήλων του ΟΠΑΠ, ιδιοκτητών πρακτορείων ΠΡΟΠΟ και με τη βοήθεια διάφορων μεσαζόντων αγοράζονται από τους πραγματικούς τυχερούς κερδισμένα δελτία του Τζόκερ, του Λόττο και του Στοιχήματος, τα οποία δικαιολογούν έσοδα από διακίνηση ναρκωτικών και ροζ κυκλώματα.

Κυκλώματα σωματεμπορίας και διακίνησης ναρκωτικών

Πηγή: ετήσια έκθεση 2010 της Αρχής καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης

Αλληπάλληλες μεταφορές κεφαλαίου από αλλοδαπούς προς χώρες διαφορετικές από τη χώρα καταγωγής τους

Χρησιμοποίηση εταιριών μεταφοράς κεφαλαίου από μετανάστες από χώρες της νοτιοανατολικής Ασίας προκείμενου να καταβάλουν σε κύκλωμα δουλεμπόρων στην Τουρκία το αντίτιμο της παράνομης διακίνησης μεταναστών.

Κύκλωμα δουλεμπορίας

Ενδείξεις για τη διάπραξη του εγκλήματος αυτό είναι η μεταφορά χρημάτων όχι στις χώρες καταγωγής των αλλοδαπών άλλα σε χώρες διέλευσης λαθρομεταναστών.

Πηγή: ετήσια έκθεση 2010 της Αρχής καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης

Διαδοχικές αγοραπωλησίες ακίνητης περιουσίας σε ασυνήθιστα υψηλό κόστος

Αγοράζεται ακίνητο από τους πραγματικούς πωλητές του σε τιμή συμβολαίου που είναι υψηλότερη της αντικειμενικής. Για την αγορά χρησιμοποιείται μεσάζοντας ο οποίος ενεργεί για λογαριασμό ενός 2^{ου} αγοραστή.

Ο μεσάζων (1^{ος}) μεταπωλεί σχεδόν αμέσως μετά την αγορά το ακίνητο στο 2^ο αγοραστή έναντι πολλαπλάσιου τιμήματος.

Με τον τρόπο αυτό φαίνεται ότι ο 2^{ος} αγοραστής έχει κάνει μεγάλη εκταμίευση, ενώ στην πραγματικότητα έχει εκταμίευση μόνο το τίμημα της 1^{ης} αγοραπωλησίας.

Με τον τρόπο αυτό ο 2^{ος} αγοραστής που είναι νομικό πρόσωπο εξασφαλίζει μαύρο χρήμα το οποίο μπορεί να χρησιμοποιήσει για διάφορους παράνομους σκοπούς.

Πηγή: ετήσια έκθεση 2010 της Αρχής καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης.

Δημιουργία μαύρου χρήματος το οποίο ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκε σε δωροδοκία

Αγορά υπερπολυτελών αυτοκινήτων

Εγκληματικό κύκλωμα δραστηριοποιούμενο στις πλαστογραφίες και απάτες προς επίτευξη εκταμιεύσεως υψηλών ποσών, μέσω χορηγητικών, αλληλόχρεων λογαριασμών επ' ονόματι τρίτων προσώπων, και τη νομιμοποίηση εσόδων, μέσω της αγοράς υπερπολυτελών αυτοκινήτων, εκ μέρος του φερομένου ως αρχηγού του κυκλώματος.

Το κύκλωμα πραγματοποιούσε στρατολόγηση θυμάτων συνήθως ατόμων – επιχειρηματιών με οικονομικά προβλήματα, ανύπαρκτη πιστοληπτική ικανότητα και μη πληρούντων εχέγγυα δανειοδοτήσεως, εις το όνομα των οποίων ελαμβάνοντο δάνεια (στεγαστικά, επιχειρηματικά κλπ.), κατά παρέκκλιση

διαδικασιών από διάφορα πιστωτικά ιδρύματα, κυρίως δε από ένα συγκεκριμένο υποκατάστημα,

αποκλειστικός διαχειριστής της εκταμιεύσεως των οποίων, και με την αποκόμιση οφέλους – προμήθειας, καθίστατο ο ύποπτος, συνεπικουρούμενος από συγγενικά του πρόσωπα, αλλά και με τη συνδρομή υποδιευθυντού υποκαταστήματος τράπεζας επιφορτισμένου με την στρατολόγηση των προσώπων, επ' ονόματι των οποίων θα εχορηγούντο τα δάνεια, τον φερόμενο ως πρόεδρο εταιρίας ιδιοκτησίας υπόπτου και λογίστριας αναλαβούσης την παραποίηση φορολογικών στοιχείων των στρατολογηθέντων και τη σύσταση εικονικών εταιριών προς χορήγηση των δανείων.

Η κάλυψη των δανείων και αλληλόχρεων τραπεζικών λογαριασμών γίνονταν με πλαστογραφημένες μεταχρονολογημένες επιταγές.

Πηγή: ετήσια έκθεση 2010 της Αρχής καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης

Κύκλωμα
πλαστογραφιών και
απατών, ενώ
διαπιστώθηκε
σύνδεση με άτομο
εμπλεκόμενο σε
απαγωγή γνωστού
επιχειρηματία

Παράρτημα 2

Τυπολογία Ασυνήθων / Ύποπτων Συναλλαγών

I. ΓΕΝΙΚΗ ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΑΣΥΝΗΘΩΝ Ή ΥΠΟΠΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡ.13-14 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 4 ΤΟΥ Ν. 3691/2008

A. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ ΥΠΟΔΗΛΩΝΟΥΝ ΞΕΠΛΥΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

1. Παροχή ανεπαρκών ή ύποπτων πληροφοριών και στοιχείων για την πιστοποίηση της ταυτότητας του πελάτη

1.1. Πελάτης κατά τη σύναψη σύμβασης με πιστωτικό ίδρυμα, αρνείται να προσκομίσει τα προβλεπόμενα έγγραφα επαλήθευσης ταυτότητας, προσκομίζει έγγραφα αμφιβόλου γνησιότητας, δίνει ανεπαρκείς ή ανακριβείς πληροφορίες ή διαπιστώνεται ότι έδωσε πληροφορίες που είναι εξαιρετικά δύσκολο ή δαπανηρό να επαληθευθούν.

1.2. Πελάτης δείχνει απροθυμία για την παροχή στοιχείων προκειμένου να διαμορφωθεί το οικονομικό/συναλλακτικό του προφίλ.

1.3. Εκπρόσωπος νομικού προσώπου που επιχειρεί να συνάψει σύμβαση για λογαριασμό του νομικού προσώπου, αρνείται να δώσει πληροφορίες ή παρέχει ανεπαρκείς ή ανακριβείς πληροφορίες για τη φύση και το σκοπό των εργασιών της, για τον τόπο της εγκατάστασής της, τη μετοχική της σύνθεση ή τους ελέγχοντες αυτήν, την ταυτότητα των πραγματικών δικαιούχων φυσικών προσώπων, την προσδοκώμενη κίνηση των λογαριασμών της, άλλες αιτούμενες πληροφορίες ή δεν προσκομίζει, παρά τις σχετικές υπομνήσεις του πιστωτικού ιδρύματος, τα κατά περίπτωση απαιτούμενα νομιμοποιητικά έγγραφα, όπως αυτά αναφέρονται στο κεφ. 5 της Απόφασης ΕΤΠΘ 281/5/17.3.2009.

1.4. Πελάτης δεν παρέχει στοιχεία του τρίτου προσώπου για λογαριασμό του οποίου ενεργεί.

1.5. Πελάτης που προτίθεται να αγοράσει τίτλους εισηγμένους σε οργανωμένη αγορά, δεν ανταποκρίνεται με προθυμία στην απαίτηση του υπαλλήλου του πιστωτικού ιδρύματος να προβεί στην ταυτοποίησή του κατά τα οριζόμενα στο Ν. 3691/2008 και την Απόφαση ΕΤΠΘ 281/5/17.3.2009 και να προσκομίσει τα σχετικά έγγραφα επαλήθευσής της.

1.6. Πελάτης διενεργεί συχνές συναλλαγές ή συναλλαγές μεγάλης αξίας, οι οποίες δεν συνάδουν με το οικονομικό/συναλλακτικό του προφίλ.

1.7. Γίνεται πίστωση λογαριασμού πελάτη από πολλά τρίτα πρόσωπα, η οποία δεν δικαιολογείται από το είδος της επαγγελματικής του δραστηριότητας.

1.8. Σε μεταφορές κεφαλαίων, ο εντολέας προβάλλει αντιρρήσεις ή επικαλείται προσκόμματα στην απαίτηση της τράπεζας, που θα εκτελέσει την μεταφορά, για καταγραφή και επαλήθευση των στοιχείων της ταυτότητάς του και των στοιχείων της συναλλαγής.

1.9. Πελάτης, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, παρά το ότι ενημερώνεται για τις υποχρεώσεις ταυτοποίησής του, αρνείται, δεν ανταποκρίνεται με προθυμία ή προσπαθεί να πείσει ή να παρεμποδίσει τον υπάλληλο του πιστωτικού ιδρύματος από την καταγραφή των αναγκαίων πληροφοριών που αφορούν την ταυτότητά του ή να συμπληρώσει τα έγγραφα της συναλλαγής με τα απαιτούμενα στοιχεία ή ζητεί να εξαιρεθεί από την υποχρέωση να παράσχει τα στοιχεία του για καταγραφή και τήρηση αρχείου με αυτά.

1.10. Κατατίθενται ή αναλαμβάνονται συστηματικά ποσά, τα οποία είναι λίγο χαμηλότερα από το εκάστοτε όριο που απαιτείται για την εφαρμογή της διαδικασίας πιστοποίησης της ταυτότητας του πελάτη.

1.11. Διαπιστώνεται συχνή μεταβίβαση μετοχών εξωχώριας εταιρείας ή εταιρείας με ανώνυμες μετοχές, που μπορεί να συνεπάγεται αδυναμία εντοπισμού του πραγματικού δικαιούχου.

1.12. Επαναδραστηριοποιούνται αιφνίδια εταιρείες μετά από μακρά περίοδο αδράνειάς τους, ιδίως όταν πρόκειται για εξωχώριες εταιρείες ή εταιρείες με ανώνυμες μετοχές.

1.13. Δικηγόρος φέρεται να χρησιμοποιεί προσωπικούς του λογαριασμούς για συναλλαγές φυσικών ή νομικών προσώπων που εκπροσωπεί.

2. Μεταφορά κεφαλαίων

2.1. Κατατίθενται συχνά διάφορα μικρά ποσά σε λογαριασμούς πελάτη, που ακολούθως συνενώνονται σε κύριο λογαριασμό και μεταφέρονται εκτός της χώρας, ιδίως σε χώρα ή περιοχή που θεωρείται φορολογικός παράδεισος ή δεν εφαρμόζει επαρκώς τις συστάσεις της FATF ή θεωρείται αυξημένου κινδύνου για λόγους Ξεπλύματος Χρήματος ή Χρηματοδότησης Τρομοκρατίας.

2.2. Ανοίγονται λογαριασμοί φυσικών ή νομικών προσώπων, οι οποίοι δεν εμφανίζουν κίνηση ανάλογη με το οικονομικό / συναλλακτικό προφίλ του πελάτη, αλλά χρησιμοποιούνται μόνο για μεταφορές κεφαλαίων προς το εξωτερικό.

2.3. Πραγματοποιούνται συχνές μεταφορές κεφαλαίων υψηλού ποσού από και προς χώρες που θεωρούνται φορολογικοί παράδεισοι ή καταφύγια τραπεζικού απορρήτου ή

από και προς μια γεωγραφική περιοχή υψηλού κινδύνου, χωρίς εμφανή επιχειρηματικό λόγο, που να συνδέεται με την δραστηριότητα και το οικονομικό / συναλλακτικό προφίλ του πελάτη.

2.4. Πολλές εισερχόμενες εντολές μεταφοράς ή καταθέσεις κεφαλαίων μικρών ποσών υπέρ του ιδίου πελάτη πραγματοποιούνται με τη χρήση τραπεζικών επιταγών και εντολών πληρωμής. Σχεδόν αμέσως όλα ή τα περισσότερα κεφάλαια μεταφέρονται σε άλλη πόλη ή χώρα κατά τρόπο ασυμβίβαστο με την επιχειρηματική δραστηριότητα ή το ιστορικό του πελάτη.

2.5. Εισερχόμενες εντολές μεταφοράς κεφαλαίων μεγάλων ποσών εισπράττονται από τρίτο πρόσωπο, χωρίς να προκύπτει οικογενειακή, εμπορική ή άλλη επαγγελματική σχέση μεταξύ του δικαιούχου της εντολής και του τρίτου προσώπου που εισπράττει το προϊόν μεταφοράς.

2.6. Λογαριασμός πελάτη εμφανίζει κατά σύστημα χρεοπιστώσεις οι οποίες δεν έχουν εμφανή σχέση με νόμιμες συναλλαγές, αγαθά ή υπηρεσίες.

2.7. Κεφάλαια αποστέλλονται ή λαμβάνονται από το ίδιο πρόσωπο από και προς διαφορετικούς λογαριασμούς, χωρίς να υπάρχει εμφανής οικονομικός σκοπός.

2.8. Πραγματοποιούνται αλληπάλληλες μεταφορές κεφαλαίων, χωρίς προφανή σκοπό, που ενδέχεται να υποδηλώνουν παρεμπόδιση της ανίχνευσης των τελικών δικαιούχων.

2.9. Γίνονται ασυνήθεις μεταφορές κεφαλαίων μεταξύ λογαριασμών που τηρούνται στο όνομα νομικών προσώπων με το ίδιο ιδιοκτησιακό καθεστώς (π.χ. εξωχώριες εταιρείες με τον ίδιο πραγματικό δικαιούχο).

2.10. Πραγματοποιούνται επαναλαμβανόμενες μεταφορές κεφαλαίων προς δικαιούχο στο εξωτερικό, ο οποίος δεν διατηρεί λογαριασμό στην τράπεζα του εξωτερικού, στην οποία μεταφέρονται τα εμβάσματα.

2.11. Πραγματοποιούνται μεταφορές κεφαλαίων από το εξωτερικό προς πελάτη στην Ελλάδα, ο οποίος στη συνέχεια μεταφέρει τα ποσά σε τρίτους.

2.12. Εντολές μεταφοράς κεφαλαίων μικρών ποσών λαμβάνονται συχνά στο όνομα πελάτη, ο οποίος στη συνέχεια δίδει εντολή διασυννοριακής μεταφοράς μεγάλων ποσών.

2.13. Κινήσεις κεφαλαίων πραγματοποιούνται από μία τράπεζα σε άλλη και τελικώς τα κεφάλαια επιστρέφουν στην πρώτη τράπεζα.

2.14. Παρατηρείται μεγάλη κίνηση κεφαλαίων προς και από το εξωτερικό από επιχείρηση, η οποία δεν πραγματοποιεί εισαγωγές ή εξαγωγές αγαθών ή υπηρεσιών.

2.15. Λαμβάνονται εντολές μεταφοράς κεφαλαίων σημαντικού ύψους από το εξωτερικό προς φυσικό ή νομικό πρόσωπο χωρίς προφανή οικονομικό σκοπό.

2.16. Λογαριασμός ανταποκριτή πιστώνεται με ποσά σημαντικού ύψους που δεν είναι συμβατά με την ως τότε κίνηση του λογαριασμού.

3. Δραστηριότητες ασύμβατες με την επιχειρηματική/επαγγελματική δραστηριότητα του πελάτη και το εν γένει συναλλακτικό/οικονομικό του προφίλ

3.1. Διαπιστώνεται σημαντική αύξηση καταθέσεων επιχείρησης, χωρίς αντίστοιχη αύξηση της δραστηριότητάς της.

3.2. Κατατίθενται σε λογαριασμό μεγάλα ποσά σε μετρητά, τα οποία δεν δικαιολογούνται από την επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη και το συναλλακτικό/οικονομικό του προφίλ.

3.3. Συναλλαγές εμπορικής εταιρείας πραγματοποιούνται κατά κανόνα με μετρητά και όχι με τα συνήθως χρησιμοποιούμενα αξιόγραφα και μέσα πληρωμής για τη διενέργεια εμπορικών συναλλαγών.

3.4. Τραπεζικός λογαριασμός, που τηρείται στο όνομα φυσικού ή νομικού προσώπου, χρεώνεται και πιστώνεται με μεγάλα ποσά, τα οποία δεν δικαιολογούνται από το οικονομικό / συναλλακτικό προφίλ του πελάτη.

3.5. Μεγάλος αριθμός επιταγών, ή χρηματικών εντολών κατατίθενται σε λογαριασμό ή εκδίδονται εις βάρος του λογαριασμού, ενώ η φύση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του δικαιούχου του λογαριασμού δεν δικαιολογεί τέτοια δραστηριότητα.

3.6. Κατατίθενται σε λογαριασμό επιταγές σημαντικού ύψους χωρίς να προκύπτει οικογενειακή, εμπορική ή άλλη επαγγελματική σχέση μεταξύ του δικαιούχου του λογαριασμού και του προηγούμενου οπισθογράφου.

3.7. Επιχείρηση πραγματοποιεί καταθέσεις μετρητών σημαντικά μεγαλύτερου ύψους, σε σχέση με ανάλογου μεγέθους επιχειρήσεις του ιδίου κλάδου.

3.8. Γίνεται αυξημένη χρήση πιστωτικών διευκολύνσεων και άλλων χρηματοδοτήσεων του διεθνούς εμπορίου, που έχουν ως αποτέλεσμα διευρυμένη κίνηση κεφαλαίων μεταξύ χωρών όπου τέτοια εμπορική συναλλαγή δεν θεωρείται αναμενόμενη, λαμβανομένης υπόψη και της συνήθους επιχειρηματικής δραστηριότητας του πελάτη.

3.9. Δημιουργούνται μεγάλα υπόλοιπα σε λογαριασμούς καταθέσεων, που στη συνέχεια μεταφέρονται σε λογαριασμούς στο εξωτερικό, τα οποία δεν δικαιολογούνται από την επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη.

3.10. Πελάτης αιτείται την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών διαχείρισης του χαρτοφυλακίου του, είτε σε ξένα νομίσματα, είτε σε χρεόγραφα, ενώ η πηγή των

κεφαλαίων του είναι αδιαφανής ή δεν συμβαδίζει με την οικονομική του επιφάνεια και την επιχειρηματική του δραστηριότητα.

3.11. Γίνονται σημαντικές (σε αριθμό ή και ποσά) καταθέσεις σε μετρητά από φυσικά ή νομικά πρόσωπα χωρίς προφανή οικονομικό σκοπό, ιδιαίτερα εάν στη συνέχεια τα ποσά των καταθέσεων αυτών μεταφέρονται, εντός συντόμου χρονικού διαστήματος, από τον λογαριασμό του πελάτη σε προορισμό που δεν φαίνεται να συνδέεται με τις δραστηριότητές του.

3.12. Πλοιοκτήτριες εταιρείες ή εταιρείες διαχείρισης πλοίων διενεργούν συναλλαγές ή διεξάγουν εργασίες που δεν σχετίζονται με ναυτιλιακές δραστηριότητες.

3.13. Διενεργούνται συναλλαγές που αφορούν αγορές μεγάλου ύψους στο όνομα ανηλίκων ή ατόμων με ειδικές ανάγκες ή ατόμων που στερούνται την οικονομική ή τη δικαιοπρακτική δυνατότητα να πραγματοποιήσουν τις συναλλαγές αυτές.

3.14. Διενεργούνται από νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού σκοπού συναλλαγές, τα χαρακτηριστικά των οποίων δεν εμπίπτουν στο σκοπό και τις συνήθεις δραστηριότητες των ως άνω προσώπων.

3.15. Διενεργούνται συναλλαγές μεταξύ μερών τα οποία δεν ενεργούν για ίδιο λογαριασμό, αλλά επιχειρούν να αποκρύψουν την ταυτότητα του πραγματικού δικαιούχου.

4. Συναλλαγές σε μετρητά

4.1. Πραγματοποιούνται μεγάλου ύψους καταθέσεις και αναλήψεις μετρητών που δεν δικαιολογούνται από το οικονομικό / συναλλακτικό προφίλ του πελάτη.

4.2. Λογαριασμός καταθέσεων πιστώνεται με καταθέσεις μεγάλων ποσών σε μετρητά από τρίτους, χωρίς να εμφανίζεται στην τράπεζα ο δικαιούχος του λογαριασμού.

4.3. Διαπιστώνεται κίνηση λογαριασμών με πολλές καταθέσεις μετρητών και αντίστοιχες αναλήψεις με έκδοση επιταγών μεγάλων ποσών ενώ το υπόλοιπο των λογαριασμών παραμένει χαμηλό.

4.4. Ενεργοποιούνται αδρανείς λογαριασμοί, ιδίως με καταθέσεις μετρητών μέσω καταστημάτων διαφορετικών από αυτό στο οποίο τηρείται ο λογαριασμός.

4.5. Ανταλλάσσονται μεγάλες ποσότητες χαρτονομισμάτων μικρής ονομαστικής αξίας έναντι χαρτονομισμάτων μεγαλύτερης αξίας.

4.6. Κατατίθενται μετρητά σε τραπεζικούς λογαριασμούς σε ξένο νόμισμα, χωρίς αυτό να παρατηρείται σε άλλες επιχειρήσεις του ίδιου κλάδου.

4.7. Γίνονται στον ίδιο λογαριασμό πολυάριθμες διαδοχικές καταθέσεις μικρών ποσών, το συνολικό ύψος των οποίων είναι ιδιαίτερα σημαντικό.

4.8. Παρουσιάζεται αδικαιολόγητη αύξηση του όγκου των συναλλαγών σε μετρητά σε ορισμένα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων.

4.9. Γίνεται συχνή εμφάνιση από τα ίδια πρόσωπα, πλαστών χαρτονομισμάτων, ακάλυπτων επιταγών ή επιταγών που εμφανίζονται για είσπραξη σε χρόνο σημαντικά μεταγενέστερο της ημερομηνίας έκδοσής τους.

4.10. Πελάτης εκδίδει έναντι μετρητών τραπεζικές επιταγές, ή αγοράζει ταξιδιωτικές επιταγές μεγάλου ύψους.

4.11. Πελάτης διατηρεί πολλούς λογαριασμούς στην ίδια τράπεζα και καταθέτει στους επιμέρους λογαριασμούς ποσά σε μετρητά, το συνολικό άθροισμα των οποίων ανέρχεται σε μεγάλο ύψος.

4.12. Διαπιστώνονται καταθέσεις μετρητών σε λογαριασμό φυσικού προσώπου από διάφορα πρόσωπα χωρίς προφανή οικονομικό σκοπό.

4.13. Διενεργούνται μεγάλες αναλήψεις σε μετρητά από αδρανή λογαριασμό ή από λογαριασμό ο οποίος είχε πρόσφατα πιστωθεί με μεγάλα εισερχόμενα εμβάσματα.

4.14. Διαπιστώνεται συμμετοχή, με την καταβολή μεγάλου ποσού μετρητών, στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου εταιρειών.

4.15. Πελάτης χρησιμοποιεί την πιστωτική του κάρτα για συναλλαγές μεγάλου ύψους και στη συνέχεια εξοφλεί σε μετρητά το υπόλοιπό της, χωρίς επαρκή αιτιολογία για την προέλευση των κεφαλαίων.

4.16. Πελάτης αδυνατεί να προσκομίσει δικαιολογητικά για καταθέσεις μεγάλων ποσών και να εξηγήσει την προέλευση και τη χρήση των κεφαλαίων.

5. Άλλες ύποπτες δραστηριότητες ή κινήσεις του πελάτη

5.1. Το τηλέφωνο του σπιτιού ή της επιχείρησης του πελάτη είναι απενεργοποιημένο ή γίνονται συχνές και αδικαιολόγητες αλλαγές αριθμών κινητών και σταθερών τηλεφώνων, όπως και αδρανοποιήσεις εταιρικών διευθύνσεων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (inactive company e-mails).

5.2. Πελάτης ζητά να μην αποστέλλεται η κίνηση του λογαριασμού του ή η αλληλογραφία με το πιστωτικό ίδρυμα γενικότερα στη διεύθυνση εργασίας ή κατοικίας του για διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών (hold mail).

- 5.3.** Εκδηλώνεται ασυνήθης νευρικήτητα στη συμπεριφορά προσώπων κατά τη διεξαγωγή της συναλλαγής.
- 5.4.** Λογαριασμοί κλείνουν μέσα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα από τότε που ανοίχθηκαν, ιδίως μετά από απαίτηση της τράπεζας για προσκόμιση των απαιτούμενων δικαιολογητικών, και τα σχετικά κεφάλαια μεταφέρονται.
- 5.5.** Ανοίγεται λογαριασμός στο όνομα πελάτη, φυσικού ή νομικού προσώπου, του οποίου η κατοικία ή ο τόπος εργασίας ή η έδρα, αντίστοιχα, δεν είναι στην περιοχή που εξυπηρετείται από το κατάστημα.
- 5.6.** Παρατηρείται μεγάλη αύξηση των χρηματαποστολών σε συγκεκριμένο κατάστημα τράπεζας ή σε καταστήματα συγκεκριμένης περιοχής.
- 5.7.** Διενεργούνται μεγάλου ύψους συναλλαγές από προσφάτως ιδρυθέντα νομικά πρόσωπα, οι οποίες δεν δικαιολογούνται από τα περιουσιακά τους στοιχεία.
- 5.8.** Διενεργούνται συναλλαγές στις οποίες εμπλέκονται νομικά πρόσωπα που έχουν σταματήσει τη δραστηριότητά τους ή που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες.
- 5.9.** Φυσικό ή νομικό πρόσωπο επιλέγει να κλείσει τους λογαριασμούς του λόγω αρνητικής δημοσιότητας.
- 5.10.** Υπάρχει η φήμη στην τοπική κοινωνία ότι ο πελάτης ενδεχομένως προβαίνει σε παράνομες δραστηριότητες.
- 5.11.** Πελάτης εμφανίζει για μακρό χρονικό διάστημα δυσανάλογα μεγάλα έσοδα από τυχερά παίγνια ή στοιχήματα.
- 5.12.** Συναλασσόμενοι διατηρούν λογαριασμούς σε πολλά πιστωτικά ιδρύματα, που λειτουργούν στην ίδια περιοχή, χωρίς προφανή οικονομικό σκοπό.
- 5.13.** Διαπιστώνεται ότι πελάτες επιμένουν πάντοτε να συναλλάσσονται με τον ίδιο υπάλληλο ακόμα και για συναλλαγές ρουτίνας ή σταματούν να συναλλάσσονται με την τράπεζα σε περίοδο απουσίας συγκεκριμένου υπαλλήλου.
- 5.14.** Μεταφέρονται συχνά κεφάλαια σε λογαριασμό φυσικού προσώπου χαμηλού εισοδήματος.
- 5.15.** Εκδίδονται επιταγές στον κομιστή οι οποίες εξοφλούνται μετά από πολλές οπισθογραφήσεις.
- 5.16.** Γίνονται συνεχώς πιστώσεις τραπεζικού λογαριασμού με ταξιδιωτικές επιταγές σε συνάλλαγμα.

5.17. Επανελημμένα αγοράζονται ή πωλούνται τίτλοι χωρίς προφανή οικονομικό σκοπό (όπως για παράδειγμα με ζημία του επενδυτή).

5.18. Αναφορικά με μη κερδοσκοπικές ή φιλανθρωπικές οργανώσεις:

- Εμφανίζεται δυσαρμονία μεταξύ των πηγών των κεφαλαίων και του ύψους των συγκεντρωθέντων κεφαλαίων, π.χ. μεγάλου ύψους κεφάλαια συλλέγονται από κοινότητες, που τα μέλη τους έχουν χαμηλό βιοτικό επίπεδο.
- Παρουσιάζεται απότομη αύξηση στη συχνότητα και το ύψος των διενεργούμενων συναλλαγών ή το αντίθετο, δηλαδή εμφανίζεται να παραμένουν κεφάλαια στο λογαριασμό της οργάνωσης για πολύ μεγάλη χρονική περίοδο.
- Δεν γίνονται εισφορές από δωρητές που διαμένουν στη χώρα που έχει έδρα η οργάνωση. Πραγματοποιούνται μεταφορές κεφαλαίων σε διάφορες χώρες, ιδίως σε χώρες υψηλού κινδύνου, χωρίς να δικαιολογείται από το σκοπό της οργάνωσης με βάση το καταστατικό της. Διαπιστώνεται ότι δεν έχουν προσωπικό, γραφεία, τηλεφωνικούς αριθμούς κλπ.

6. Χρήση θυρίδων

6.1. Γίνεται συχνή χρήση θυρίδας από συνδικαιούχους ή αντιπροσώπους τους, ιδίως δε σε περιπτώσεις διακίνησης συσκευασιών μεγάλου όγκου, οι οποίες μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την μεταφορά υψηλών χρηματικών ποσών σε μετρητά ή άλλων ογκωδών αντικειμένων.

6.2. Ανοίγονται με αυξανόμενη συχνότητα θυρίδες σε συγκεκριμένο κατάσταση πιστωτικού ιδρύματος, ιδιαίτερα από ιδιώτες που δεν διαμένουν ούτε εργάζονται στην περιοχή του καταστήματος, παρά την παροχή ανάλογων υπηρεσιών σε καταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων πλησιέστερα στον τόπο διαμονής ή εργασίας τους.

6.3. Γίνεται συχνή αλλαγή των συνδικαιούχων των θυρίδων.

7. Δάνεια

7.1. Πελάτης που έχει λάβει δάνειο, προβαίνει σε μερική ή ολική αποπληρωμή του δανείου, χωρίς να είναι γνωστή η προέλευση των κεφαλαίων του.

7.2. Παρέχεται εγγύηση για δάνειο από εγγυητή, άγνωστο στην τράπεζα και χωρίς εμφανή οικονομική – οικογενειακή σχέση με τον δικαιούχο του δανείου.

7.3. Ο σκοπός του αιτούμενου δανείου είναι ασαφής με ταυτόχρονη επίδειξη προθυμίας για καταβολή μετρητών ως εγγύησης.

7.4. Πελάτες εξοφλούν αιφνιδίως ληξιπρόθεσμα δάνεια.

7.5. Υποβάλλεται αίτηση για τη λήψη δανείου με εμπράγματη εξασφάλιση περιουσιακά στοιχεία, που δεν έχουν γνωστή προέλευση ή είναι ασυμβίβαστα προς την οικονομική κατάσταση των αιτούντων.

7.6. Υποβάλλεται αίτηση από πελάτη για παροχή πίστωσης όταν η προέλευση της ίδιας συμμετοχής είναι αδιαφανής ή αδικαιολόγητη.

7.7. Πελάτης λαμβάνει δάνειο και δεν το χρησιμοποιεί για το σκοπό για τον οποίο το ζήτησε, αλλά το καταθέτει σε λογαριασμό για κάποιο διάστημα και στην συνέχεια το αναλαμβάνει σε μετρητά.

8. Ύποπτη συμπεριφορά υπαλλήλου του ιδρύματος

8.1. Υπάλληλος έχει πολυέξοδο τρόπο ζωής που δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από τα εισοδήματά του.

8.2. Υπάλληλος παραλείπει να συμμορφωθεί με θεσμοθετημένες πολιτικές και διαδικασίες του πιστωτικού ιδρύματος, ιδίως αν υπηρετεί στον τομέα της διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων σημαντικών πελατών.

8.3. Υπάλληλος είναι απρόθυμος να πάρει άδεια.

8.4. Υπάλληλος διατηρεί κοινωνικές σχέσεις πέραν του συνήθους με πελάτες του ιδρύματος.

9. Ξέπλυμα χρήματος μέσω του Διεθνούς Εμπορίου

9.1. Διαπιστώνεται η υπερτιμολόγηση ή υποτιμολόγηση προϊόντων, μέσω διαφόρων τεχνικών.

9.2. Εκδίδονται πολλά τιμολόγια για το ίδιο εμπόρευμα.

9.3. Διαπιστώνεται υπερεκτίμηση ή υποεκτίμηση της ποσότητας του προϊόντος, η οποία προκύπτει από διαφορές που εμφανίζονται σε διάφορα φορτωτικά έγγραφα, π.χ. εμφανίζονται σημαντικές διαφορές μεταξύ της περιγραφής του εμπορεύματος στην φορτωτική και στο τιμολόγιο.

9.4. Η ποσότητα του προϊόντος δεν συμβαδίζει με τη συνήθη κλίμακα εμπορικών δραστηριοτήτων του εξαγωγέα ή του εισαγωγέα.

9.5. Ο τύπος του μεταφερόμενου εμπορεύματος θεωρείται «υψηλού κινδύνου» όσον αφορά το ξέπλυμα χρήματος, π.χ. αγαθά υψηλής αξίας – χαμηλού όγκου (για παράδειγμα κοσμήματα), τα οποία έχουν υψηλή αξία και δυσκολίες αποτίμησης.

9.6. Το είδος του μεταφερόμενου εμπορεύματος διαφέρει από τη συνήθη εμπορική δραστηριότητα του εξαγωγέα ή του εισαγωγέα.

9.7. Γίνεται μεταφορά του εμπορεύματος σε ή από μία περιοχή θεωρούμενη ως «υψηλού κινδύνου» όσον αφορά το ξέπλυμα χρήματος.

9.8. Η πληρωμή δεν συνάδει με το βαθμό κινδύνου της συναλλαγής, π.χ. γίνεται προπληρωμή του εμπορεύματος προς νέο προμηθευτή με έδρα σε χώρα «υψηλού κινδύνου».

10. Ξέπλυμα χρήματος μέσω της αγοραπωλησίας ακινήτων

10.1. Πραγματοποιείται μεταβίβαση ακινήτου σε τιμή ασυνήθιστα μεγαλύτερη από την αντικειμενική αξία του.

10.2. Εξοφλείται τίμημα αγοράς ακινήτου με επιταγές πληρωτέες στον κομιστή ή οπισθογραφημένες υπέρ τρίτου προσώπου, μη σχετιζόμενου προς την αγοραπωλησία.

10.3. Εξοφλείται τίμημα αγοράς ακινήτου μέσω πολλών επιταγών που έχουν εκδοθεί σε διαταγή ενός πωλητή την ίδια ημέρα.

10.4. Εξοφλείται τίμημα αγοράς ακινήτου με χρήματα προερχόμενα από λογαριασμό τρίτου πρόσωπου, το οποίο δεν έχει σχέση με τον αγοραστή που εμφανίζεται στο συμβόλαιο της αγοραπωλησίας.

10.5. Αγοραπωλησία ακινήτου εμφανίζεται να έχει πραγματοποιηθεί χωρίς να έχει τηρηθεί ο απαιτούμενος από το νόμο τύπος, π.χ. με ιδιωτικό συμφωνητικό.

10.6. Από τα στοιχεία του ακινήτου που αναφέρονται στο συμβόλαιο μεταβίβασης προκύπτει ότι το ακίνητο έχει περιέλθει στην κυριότητα του πωλητή πολύ πρόσφατα.

11. Ξέπλυμα χρήματος μέσω των Νέων Μεθόδων Πληρωμής

11.1. Πελάτης διενεργεί συναλλαγές μεγάλης αξίας με προπληρωμένη κάρτα, εκμεταλλευόμενος τη δυνατότητα τροφοδότησης της χωρίς αυτοπρόσωπη παρουσία στην τράπεζα, π.χ. μέσω ATM, internet banking.

11.2. Πελάτης αγοράζει μεγάλο αριθμό προπληρωμένων καρτών από την ίδια τράπεζα.

11.3. Διενεργούνται πληρωμές υψηλών υπολοίπων χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών με μετρητά, χωρίς να είναι γνωστή η προέλευση των κεφαλαίων.

11.4. Πελάτης πιστώνει το λογαριασμό του με ποσά σημαντικού ύψους σχεδόν αποκλειστικά μέσω ΑΤΜ, που μπορεί να υποδηλώνει πρόθεσή του να αποφεύγει την αυτοπρόσωπη παρουσία του στην τράπεζα.

12. Ξέπλυμα χρήματος μέσω χρησιμοποίησης νομικών προσώπων.

12.1. Ανοίγονται λογαριασμοί σε μία τράπεζα από διάφορες εξωχώριες εταιρείες που έχουν τον ίδιο πραγματικό δικαιούχο και διενεργούνται πολύπλοκες ή ασυνήθεις μεταφορές από τον έναν λογαριασμό στον άλλο.

12.2. Γίνεται προσπάθεια απόκρυψης του πραγματικού δικαιούχου μέσω πολύπλοκης δομής νομικών προσώπων.

12.3. Πραγματοποιείται πίστωση λογαριασμού νομικού προσώπου από άλλο νομικό πρόσωπο με τον ίδιο πραγματικό δικαιούχο, με προσκόμιση ιδιωτικού συμφωνητικού σύναψης δανείου ως δικαιολογητικού, στο οποίο αναφέρονται ασυνήθεις όροι, π.χ. παρέχεται δάνειο χωρίς εξασφάλιση ή χωρίς αποπληρωμή τόκων.

Β. ΥΠΟΠΤΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ ΥΠΟΔΗΛΩΝΟΥΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

1. Διενεργούνται συναλλαγές από φυσικά ή νομικά πρόσωπα οι οποίες εμφανίζουν χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν να συνδεθούν με τη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής (ΟΜΚ) περιλαμβανομένης της διασποράς της τεχνολογίας παραγωγής ΟΜΚ και της παραγωγής ή διάθεσης συστημάτων μεταφοράς ή εκτόξευσής τους :

- Στη συναλλαγή εμπλέκονται φυσικά ή νομικά πρόσωπα από χώρα υψηλού κινδύνου όσον αφορά στη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής.
- Αγοραπωλησία αγαθών διδής χρήσεως κατά την έννοια του Κανονισμού (ΕΚ) 1334/2000 περί του κοινοτικού συστήματος ελέγχου των εξαγωγών ειδών και τεχνολογίας διπλής χρήσης
- Ο αγοραστής δεν έχει ιστορικό αγορών του ίδιου ή αντίστοιχων αγαθών.
- Χρησιμοποιούνται παρακαμπτήριες οδοί για τη μεταφορά του φορτίου ή τη διεκπεραίωση χρηματοοικονομικών συναλλαγών.
- Ο εξαγωγέας έχει ιστορικό διοικητικών παραβάσεων όσον αφορά στις εξαγωγικές του δραστηριότητες.

2. Πραγματοποιούνται συναλλαγές σε λογαριασμούς μη κερδοσκοπικών ή φιλανθρωπικών οργανώσεων που δεν δικαιολογούνται από το σκοπό της οργάνωσης με βάση τους σκοπούς ή το καταστατικό της.

3. Πραγματοποιείται μεγάλος αριθμός εμβασμάτων από ή προς χώρες υψηλού κινδύνου, χωρίς να υπάρχει εύλογος επιχειρηματικός ή άλλος οικονομικός σκοπός.
4. Παρουσιάζονται ελλιπή στοιχεία αναφορικά με τον πληρωτή σε εισερχόμενα εμβάσματα που πιστώνονται σε λογαριασμούς μη κερδοσκοπικών ή φιλανθρωπικών οργανώσεων.
5. Γίνονται μεταφορές κεφαλαίων σε μικρά ποσά, ώστε να πιθανολογείται προσπάθεια να αποφευχθεί η πιστοποίηση της ταυτότητας του πελάτη ή η καταγραφή των στοιχείων της συναλλαγής.
6. Δίνεται εντολή στην τράπεζα να αποστείλει έμβασμα στο εξωτερικό, ιδίως σε χώρες υψηλού κινδύνου, με ελλιπείς ή παραπλανητικές πληροφορίες σχετικά με τον δικαιούχο.
7. Πελάτης εμπλέκεται σε εμπορικές συναλλαγές με περιοχές υψηλού κινδύνου, όταν δεν φαίνεται να υπάρχουν εύλογοι επιχειρηματικοί λόγοι για τη διενέργεια συναλλαγών με αυτές τις περιοχές.
8. Παρουσιάζονται ενδείξεις λειτουργίας παράνομου μηχανισμού μεταφοράς κεφαλαίων («hawala»), για παράδειγμα αποστολή από ιδιοκτήτες καταστημάτων εμβασμάτων σημαντικού ύψους, που δεν δικαιολογούνται από την εμπορική τους δραστηριότητα, ιδίως σε περιοχές με έντονη παρουσία μεταναστών.

II. ΕΙΔΙΚΗ ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΑΣΥΝΗΘΩΝ Ή ΥΠΟΠΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡ. 13-14 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 4 ΤΟΥ Ν. 3691/2008, ΕΙΔΙΚΩΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΗΡΙΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

1. **Παροχή ανεπαρκών ή ύποπτων πληροφοριών και στοιχείων για την πιστοποίηση της ταυτότητας του πελάτη**
  - 1.1 Πελάτης κατά τη διενέργεια συναλλαγής, αρνείται να προσκομίσει τα προβλεπόμενα έγγραφα επαλήθευσης ταυτότητας, προσκομίζει έγγραφα αμφιβόλου γνησιότητας, δίνει ανεπαρκείς ή ανακριβείς πληροφορίες ή διαπιστώνεται ότι έδωσε πληροφορίες που είναι δύσκολο ή δαπανηρό να επαληθευθούν.
  - 1.2 Πελάτης διενεργεί συχνές συναλλαγές ή συναλλαγές μεγάλης αξίας χωρίς να παρέχει επαρκή στοιχεία για την επαγγελματική ή οικονομική του δραστηριότητα.
  - 1.3 Πελάτης, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, παρά το ότι ενημερώνεται για τις υποχρεώσεις ταυτοποίησής του, αρνείται, δεν ανταποκρίνεται με προθυμία ή προσπαθεί να πείσει ή να παρεμποδίσει τον υπάλληλο από το να καταγράψει τις αναγκαίες πληροφορίες που αφορούν την ταυτότητά του ή να συμπληρώσει τα έγγραφα της συναλλαγής με τα απαιτούμενα στοιχεία ή ζητεί να εξαιρεθεί από την υποχρέωση να παράσχει τα στοιχεία του για καταγραφή και τήρηση αρχείου με αυτά.

1.4 Εκτελείται συναλλαγή όπου η ταυτότητα του δικαιούχου είναι άγνωστη ή ανεπαρκώς προσδιοριζόμενη.

1.5 Εκτελούνται συναλλαγές οι οποίες είναι λίγο κάτω από τα όρια που απαιτούνται για την εφαρμογή της διαδικασίας πιστοποίησης της ταυτότητας του πελάτη ή καταγραφής της συναλλαγής.

1.6 Η δηλωμένη απασχόληση του πελάτη δεν δικαιολογεί τη συχνότητα και το ύψος των εισερχόμενων και εξερχόμενων εμβασμάτων από το λογαριασμό του.

2. Ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων και συναλλαγές σε μετρητά

2.1. Παρουσιάζονται ελλιπή στοιχεία αναφορικά με τον πληρωτή σε εισερχόμενα εμβάσματα.

2.2. Λαμβάνονται εμβάσματα με χρήση κωδικού χωρίς να προσδιορίζεται η ταυτότητα του δικαιούχου.

2.3. Γίνονται μεταφορές κεφαλαίων προς συγκεκριμένο δικαιούχο από πληθώρα ατόμων χωρίς επαρκή αιτιολόγηση.

2.4. Πραγματοποιείται μεταφορά κεφαλαίων από ή προς χώρες που θεωρούνται φορολογικοί παράδεισοι ή περιοχές υψηλού κινδύνου, χωρίς να συνδέεται με την επιχειρηματική δραστηριότητα ή το οικονομικό/συναλλακτικό προφίλ του πελάτη.

2.5. Γίνονται συχνές μεταφορές κεφαλαίων, χωρίς εύλογο οικονομικό σκοπό, από και προς νομικά ή φυσικά πρόσωπα που προέρχονται από χώρες υψηλού κινδύνου (π.χ. χώρες καθορισμένες από τη FATF ως μη συνεργάσιμες ή χώρες που δεν εφαρμόζουν επαρκώς τις συστάσεις της FATF).

2.6. Πελάτης αποδέχεται τακτικά μεγάλου ύψους εμβάσματα από χώρες που είναι γνωστές για την παραγωγή, επεξεργασία ή διακίνηση ναρκωτικών, ή όπου υπάρχουν επικηρυγμένες τρομοκρατικές οργανώσεις.

2.7. Πραγματοποιούνται πολλές μικρές εισερχόμενες μεταφορές κεφαλαίων, τα οποία, σχεδόν αμέσως, όλα ή τα περισσότερα, μεταφέρονται σε άλλη πόλη ή χώρα κατά τρόπον ασυμβίβαστο με την επιχειρηματική δραστηριότητα ή το ιστορικό του πελάτη.

2.8. Εισερχόμενες μεταφορές κεφαλαίων μεγάλων ποσών εισπράττονται στο όνομα τρίτου, χωρίς να υπάρχει σαφής λόγος ή να παρέχονται ικανοποιητικές εξηγήσεις.

2.9. Πολλαπλά εμβάσματα μικρής αξίας λαμβάνονται στο όνομα πελάτη, ο οποίος στη συνέχεια δίδει εντολή διασυννοριακής μεταφοράς μεγάλων ποσών.

2.10. Παρατηρείται μεγάλη κίνηση κεφαλαίων από νομικά πρόσωπα προς ή από το εξωτερικό, ενώ το νομικό πρόσωπο δεν δραστηριοποιείται στο διεθνές εμπόριο.

2.11. Εκτελούνται μεταφορές μεγάλων ποσών σε σύντομα χρονικά διαστήματα ή μεταφορές κεφαλαίων που αποκλίνουν από τη συνήθη συναλλακτική πρακτική του πελάτη.

2.12. Εκτελούνται μεταφορές κεφαλαίων προς φυσικά ή νομικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται σε εντελώς διαφορετικό αντικείμενο εργασιών από αυτό του πελάτη.

2.13. Γίνονται πολυάριθμες, διαδοχικές συναλλαγές μικρών ποσών, των οποίων το άθροισμα είναι ιδιαίτερα σημαντικό.

2.14. Γίνονται συναλλαγές σε μετρητά μεγάλου ύψους, ιδιαίτερα με μη καταμετρημένα χαρτονομίσματα (χαρτονομίσματα σε ιμάντες ή τυλιγμένα σε λάστιχο γεγονός που δημιουργεί προβλήματα στο να αναγνωρισθούν και να καταμετρηθούν).

2.15. Ανταλλάσσονται μεγάλες ποσότητες χαρτονομισμάτων μικρής ονομαστικής αξίας έναντι χαρτονομισμάτων μεγαλύτερης αξίας.

2.16. Παρουσιάζεται αδικαιολόγητη αύξηση του όγκου των συναλλαγών σε μετρητά σε ορισμένα σημεία συναλλαγών.

2.17. Γίνεται συχνή μετατροπή τραπεζογραμμάτων από ένα νόμισμα σε άλλο.

Πανεπιστήμιο Πειραιώς